

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletna 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Strežnjenje v Franciji

Z vstopom Paula Raynauda v Daladierovo vlado, kjer je prevzel mesto finančnega ministra, je poudarjen konec ljudske fronte v Franciji. Radikalna stranka, ki je s komunisti najprej prekinila sodelovanje, je pokazala velik pogum, ko je iz besedne obsodbe ljudske fronte takoj prešla k praktičnemu delu in skupno z drugimi rodoljubnimi strankami sredine in desnice dala Daladierovi vladi polnomočje, da v zadnji uri popravi, kar se popraviti da, in da vsaj v nekoliko meri zmanjša svojo lastno odgovornost, ko je pred 2 in pol letoma dvignila Leona Bluma in tovariše h krmilu Francije in mu več ko dve leti zvesto pomagala razkopavati temelje njenega materialnega in duhovnega življenja.

Leon Blum in vsi oni, ki jih to rožnato ime objema, so bili za Francijo preklestvo. Več kot dve leti so nemoteno francoski narod zastrupljali z opojnimi nauki boljševizma, da se dá tem laže živeti, čim manj kdo dela in čim bolj zna živeti na tuj račun. Več kot dve leti so francoskemu narodu izsesavali najbolj plemenite življenjske soko, hujskali stanove proti stanovom, ovirali pridobitno delo in z vsemi rokami na vse vetrove raznašali in zapravljali narodno premoženje, ki so ga pristradali večidel le mali ljudje. V zunanji politiki so varnost Francije obesili na fantom boljševiške Rusije, izpostavljali francoski denar in francosko mladino za cilje judovskega boljševizma, svoj lastni narod pa z zločinsko demagogijo zazibali v brezbriznost glede lastne varnosti, da niti opazil ni, da so skoraj popolnoma uničili vsa njegova obrambna sredstva. Treba je bilo samo poslušati znameniti radiogovor novega finančnega ministra Raynauda 13. novembra, ko je brez usmiljenja in brez izbiranja besed odpiral pred svojimi poslušalci strahoto brezna, ob rob katerega je Francijo pripeljala ljudska fronta.

Toda kot strela z jasnega neba so prihrumeli nad Evropo dogodki, na katere nikdo ni bil pripravljen, čeprav niso prišli nenajavljeno. In Francija, vsa v ranah, ki ji jih je zasekala ljudska fronta, je med temi dogodki morala igrati vlogo, ki je tako v nasprotju v genijem francoskega naroda in ki ne bo zapisana v čast tisočletnim izročilom njene duhovne kulture. Potrebno je postalo delati hitro, brez odlašanja. Morda bi drugod stanje, v katerem se nahaja Francija po prebujenju iz strašnih sanj ljudske fronte, zahtevalo diktatorska sredstva, da se popravi. Toda francoski narod ima v sebi še toliko zdravih sil, da mu tega treba ni in da bo sam iz sebe črpal moč in disciplino, da reši samega sebe in s tem tudi vse ono, kar je v Evropi in izven nje zgrajeno na francoski duhovni kulturi.

Paul Raynaud, ki nastopa kot novi reformator Francije, je res tudi sklenil hitro delati. Kar 31 uredb je podpisal 15. novembra, podrl z njimi skoraj vso lažnivo stavbo socialne zakonodaje ljudske fronte, natovoril francoskemu narodu nad 10 milijard dinarjev novih davkov in z neusmiljenimi varčnostnimi predpisi prihranil 25 milijard za obnovo francoskih obrambnih sredstev na suhem, v zraku in na morju, Francijo pa pognal na novo tvorno delo iz dobe »dveh tednov na teden« nazaj v staro dobo »enodnevnega tedenskega počitka«. Obnovitveni načrt, ki naj postavi na noge francosko gospodarstvo in Francijo usposobi, da bo v zunanji politiki zopet soodločevala, obsega tri poglavja, ki točno odgovarjajo trem ranam, ki jih je ljudska fronta Franciji prizadela. Raynaudove uredbe namreč obsegajo najprej čisto denarno polje državnega gospodarstva, prehajajo nato na področje kreditne politike in končajo z ukrepi, ki naj omogočijo ozdravitev narodno-gospodarskega življenja.

Ljudska fronta je uvedla v državno gospodarstvo razkošje, razsipnost, zapravljanje. Po vsej državi je gradila javna dela, potrebna in nepotrebna, v državne urade pa je nastavila po vzorcu moskovske birokracije desetine tisočev nepotrebnega uradništva. Obnovitveni načrt uvaja najstrožjo varčnost. 40.000 železniških nameštencev bo odpuščenih in uporabljenih v oborožitveni industriji, ostali uradniški kader bo prečiščen. Javna dela se bodo uklinila, izvemšila ona, ki so potrebna za državno obrambo, pokojnina bivšim bojevnikom bo znatno zmanjšana, proračuni železnice, prefektur in občin bodo občutno znižani. Nižjemu uradništvu bodo plače zvišane, višjemu pa znižane. Pod ljudsko fronto je davčna postavka padla pod normalno raven. Davki niso več prihajali. Raynaudov načrt predvideva zvišanje posrednih in neposrednih davkov za okroglo 10 milijard din. Davke na dohodnino se zviša za 30%, trošarinski davke na tobak, bencin, sladkor, kavo, čaj in vino se zviša za 38%, prometna sredstva se podraže za 30%, uvedejo se novi davki na proizvodnjo in enkratni poklicni davke. Davke na vrednostne papirje bo dvignjen na 3%. Na francoski narod je padlo breme novih velikanskih davkov, ki pa so žrtve, katere mora sedanjí rod doprinesiti, da izceli gnojišča, ki jih je povzročilo »gospodarstvo« ljudske fronte. Drugo poglavje se tiče kreditne politike. Ljudska fronta je državno blagajno zadolžila pri Narodni banki v toliki meri, da bi bil polom neizbežen. Država je bila brez kredita. Raynaud je bil prisiljen franku odvzeti nekoliko njegove vrednosti in tako državni dolg znižati za okroglo 50 milijard dinarjev, ki jih bo moral plačati večidel zopet mali človek, ki je v Franciji najbolj varčen. Država bo dobila večjo

Romunski kralj v Londonu

Angleški tisk naglaša politični pomen tega obiska Romunija bo dobila posojilo tri in pol milijarde din

London, 15. nov. TG. Posebni vlak, s katerim sta se pripeljala romunski kralj Karel in prestolonaslednik Mihael ter njuno spremstvo, je prišel na postajo Victoria ob 4 popoldne. Postaja in vse okoliške hiše so bile v cvetju in v zastavah obeh držav. Na kolodvoru je bila zbrana vsa vlada, diplomatski zbor, londonski župan ter najvišji odličniki iz armade, letalstva in mornarice. Nekaj minut pred prihodom vlaka je prišel na kolodvor angleški kralj v paradni uniformi angleškega maršala. Ko se je pripeljal vlak na postajo, je zaigrala kraljeva garda obe državni himni. Iz kraljevega vagona je nato izstopil romunski kralj Karel v uniformi velikega admirala, medtem ko je bil prestolonaslednik oblečen v uniformo poročnika. Z njima se je pripeljal tudi vojvoda Kentški, ki je šel kralju nasproti do pristanišča Dower. Okrog postaje je bilo zbranih več tisoč ljudi, ki so obe vladarjema, ko sta se prikazala pred postajo in peljala v krasni pozlačeni kočiji, v katero je bilo vpreženih šest parov belih konj, proti bučkinghamski palači, prirejali burne ovacije. Na tisoče Angležev je stalo v špalirju.

Pomen in namen

London, 15. novembra. TG. V zvezi z obiskom romunskega kralja Karela in prestolonaslednika Mihaela v Angliji objavlja »Sunday Dispatch« članek svojega diplomatskega urednika, v katerem pravi, da je treba predvsem podčrtati politično stran tega važnega dogodka. Ta obisk naj bo dokaz, tako piše list, da Anglija na vsak način želi ohraniti svoj vpliv na Balkanu in tamkaj izkoristiti naravna bogastva, čeprav se na drugi strani trudi, da bi prišla z Nemčijo v urejene odnose. Tudi kralj Karel je trdno odločen, nadaljuje list, ohraniti romunsko politiko samostojno in neodvisno od vseh zunanjih pritiskov ter svobodno razpolagati z romunskimi naravnimi bogastvi. Romunski kralj pa dobro razume, da mu je za to potrebna denarna podpora. Pogajanja romunske vlade z angleško glede večjega posojila so že dalje časa v teku. Zadnje dni so se sporazumeli še o nekaterih podrobnostih. Romunski kralj bo ob priliki obiska še samo pregledal doseženi sporazum in ga odobril. »Sunday Dispatch« pravi, da bo Romunija na angleškem denarnem trgu dobila — po izrecnem priporočilu angleške vlade — posojilo 15 milijonov funtov sterlingov (okrog 3 in pol milijarde din), ki jih bo uporabila za izkoriščanje svojih naravnih bogastev, kot so rude in kovine, ter za zgradbo zadostnih prometnih sredstev. Anglija se posebno zanima za romunske petroleje in bodo ob priliki kraljevega obiska urejena tudi še nekatera sporna vprašanja, zaradi katerih se sedaj prepirajo romunski in angleški petrolejska podjetja. Romunija bo z delom tega denarja kupila v Angliji nove stroje za izkoriščanje petroleja in drugih rudnikov kakor tudi druge angleške industrijske izdelke. Romunski kralj je po zadrževanju diplomatskih krogov trdno odločen zgraditi zelo tesno prijateljstvo med Romunijo in Anglijo in bo njegovo delovanje v

Nova bolgarska vlada

Sofija, 15. nov. AA. Bolgarska telegrafska agencija: Ze nekaj časa se je govorilo o spremembah v vladi dr. Kiosevanova, vendar je bila preosnova vlade iz raznih razlogov večkrat odložena. Včeraj ob 17. pa je kralj Boris sprejel predsednika vlade Kiosevana, ki je pri tej priliki podal ostavko vlade. Ob 17.30 je sprejel kralj predsednika sobranja Fojčo Mušanova a ob 18.15 Kiosevanova, kateremu je poveril sestavo nove vlade. Takoj po prihodu z dvora je začel Kiosevanov s posveti ter sprejemal osebnosti, ki naj bi stopile v novo vlado. Ob 22.30 je Kiosevanov predložil kralju Borisu v odobritev in podpis o dekretu nove vlade. Kralj je ta dekret podpisal. Nova vlada je šesta vlada Kiosevanova. Sobranju pa se bo predstavila jutri.

Kriza vlade v Pešti

Budimpešta, 15. nov. AA. Po advencni pri-regentu Horthyju je imel ministrski predsednik Imredy daljši razgovor z uglednimi političnimi osebnostmi. Ker se je borba proti vladni zunanji politiki zaključila, bo Imredy najbrž podal ostavko svoje vlade. Poudarjajo, da bo Imredy zopet dobil mandat za sestavo nove vlade, ki bo v bistvu stara vlada s številnimi spremembami. Povsod pričakujejo z veliko pozornostjo sklepe današnje seje vladnih strank. Na seji bo Imredy razlagal svoj bodoči vladni program.

svobodo gibanja pri razdeljevanju kreditov med posamezne industrije, ki jih bo hotela podpreti v okviru svoje gospodarske, predvsem pa oborožitvene politike. V inozemstvo pa bo država odslej smela posojati denar le s privolitvijo parlamenta. Tretje poglavje Reynaudovih ukrepov objema potrebo po narodno-gospodarskem ozdravljenju s pomočjo socialnih reform. Ljudska fronta je na tem polju najhuje pustošila. Zaničevala je delovno dobo, uvažala nove praznike, skrčila delovni teden na pet dni, delovni dan na 6 ur in odprla množnosti, da je lahko vsakdo delo oviral po mili volji, če so revolucionarni delavski sindikati tako diktirali. Uvedla je politiko tako strogega nadzorstva nad cenami, da so nekatere industrije morale kratkoma obrate zapreti. Raynaudov obnovitveni načrt je tukaj posegel vmes z železno roko. »Francija mora delati. Lenarjenja je konec. Rešitev je v največjem naporu sleher-

Londonu najbrže šlo preko meja čisto romunskih političnih in gospodarskih interesov. Razgovori, ki jih je romunski kralj nedavno imel z drugimi balkanskimi državniki, potrjujejo to mnenje. Anglija sama pa je tudi zadovoljna s takšnim potekom posvetovanj, ker je misljenja, da je na Balkanu prostora za udejstvovanje angleškega kapitala vsaj v isti meri kakor za udejstvovanje nemškega gospodarstva.

Berlin, 15. nov. c. Današnji »Völkischer Beobachter« piše, da misli sedaj Anglija v jugovzhodni Evropi prevzeti vlogo, ki jo je včasih odigrala Francija.

Iz Londona v Pariz

Pariz, 15. novembra. AA. DNB: Poročajo, da bo romunski kralj Karel prišel v nedeljo iz Londona v Pariz. Isti dan bo predsednik republike Lebrun priredil kralju na čast kosilo v Elizejski palači. V ponedeljek bo kralj na lovu, ki ga bo tudi priredil njemu na čast predsednik.

Po vrnitvi nova vlada

London, 15. novembra. c. Novejšnji londonski listi že ugibajo o tem, kaj bo kralj Karel storil,

ko se vrne v Romunijo. Listi pišejo, da bo takoj po njegovi vrnitvi domov vlada patriarha Mirona odstopila, novo vlado pa bo zopet sestavil Tatarescu.

Vtis na Poljskem

Varšava, 15. novembra. AA. DNB: Poljski listi pripisujejo velik pomen potovanju kralja Karla v London. Gazeta Polska pravi, da pomeni obisk kralja Karla v Londonu važno etapo v razvoju odnosov med Romunijo in Veliko Britanijo. Ta obisk ne bo samo poglobil pristranih odnosov med obema sorodnika ei kraljevskima domovima, temveč bo dovedel tudi do političnega prijateljstva. Kurier Polski poudarja, da je ta obisk izrednega pomena. Kralj Karel se bo na povratku iz Londona zadržal nekaj časa tudi v Berlinu.

4 kronane glave

London, 15. nov. b. »Ekschange Telegraph« poroča, da bodo pri obisku norveškega kralja v Londonu konferirale štiri kronane glave Evrope in sicer angleški kralj Jurij, grški kralj Jurij, romunski kralj Karel in norveški kralj Haakon.

Med Čehi in Slovaki Popoln sporazum o novi ustavi

Praga, 15. novembra. b. Pogajanja med češkimi in slovaškimi delegati o uvrstitvi sklepov slovaške ljudske stranke v češkoslovaško ustavo so končana. Po informacijah iz parlamentarnih krogov je dosežen načelen sporazum. Načrt dosežene-ga sporazuma ureja državno-pravni položaj Slo-vakov samo zmesno, pri čemer pa prihaja do iz-raza duh končne ureditve v okviru nove državne ustave. Doseženi češko-slovaški sporazum označ-uje v parlamentarnih krogih za najznačilnejše de-lo skupnih češko-slovaških naporov za reorgani-zacijo države in obnovitev normalnih odnosov med obema narodoma v javnem življenju republike. Pretekla pogajanja niso potekala tako gladko. Ra-zen vprašanja sklepov slovaške ljudske stranke je bilo treba rešiti tudi več drugih problemov in prebroditi razne hude težave.

Vprašanje skupnih ministrstev na primer je igralo veliko vlogo. Kakor se čuje, Slovaki nimajo nič proti temu, da se razen skupnih ministrstev vojske, zunanjih zadev in financ, osnuje tudi skupno prometno ministrstvo, tako da bi nova republika imela štiri skupna ministrstva. Sedaj potrjujejo, da je v vseh vprašanih dosežen spo-razum, ki bo v kratkem dobil svoje besedilo v obliki podrobnega poročila ter ga bodo podpisali vsi delegati češkega in slovaškega odbora in iz-ročili vladi. Sporazum je sprejela tudi češka vlada na svoji seji ob 4. popoldne. Zakonito pa bo ta sporazum potrjen v parlamentu, ki bo verjetno sklican 16. t. m.

Ker so ta pogajanja trajala delj, kakor se je pričakovalo, je povsem izključeno, da bi se pred-sedniške volitve izvedle že ta teden. Trdijo, da bodo predsednika republike izvolili prihodnji te-den.

Resnica o Ukrajini

Na glavo izdajalca Fenčika razpisana nagrada 200.000 Kč

Praga, 15. nov. AA. ČTK. Iz krogov vlade Karpatske Ukrajine sporočajo naslednje: Poljski listi so objavili izjavo, ki jo je dal bivši minister Karpatske Ukrajine Fenčik, kateri se je po-stavil v službo Mađarske ter pozdravil mađarsko vojsko v Užhorodu. Po tej izjavi bivšega ministra Fenčika bi se v Karpatski Ukrajini nahajalo 15.000 oboroženih in dobro organiziranih Rusinov, ki se bore proti češki vojski. Fenčik je prav tako izjavil, da je 500 vasi Karpatske Ukrajine poslalo nemški in italijanski vladi spomenico, v kateri zahtevajo izvedbo plebiscita. Zaradi tega sporočajo iz me-ro-dajnih krogov, da vlada na vsem ozemlju Karpat-ske Ukrajine popoln mir. Preostali člani terorističnih skupin in tolp se neprestano preganjajo. Vlada Karpatske Ukrajine je na njih glave raz-pisala 200.000 kron nagrade. Ko budimpeštanski radio poroča, da vlada v Hustu zmeda, pravijo v teh vladnih krogih, da se v vseh pisarnah in obla-steh nadaljuje delo normalno, ter ponovno poudar-

nega,« tako je Raynaud govoril po radju, in njegove uredbe govorijo jasno dovolj, da je razkrojevalnega delovanja ljudske fronte konec.

Zdravila, ki jih Daladierova vlada od ljud-ske fronte opijanjenemu narodu ponuja kot edino odrešilno sredstvo, da se Francija gospo-darsko in socialno ne zruši in prikljče nase še zunanjepolitično katastrofo, so huda. Tako pravijo vsi. A odmev po francoskem tisku kaže, da je francoski narod razumel svarilni glas in da bo nova zdravila zaužil v osvežujočem rodo-ljubnem zagonu. Prišlo je iztrezjenje. Kakor že mnogokrat v svoji dolgi in lepi zgodovini, je tudi tokrat pokazal, da se noče odreči svo-jemu poslanstvu. Toda moral je na lastni koži preizkusiti preklestvo ljudske fronte, preden se je odločil, da bo ta tvor izrezal iz svojega narodnega telesa. Po svetu število tistih na-rodov, ki se francoskega zdravljenja veselijo, ni majhno.

jajo, da v državi vlada popoln mir. Zaradi vesti, da ne obstoji druga zveza, razen radijska zveza med vzhodnim in zahodnim delom Češkoslovaške, pripominjajo, da od 10. novembra normalno po-slujejo vse telefonske in brzojavne linije. Končno poudarjajo, da ni res, da bi prišlo do spopada med češko vojsko in prebivalstvom. Karpatska Ukrajina hoče sodelovanje čeških uradnikov pri obrambi države v okviru češkoslovaške republike.

Syrovoy bo odstopil

Praga, 16. novembra. Po pisanju nekih čeških listov bo general Syrovoy kot predsednik češkoslovaške vlade takoj odstopil, ko bo izvoljen novi predsednik republike.

Chvalkovski ne pojde v Berlin

Praga, 15. nov. AA. Havas. Vestí o potovanju zunanjega ministra Chvalkovskega v Berlin tukaj niti ne zanikujejo, niti ne potrjujejo. O priliki zadnjega bivanja Chvalkovskega na Dunaju je nemški zunanji minister v. Ribbentrop izrazil dr. Chvalkovskemu željo, da bi ga kaj kmalu rad vi-del. Možno je, da je bil dostavljen te dni s strani nemške vlade Chvalkovskemu bolj določen poziv, vendar pa merodajni krogi tega ne potrjujejo. Verjetno je, da položaj, v čigar ospredju je bližnja parlamentarna debata o slovaški avtonomiji, kakor tudi izvolitev predsednika republike, še ni toliko jasen, da bi dovolil odhod morebitnega predse-dnika republike. Če bo treba, bo parlament posvetil svoje seje konec tega tedna izglasovanju nove začasne ustave, ki se nanaša na slovaško avtono-mijo, a predsednika bi izvolil šele v začetku pri-hodnjega tedna.

Ripka rovavi v Parizu

Praga, 15. nov. AA. Listi poročajo, da name-rava Beneševa okolica v tujini odpreti v Parizu svojo podružnico. Bivši glavni urednik levičarske »Lidove novine« Ripka živi sedaj v Parizu in na-merava sedaj izdajati časopis, ki bi še naprej za-stopal politiko dr. Beneša. V tej časnikarski cen-trali sodeluje tudi član češkoslovaškega poslanstva v Parizu Šafranek. Časopis »Obnova« poroča, da je Šafranek v angleški tisk spravil vesti, da je vlada generala Syrovega fašistična in protijudovska. Te vesti so povzročile češkoslovaški vladi precejšnje težave v tujini. Vlada si je v svesti, v kolikšni meri so nevarni taki informativni centri ter je že izdala ukrepe proti nekaterim osebnostim, ki so hotele stopiti v službo dr. Beneševe skupine.

Stranke na Češkem

Praga, 15. nov. c. Pogajanja med republikan-sko, obrtno in narodno socialistično stranko so končana in so te stranke že sestavile skupen pro-gram. Stranka se bo imenovala »Narodna enotna stranka«. Načrt so hoteli objaviti že danes, pa so počakali, ker so povabili tudi katoliško ljudsko stranko, da naj se prikljūči k novi stranki. Vod-stvo ljudske stranke se sestanje na sejo jutri do-poldne in bo razpravljalo načelno o tem, ali naj se stranka prikljūči k novi politični skupini.

Letalski promet z Ukrajino

Praga, 15. nov. AA. DNB. Danes, dne 15. t. m., se bo zopet začel redni letalski promet med Prago in Karpatsko Ukrajino. Letala bodo letela na pragi Praga—Bratislava—Slatenske dolí.

London, 15. nov. AA. DNB: Snoči je treščilo na tla neko angleško vojno letalo v grofiji Safol. Vsi trije člani posadke so mrtvi.

Dunajska vremenska napoved: Sedanjí značaj vremena se ne bo več dolgo držal, počasi se bo pooblačilo.

Zagrebska vremenska napoved: Hladneje.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno me-gleno bo na severni, a vedro bo na južni polovici države. Toplota se bo nekoliko dvignila.

Rio de Sangre — reka krvi

Popis zadnjih bojov pri Ebru v Španiji

Rio de Sangre — krvava reka. S tem imenom so katalonske čete in mednarodne komunistične brigade krstile reko Ebro, ki je poplajala, toliko krvi v zadnjih treh mesecih, da se po pravici lahko imenuje krvava reka. Ta dni se bo vendar končala krvava drama v kolenu reke Ebro, ki je po sodbi nevtalnih opazovalcev zahtevala nad 150.000 mrtvih in ranjenih. Bitka na Ebru bo prišla med najbolj krvave vojne operacije cele španske državljanske vojske. Popolnoma proti značaju Špancev in naravnost čudovito je, s koliko erditostjo sta se obe bojujoči stranki zagrizli v tisti košček zemlje in s kakšno vztrajnostjo je Franco več kot tri mesece napadal meter za meter in s koliko erditostjo so rdeče čete branile vsako ped v julijski ofenzivi zavzete zemlje. Na tem bojišču so izkrvavele najboljše mednarodne komunistične čete. Na teh pustih in skalnatih vrhovih je ostal cvet katalonske, posebno barcelonske mladine. V teh bojih pa je tudi Franco moral dati svoje najboljše bataljone, ki jih sestavljajo hrabri Navarci in Marokanci.

Kako je sploh bilo mogoče, da je 24. julija t. l. rdečim četam uspelo s toliko silo prečkati reko Ebro in zadeti Francovo vojsko prav v erdišču živčevja, tamkaj, kjer se je čutila najbolj varno? — Sredi poletja so se Francove divizije po uspešni pomladanski ofenzivi približevale metu Sagunt in sami Valenciji. Odnor generala Mijae pa je bil nad vse trdovraten. Da bi pospešil operacije, je Franco vrgele na valencijsko bojišče še eno armado pod vodstvom generala Solchaga. Za to potrebne čete pa je umaknil s katalonskega bojišča in sicer od reke Ebro, ker je bil prepričan, da nad 150 m široka reka sama nudi že primerno varstvo pred sovražnimi presenečenji. Toda izvrstna rdeča špijonaža, ki ves čas državljanske vojne izredno točno posluša, je odkrila Francovo manever in kmalu ugotovila, da nad 150 km dolgo fronto v kolenu Ebra drži le nekaj bataljonov. Zato so rdeči hitro osredotočili na ta odsek večji del svoje katalonske armade — okrog 70.000 — in jo v dneh od 24. do 27. julija vrgli čez Ebro naravnost v hrbet valencijske armade. Operacija rdeče armade je s strateškega pogleda bila prvovrstna. Učinek se je pokazal takoj pri Valenciji, kjer je moral Franco ustaviti ofenzivo in po-

slati dve svoji armadi hitro k Ebru, da prepreči katastrofo, oziroma da mu rdeča vojska ne ugrabi vseh eadov njegove pomladanske ofenzive, s katero je ločil Katalonijo od ostale rdeče Španije. Prišli so se dolgotrajni boji, v katerih je obramba bila mnoga lažja kot napad. Svet je podoben našemu Krasu, le da je zemeljska sestavina mehkejša. Zato je bila zgradnja zakopov in podzemskih zaklonišč lahka in rdeče mednarodne brigade so se zarile globoko v zemljo, po zgledu francoske obrambe med svetovno vojno. Verjetno, da bi bili sedaj Franco še ne mogel vreči nasprotnika čez Ebro, da se mu ni posrečil nenadni vojaški manever. Rdeči so namreč vsa obrambni sistem zgradili tako, kakor da je pričakovati glavnega napada od zapada. Franco pa je napadel od juga in tako so glavna oporišča rdečih čet, ki niso imele orientacije na jug, bila brez koristi in so se mnoga predala brez boja. Danes ali jutri bodo Francove čete zasedle tudi ozemlje med Flixom in Ascom in tako postale zopet gospodar celega desnega brega reke Ebro. Vendar pa je Francova armada trenutno tako oslabila, da ni verjetno, da bi še letos mogla poskusiti s kakšnim večjim napadom bodisi na Barcelono, bodisi na Madrid ali na Valencijo. Prav tako pa je tudi katalonska armada utrpela toliko izgube, da verjetno še dolgo ne bo sposobna za kakšno napadalno akcijo. Eno poglavje v krvavi državljanski vojni v Španiji je zasedbo Ebrovega kolena zaključeno.

Salamanca, 15. nov. AA. DNB. Poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva se glasi: Nacionalistične čete so napredovale v ponedeljek v odseku na reki Ebro in zavzele mesto Fatarella ter republikanske postojanke na sosednjem hribu. Na levem krilu bojišča dominirajo nacionalistične čete nad vso pokrajino od izliva reke Matarane v Ebro pa do bližine Ribarje. Na desnem krilu so nacionalistične čete pridobile na terenu, ponekod so prodrle v globino 11 km. Ozemlje, katero so nacionalistične čete zasedle, meri več kot 100 kv. km. Na tem ozemlju se nahaja 10 km železniška proga Zaragoza-Barcelona v rokah nacionalističnih čet. Med bojnim plenom se nahaja 1263 pušk, 27 strojnih pušk, več topov in skladišče streliva. Ujetnikov je bilo 190.

Judje v Nemčiji uničeni

Dejansko bodo morali plačati 30 milijard — Samomori se množe

Berlin, 15. novembra. L. Z zakonskim določilom, da morajo biti Judje izločeni iz nemškega gospodarskega življenja, je prizadetih več kot 100 tisoč Judov. Stroške za popravilo na zunanosti trgovin, ki so jo napravili demonstranti v zadnjih dneh, cenijo na okroglo eno milijardo mark. Ker bodo morali to škodo Judje sami popraviti in ker bodo vrh tega morali plačati še eno milijardo kazni, bodo Judje morali dejansko plačati dve milijardi mark (130 milijard din). V to vsoto pa seveda ni všteta škoda, ki so jo utrpeli na svojem blagu in premoženju ob priliki demonstracij, ko so bile njihove trgovine in stanovanja uničena. S kontribucijo, ki je bila Judom naložena, se smatra, da so Judje v Nemčiji gospodarsko uničeni.

Berlin, 15. novembra. TG. Tukajšnji časopisi poročajo, da se je do sedaj zgledilo 40 judovskih družin, ki so same od sebe ponudile vsaka po 100 tisoč mark k eni milijardi, ki jo je nemška vlada Judom naložila kot »kazenc« za umor von Rathia v Parizu.

V ostalem pa se po Berlinu in tudi po drugih nemških mestih množe samomori Judov. Med samomorilci so trgovci in bankirji vseh vrst. Nejudovske trgovine Judom nočejo prodati ničesar, niti živeža ne.

Berlinski časopisi objavljajo kratko vest, da so oblasti morale aretirati nekatere osebe, ki so se javno zgražale nad protijudovskim programom in nad ropanjem po judovskih družinah. Do sedaj je zaprtih kakih 800 oseb te vrste. Policijske oblasti so uvedle strogo preiskavo, da ugotovijo, če so ponekod zares ropali, odnašali uropano blago, in kdo se je ropanja udeležil. Dotičniki bodo od nemških oblasti najstrožje kaznovani.

Listi nadalje objavljajo, da so oblasti napravile izstatko o judovskih lastninah v Berlinu samem. Izstatki so o. da so Judje lastniki 65% vseh berlinskih stavb (hiš, tovarnih itd.) in da bo vlada kmalu te razmere temeljito spremenila. Ustanovila se bo posebna ustanova, ki bo imela dolžnost, da prevzame judovsko nepremično lastnino. Ta ustanova ali te ustanove naj bi se imele »Aufsuggesellschaftent«.

Amerika je iz Berlina poklicala poslanika

Washington, 15. novembra. AA. (Reuter.) Zunanji minister Cordell Hull je povabil ameriškega veleposlanika v Berlinu Hughesa Wilsona, da naj se takoj vrne v Washington, kjer bo poročal o svojem delu v Berlinu. Ta sklep ne pomeni, da so prekinitelj diplomatski stiki med USA in Nemčijo, vendar pa tukajšnji dobro poučeni krogi podarjajo, da je ta korak nekaj izrednega in ga vlada napravi samo v izrednih razmerah. Uradni krogi v Washingtonu poudarjajo, da je odhod Wilsona v Washington v zvezi z zadnjimi dogodki v Nemčiji. Vendar pa zunanje ministrstvo ni podalo nobene izjave o tem, pač pa je bilo časniki karjem sporočeno, da je Wilson sprejel navodila, da naj se takoj vrne v Washington.

Težave s Poljsko

Berlin, 15. novembra. AA. (Reuter.) Svoči se je zvedelo, da so bila zopet prekinjena pogajanja med Nemčijo in Poljsko o izgonu poljskih judovskih državljanzov iz Nemčije. Poljsko zastopstvo je včeraj odpotovalo v Varšavo, kjer bo počakalo na odgovore nemške vlade. Nemčija bo v bližnjih dneh svoj odgovor z novimi predlogi brez posredovanja poslala v Varšavo.

Kam z Judi?

London, 15. novembra. b. »United Press« poroča, da se trenutno med Anglijo in Zedinjenimi državami vodijo pogajanja o židovskih beguncih iz Nemčije. Obe vladi sta že izdelali načrte, ki ga bosta predložili berlinski vladi. Angliška vlada je pripravljena sodelovati pri financiranju naseljevanja judovskih družin v slabo naseljenih področjih.

London, 15. novembra. c. Angleška vlada je sklenila organizirati odhod judovskih beguncev iz

Evrope v posamezne angleške dominijone. Angleška vlada se je obrnila na vlade vseh dominijonov, da naj dovolijo, da se Judje lahko svobodno naselijo na njihovem ozemlju. Vlade dominijonov mislijo odgovoriti na ta način, da se bo dovolil dohod Judov, za isto število pa se bo omejilo število ostalih evropskih priseljencev.

Bolgarija noče Judov

Sofija, 15. novembra. c. Več inozemskih Judov je zadnji čas pribežalo v Bolgarijo in začelo svoj denar nalagati v bolgarska podjetja. Sedaj pa je vlada objavila ukaz, da se morajo vsi ti Judje v treh mesecih s svojim kapitalom izseliti iz Bolgarije.

Bluma skrbi, če bo še kdaj Jud smel biti predsednik vlade

Pariz, 15. nov. TG. Voditelj francoske ljudske fronte marksist Leon Blum je imel v Lillu demagoški govor, v katerem je napadel obnovitveni načrt sedanje vlade, odnosno novega finančnega ministra Paula Reynauda. V svojem govoru je dejal, da se je sedanja vlada spravišla na socialno in gospodarsko zakonodajo, ki jo je z velikanskimi težavami zgradila ljudska fronta. Toda delavski razred je danes prav tako kakor pred 2 letoma trdno odločen, da bo branil socialne pridobitve ljudske fronte. Z obžalovanjem opazuje napade in grožnje na naše delo, toda prepričani smo, da ne bo tako lahko uničiti, kar je delovno ljudstvo Francije hotelo in izpeljalo. »Sodrug Blum je potem napadel vladno tiskovno politiko ter imenoval »rd škandal vse početje vlade, ki hoče tisku vzeti njegovo svobodo.« Blum se sprašuje, če se morda v nekaj mesecih tudi v Franciji ne bo zgodilo, da socialistične organizacije in socialistični tisk sploh ne bodo več smeli izražati svojega prepričanja o mednarodnopolitičnih dogodkih, ki prizadevajo Francijo. »Zgoditi se zna, da bo tudi za Francijo prišel trenutek, ko se bomo morali vprašati, če smo še svobodni ali ne, in če smemo delati, kakor hočemo, ali če bomo morali poslušati, kaj nam bo ukazala tujina.

Blum na koncu vprašuje poslušalce, če bi bilo danes sploh še mogoče, kakšnega socialista spraviti na čelo francoske vlade. Ko so mu odgovorili, da je to mogoče, je Blum vprašal naprej: »Ali bi mogli izročiti oblast kakšnemu Judu? Ne gre za moje osebo. Reči hočem samo toliko, da bi se danes v Franciji vsak Jud, ki bi ga vprašali, če hoče prevzeti odgovornost za vodstvo vlade, dobro premislil in bi ponudbo v zavesti, da svoji domovini ne sme prizadeti novih težav, odklonil.«

Vihar proti vladi

Pariz, 15. nov. c. V Franciji se pripravljajo velik vihar zaradi novega gospodarskega načrta Daladiera in njegovega finančnega ministra Paula Reynauda. Vlada je za uvod že morala popustiti navalu razburjenja in je pristala na to, da se francoski parlament sestane 6. decembra na jesensko zasedanje.

Vlada pa ima pripravljen svoj taktični načrt, kako postaviti svoje zahteve v parlamentu. Sredina parlamenta, na katero lahko poslej Daladier računa, želi izglasovati v parlamentu Daladiera in Reynaudu obširna izredna pooblastila, in sicer kar za dve leti. Ti krogi menijo, da je položaj tako hud, da je treba računati dve ali štiri leta, da se more francosko gospodarstvo še rešiti. Najprej je zato treba zagotoviti neko stalnost vlade, in sicer se naj pod Daladierovim in Reynaudovim vodstvom sestavi vlada, ki bo morala ostati na oblasti vsaj dve leti. Dve leti bi naj nato taka vlada delala

Zapiski iz volivnega boja

Pri JRZ moč in delo, pri opoziciji razsulo in izdajstvo

Belgrad, 15. nov. m. Po naročilu vodstva JRZ so bili včeraj po vsej državi nalepljeni drugi volivni lepaki tele vsebine:

»Namesto majhne obstoji velika in močna država od Triglava do Vardarja. Želimo biti v prijateljsstvu, pa tudi v zvezi z drugimi državami. Mi to želimo biti, ker smo zvesti svojim starim in novim prijateljem. Še več! Mi moramo ljubiti to ali ono tujno državo. Toda živeti in umreti moremo samo za eno edino državo, za našo Jugoslavijo.«

To so besede dr. Stojadinovića: »Če si za mir z vsemi sosedi, če si za enotno in močno državo in če si za narodno blagostanje, voli 11. decembra listo, katere nosilec je dr. Stojadinović.«

Strankino tajništvo je danes v glavnem pripravljalo shode za prihodnjo nedeljo, na katerih bodo spet govorili člani vlade. Predvsem je strankino tajništvo pripravljalo shod v Bosanskem Novem, na katerem bo zopet govoril predsednik vlade, dr. Stojadinović. Vse priprave za sestavo državne kandidatne liste pa vodi poseben volivni odbor pod vodstvom ministra dr. Kreka, tajnika glavnega odbora JRZ, kateremu poslanski kandidat vsak dan izroča od sodišča potrjene kandidatne liste zaradi sestave. Večina kandidatov je svoje liste že izročila temu odboru ter se bo državna kandidatna lista lahko pričela sestavljati že prihodnje dni. Za državno kandidatno listo JRZ sta se izjavili nemška in madžarska manjšina. Nemci imajo v donavski banovini 2 kandidata in 2 namestnika. V kulskem okraju kandidira Franc Ham, urednik »Deutsches Volksblatt« iz Novega Sada, v apatinskem okraju pa Ludvik Keks, advokat iz Novega Sada. Namestnike pa imajo Nemci v brčko-palanski in djakovskem okraju. Dosedanji poslanec nemške manjšine dr. Kraft zaradi znanega spora z dr. Moserjem ne kandidira. — Madžarska manjšina ima enega kandidata.

Kakor smo že poročali, je v vseh banovinah za JRZ najboljšje razpoloženo, ker se je ljudstvo tekom zadnjih treh let prepričalo, da je vlada storila vse, da bi ljudstvo gospodarsko dvignila in mu zagotovila lažje in boljše življenje. Vlada ljudstva ni varala z obljubami, temveč se je vrgla z vso silo na delo in sedaj prihaja medenj po že izvršenem programu in na podlagi doseženih uspehov prošit za njegovo zaupnico. V tem pogledu ima sedanja vlada zares izredno lahko stališče pri obračunu s svojimi političnimi nasprotniki na terenu.

Opozicija je povsod brez programa in sprejema pod svoje okrilje vsakogar, kdor koli se ji ponudi. Zaradi tega nastopa povsod destruktivno ter se v polni meri poslužuje svojih najnovejših zaveznikov komunistov, s katerimi se bratsko družijo tudi ostanek JNS z Zivkovičem in njegovim tekačem dr. Kramerjem ter polovcem Jevtičem na čelu.

Zato Jns-ari samostojno danes skoraj nikjer ne morejo nastopati ter njeni obrabljeni generali begajo na vse strani. Čeprav je dr. Kramer na vse načine prepričeval JNS, da je s političnim apo-

Kitajci pred Kantonom

Hongkong, 15. nov. b. Vojni poročevalci INS poročajo, da so kitajske čete že prodrle v področje mesta Kanton ter zanele v industrijski četrti Honanu in Hongunu deset nevarnih požarov. S tem so uničili velika skladišča blaga in živil. Navzile velikim naporom gasilcev doslej požara niso mogli omejiti.

večinoma brez parlamenta in ista vlada z istim gospodarskim načrtom naj nato vlada čez nove volitve nekako do leta 1942. Če bi bilo potrebno, se naj tej vladi dajo pooblastila, ki bi veljala do leta 1942.

Svoči je zasedala desničarska republikanska demokratska zveza. Predsedoval je Louis Marin, glavni govornik pa je bil znani finančni magnat Francois de Wendel, ki je ostro napadal Reynauda, ker skuša s svojim »usmerjevanjem« gospodarstva ovrniti svobodo denarnega trga in svobodo v izmenjavi blaga.

Se odločnejši so svedea socialisti in komunisti. Komunisti so že zadnjič glasovali proti Daladierju v vprašanju izmenjave politike, dočim so se socialisti vzdržali. Zda pa so socialisti sprejeli sklep, da bodo v parlamentu nastopili proti Reynaudovim reformam. Podcentrala socialistične stranke. Glavna strokovna zveza, pa je danes na svojem kongresu v Nantesu glasno sprejela pod Joubauxovim predsedstvom resolucijo, v kateri pravi, da bo do skrajnosti branila socialne reforme bivše ljudske fronte. Verjetno je, da bo Daladier mogel uspeti le, če razpusti parlament.

Novi topilnici za cink in svinec

Belgrad, 15. nov. AA. Danes sta bila v pisarni Treptamincev v Belgradu ustanovna občna zbora topilnice svinca v Zvečanu z osnovnim kapitalom 60 milij. din in topilnice cinka v Šabcu z začetnim kapitalom 30 milij. din. Glavni ustanovitelj in financer teh dveh družb je družba »Treptamincev Limited« v Londonu. Za člane upravnega odbora v obeh družbah so bili izvoljeni Alfred Chester, Bitti Ralf Miekkan, Walter Chatfield, James Waithaus in ing. Nikola Savič. Predsednik upravnega odbora obeh družb je Alfred Chester, a njegov namestnik ing. Savič. Obe družbi sta bili ustanovljeni z namenom, da se zgradi topilnici cinka in svinca. Topilnica svinca se bo zgradila v Zvečanu ter bo dovršena do oktobra 1939. Njena začetna kapaciteta bo 12.000 ton surovega in rafiniranega svinca na leto. Do januarja 1941 se bo topilnica povečala tako, da bo predelovala svinčeno rudo iz vseh rudnikov Treptamincev. Za topilnico cinka mislijo, da bo zgrajena v Šabcu. Njena kapaciteta bo 10.000 ton navadnega in rafiniranega cinka na leto. Topilnica cinka bo dovršena do julija 1940. Pobudo za zgraditev teh topilnic je dal predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Pri posvetitvi temeljne kamna v Zenici 21. junija 1938, je rekel dr. Stojadinović med drugim sledeče:

Danes začenjamo novo ekonomsko politiko. Naše rudno blago bomo v naši državi sami predelovali. Kar smo danes storili z železom v Zenici, bomo jutri storili v Boru, a pojutrišnjem s kake drugo rudo, da bomo popolni gospodarji ti- stega, kar nam je najpotrebnejše. Za Zenico in ra-

razumom z dr. Mačkom unitaristični JNS zagotovljena lepša bodočnost, je vendar dosegel samo to, da je stranko, ki jo je sam ustvarjal, definitivno razbil. Tega se danes zaveda on in člani stranke. JNS-ari so se včeraj navdušeno odobraval skupen politični nastop z dr. Mačkom, danes to odkrito obžalujejo in napadajo dr. Kramerja kot največjega strankinega škodljivca. Pravijo, da je za njegovo politično moralo značilna stalna poteza: izdajstvo. Dr. Kramer je izdal doselej še vsakogar. Najprej Davidovića kot šefa bivše demokratske stranke, za tem svojega dogovora šefa, pokojnega Svetozarja Pribevića, nato Uzunovića, končno celo program stranke same. Danes uvidijo skoraj vsi, da dr. Kramer k sporazumu JNS ni prinesel nič. Nobena politična skupina noče sodelovati z JNS. Proti JNS nastopa tudi že dr. Maček ter prav tako povsod postavlja proti kandidatom JNS svoje kandidate.

JNS pa na drugi strani svoje ostanke slepi in vara, češ da vodi opozicijo Zivkovič in ne dr. Maček in da je Zivkovič nosilec liste, ko je jasno, da je diktator Zivkovič le pohleven okrajni kandidat dr. Mačka v Negotinu. Istotako je govoril pred dnevi v Sarajevu polovec Jevtič, ki si je lastil zasluge, da so dr. Mačka prav za prav tako ukrotili, da je hrvatsko vprašanje postalo čisto notranjepolitično vprašanje, — kar je jasno za vsakega političnega začetnika — in se ne bo reševalo izven države.

Take politične nemorele in breznačajnosti naše notranjepolitično življenje doslej še ni poznalo in oče te nemorele in brezvestnosti je po mnenju tukajšnjih političnih krogov dr. Kramer.

Nadškof dr. Stepinac se je vrnil iz Rima

Zagreb, 15. nov. b. Davi so se vrnili iz Rima zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac, djakovski škof dr. Ante Akšamovič in banjaluški škof o. Josip Garič. V Rimu je ostal še križevski vladika dr. Dionizije Njardar zaradi ureditve cerkvenih vprašanj v Karpatski Ukrajini. Zaradi novih meja se mora izvršiti nova razdelitev grško-katoliške škofije na tem področju. Ker je bil dr. Dionizije Njardar svoječasno apostolski administrator v tej pokrajini, ga je sv. stolica zadržala za svetovalec v tem vprašanju. Nadškof dr. Stepinac je po vrnitvi izjavil sodelništvu »Hrvatske Straže«, da je o priliki svojega bivanja v Rimu prošil sv. očeta za apostolski blagoslov. Sv. oče, ki hrvatski narod zelo ljubi, mu pošilja svoj blagoslov.

Obrtni odsek Zbornice TOI

Pod predsedstvom g. Ogrina je bila v torek dopoldne seja obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Na seji je bilo ugotovljeno, da se konjunktura v obrti ni izboljšala, čeprav bi bilo n. pr. po povečanju števila obratov eklenati na znatno izboljšanje. Obrtni odsek je sprejel zbornični proračun v predlagani obliki. Nato je odsek razpravljao o predlogu gostinskega odseka za 4. podpredsednika Zbornice ter o reorganizaciji obrtnih združenj na zborničnem področju. Po nalogu ministrstva za trgovino in industrijo naj se število obrtnih združenj na zborničnem področju zniža za najmanj polovico. Nato je odsek razpravljao o raznih obrtnopravnih zadevah in o podporah obrtnim nadležnim šolam ter končno o navodilih za poslovanje zborničnih zastopnikov v šolskih odborih. Tudi o avtomobilski odsekov je bila krajša debata.

Popoldne je bila seja širše uprave Zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici, kateri je predsedoval g. Ivan Ogrin. Tajništvo poročilo je nadel g. dr. Josip Pretner o delu v centrali, g. Bureš o delu poslovnice v Mariboru, g. Hohnjec o Celju in g. Midorfer o Novem mestu. Odboren je bil proračun zavoda, ki znaša okoli 400.000 din. Seja uprave se je dosti bavila z vprašanjem združitve zborničnega in banovinskega zavoda v en zavod. O tem se bo še razpravljalo. Končno je uprava zavoda odobrila razne podpore in program dela.

Belgrajske novice

Belgrad, 15. novembra. m. V Sarajevu je bila svoči zaključena razstava »Triletnica vlade dr. Stojadinovića«. Razstavo je obiskalo 34.782 ljudi. Razstavo bodo prepeljali v Kragujevac v moravski banovini, kjer bo odprta 20. t. m.

Belgrad, 15. nov. AA. Turistični urad kraljevine Jugoslavije v Budimpešti, sporoča: Madžarske oblasti so ukinile vse začasne odredbe, ki so se nanašale na omejitve potovanja v tužino. Od slej morejo madžarski turisti svobodno potovati v Jugoslavijo.

Vatikan, 15. nov. AA. Havas: Vatikanski list Osservatore Romano pravi, da pomeni objava zakonov, s katerimi se prepoveduje sklepanje zakonov med italijanskimi državljani arijskega plemena in med osebami drugega plemena enostransko kršitev konkordata, ki je bila 1929 sklenjen med Italijo in sv. stolico.

Osebnostne novice

Belgrad, 15. novembra, m. Napredovali so sledeči šolski upravitelji in učitelji: v 4. II.: Lihar Franjo, Celje; Gospodarić Cecilija, Jesenice; Ojstrič Ana, upraviteljica, Ljubljana; Lajovic Albin, Ljubljana; Vaste Klotilda, Ljubljana; Levstik Franjo, Celje; Straus Marija, Ljubljana; Debeljak Zofija, Celje; Grafer Josip, Celje; Tavcar Marija, Ljubljana; Triller Alojzija, Ljubljana. V 5. pol. skupino: Dokler Terezija, Tržič; Pire Janko, Maribor; Lorber Olga, Maribor; Glavora Franjo, Jesenice; Haberman Franjo, Maribor; Deberniki Simon, Lendava; Kos Alfred, Gornja Radgona; Šparl Avgust, veroučitelj, Maribor. V 6. pol. skup.: Rot Ana, St. Vid nad Ljubljano; Kosta Ivan, Ljubljana; Albert Vlada, Ljubljana.

Volivni boj v znamenju dveh front

Niti 10 dni ni več časa za vlaganje kandidatnih list, zato je umevno, da sedaj vse stranke in stranke skušajo v zadnjem hipu spraviti skupaj dovolj podpisov za svoje kandidate. Vse stranke pa se zbirajo danes v znamenju dveh front.

Tu je fronta vlade, ki ima pokazati toliko uspešnega dela za ljudstvo, kakor doslej še nobena vlada ni storila.

Na drugi strani pa je tako imenovana združena opozicija. Ta združena opozicija je nekak posnetek »ljudske fronte«, ki je povsod po svetu že skrahirala. Obžalujemo, da je ravno voditelj hrvaškega naroda dal svoj hrbet na razpolago tej pestri in pisani družbi. Vsaka opozicija, ki se udeležuje volitev (to je načelo demokracije, na katero se ta pisana družba v svojih letskih sklicu), ima namen doseči večino ter potem s to večino v parlamentu vladati. Toda ta večina mora za vladanje imeti svoj program, svoja skupna načela. Ta pisana družba pa ne spravi skupaj niti enega skupnega oklica za volitve, kaj še, da bi napravila skupen delovni program. Družji jih zgolj ena misel, podreti to vlado, potem pa naj pride, kar hoče! To pa je za vladanje premalo, ker ljudstvo v teh nevarnih časih ne sme biti poskusni kunec za skrahirane politike.

Pisana je ta družba! Takt ji za hrbtom dr. Mačka dajejo posinovljeni Moskve, ki bi radi v tej družbi prišli med ljudstvom do večje veljave in kredita. Njim ob strani jim kimajo socialistični voditelji brez armade, ki so skozi 20 let vladali v delavskih ustanovah skoraj po vsej državi, ne da bi bili za delavstvo kaj storili. Če je današnja vlada sedaj uveljavila in izvedla najvažnejše delavske postavbe, bi ji morali za to izročiti priznanje. Toda ti moške tega ne store, ampak hočejo vztrajati v družbi tistih, ki so 20 let delavski stan gnjavili. V to družbo so zašle tudi obledle zvezde prejšnjih nasilnih režimov. Kar ganljivo je slišati, kako v tej družbi dr. Kramer, Jevtič in Živkovič rohne proti vladi ter se zaklinjajo, da so za popolno demokracijo. In mladi Moskoviti sedaj te doslužene politične generale kujejo v deveta nebesa! Najbolji zaupnik dr. Mačkove politike na Slovenskem pa je postal sedaj glasoviti dr. Marušič, to je tisti ban, ki je dejal, da je njegova glavna naloga iztrebiti SLS in njen vpliv, ki je uničeval vse, kar je slovensko ljudstvo v polstoletju samo ustvarilo za svoj kulturni in gospodarski napredek. In za nameček sede sedaj poleg istega dr. Marušiča še nekateri voditelji tako imenovanega krščanskega socializma, ki menijo, da so dr. Maček in Jevtič in Živkovič in dr. Kramer in Marušič bolj vredni njihovega sodelovanja, kakor pa voditelj slovenskega naroda dr. Korošec.

Če zoper tako združeno opozicijo nastopajo že tudi na Hrvaškem, če ji med Srbi ugovarjajo tudi že moške, kakršen je dr. Ribar, če jo je pravilno naslikal v nedeljskem govoru minister dr. Spaho, če se torej taka politika upira zdravemu razumu drugod, se še bolj upira zdravemu razumu med slovenskim ljudstvom. Iz te moke ne bo kruha!



Minister dr. A. Korošec med svojimi volivci na Dobrovi pri Ljubljani.

Minister dr. Krek na zborovanjih po Sloveniji

Zadnjo soboto je minister dr. Krek imel ob 20 krasno uspehi shod v Zidanem mostu (kolodvorska restavracija), kakršnega Zidani most menda še ni imel.

V nedeljo popoldne je imel minister g. dr. Krek sestanek zaupnikov JRZ iz kočevskega okraja v Ribnici. Ta sestanek je ugotovil, da v kočevskem okraju nesporno zmaga kandidat JRZ gosp. Rigler.

V ponedeljek dopoldne pa je bilo veliko politično zborovanje v Laškem, kamor je prišla okoli 1000 ljudi. Zborovanje je potekalo v najlepšem redu ter je s tem podana najboljša garancija, kako bodo potekali shodi ministra dr. Kreka v krškem okraju, ki je kandidat tega okraja. Vsa mačkovska nasilja, mačkovska zavijanja in tudi denar, ki ga obljublja naših slovenskih fantov in mož ne bo premočilo.

Živkovičev ban sedaj Mačkov zaupnik

Nedeljske konference z Mačkovim zastopnikom inž. Košutičem v Ljubljani se je poleg dr. Lončarja, dr. Kukovca, dr. Stanovnika in drugih mačkovcev udeležil tudi veliki borec za slovenstvo in demokracijo dr. Marušič, ki je tako postal poleg zgoraj imenovanih gospodov nekak ožji zaupnik hrvaškega voditelja za slovensko politiko.

Kakšnega zaupnika si je hrvaški vodja dr. Maček izbral za svojo hrvaško stvar med Sloveni, najbolj dokazuje dejstvo, da je dr. Marušič kot Živkovičev ban razpustil na Slovenskem vse slovenske organizacije, namenjene dvigu slovenskega naroda. V rokah imamo Marušičevo okrožnico od 5. julija leta 1932, ki jo je bil Marušič kot ban razposlal vsem okrajnim načelnikom na Slovenskem. Ta okrožnica je prava fotografija Marušičevega »slovenstva«, ki sedaj služi Mačku. V tej okrožnici Marušič pravi med drugim tudi takole:

»Po popolnoma zanesljivih poročilih je protislovensko gibanje pristavev bivše SLS zaradi energične intervencije oblasti res da prekinjeno, ni pa še ustavljeno. Neki voditelji bivše SLS razvijajo dobro organizirano akcijo z namenom, da med ljudstvom izkazuje nezadovoljstvo in povzročajo nerode, izkoriščajo teške gospodarske razmere v državi. V ta namen se bodo tudi v bodoče posluževali raznih prilik, da bodo zbranimu ljudstvu iznenada držali hujšajoče govore proti današnjemu stanju in režimu... Dolžnost upravnih oblasti je, da vse take namere onemogočijo.

V slučaju, da se kdo od opozicionalcev kljub dobro organizirani nadzorni službi vendar vtihotapi v kraj, kjer je zbrana večja množica ljudi, naj policijske oziroma žandarmerijske oblasti napravijo potrebne korake, da take osebe odstranijo. S takimi osebami je treba postopati po zakonu...

Gg. sreski načelniki, upravniki policije itd. naj pred vsem na »tajen način« *ugotovijo zanesljivost in lojalnost poštinih upraviteljev. V pozitivnem primeru naj osebno stopijo s njimi v stik in sporazumno odrede zaupen pregled poštinih pošiljk. V negativnem slučaju je o uspehu poizvedb poročati meni osebno, strogo zaupnim putem. Na glavne pošte stalno odrediti po enega popolnoma zanesljivega uradnika, upraviteljem pošt pojasniti, da gre v teh primerih za izsleditev kriminalnih dejanj. Organizirati tajen pregled železniških pošiljk, kjer je to mogoče, v sporazumu s postajnim načelnikom. Predhodno ugotoviti zaupnost in lojalnost teh, kakor tudi carinskih in finančnih organov, kjer pridejo ti v poštev.*

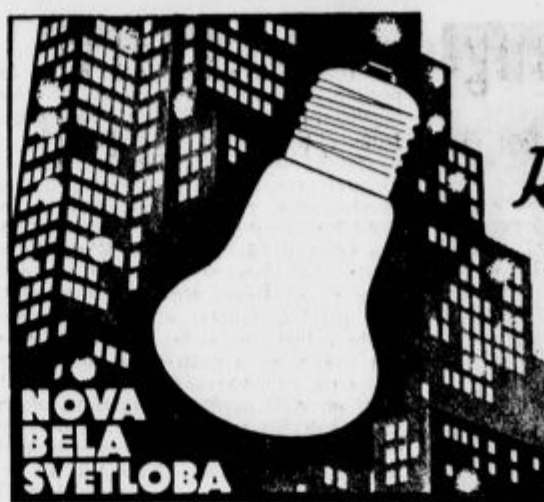
Vsako kršenje zakona o zaščiti varnosti in reda v državi je potrebno posebno strogo preganjati v slučajih, ko so krivci znani in vidni opozicionalci...

In ta mož je danes Mačkov zaupnik za razbijanje slovenskih vrst, kakor je bil svoj čas Živkovičev zaupnik, z isto nalogo.

Novi Mačkovi kandidati za Laško

Trbovlje, 15. nov.

Tisti, ki hočejo JSZ speljati na politična pota, so pregovorili Lešnika iz Hude jame, da tudi poleg drugih kandidira na Mačkovi listi, češ da bo



Kar je
nebotičnik
med
stavbami
to je

TUNGSRAM Krypton
med žarnicami!

tam bolje zastopana slovenska in katoliška stvar. Skupini JSZ v Trbovljah in Hranstniku sta proti takim novim potom in zlorabljanju Stokovne zveze in sta Lešniku to tudi sporočili in kandidiranje odsvetovali, ponujajo namestništvo na njegovi listi pa tudi odklonili. Tako je prišel za namestnika g. Marinek iz Ljubljane, ki je že pri dosedanjih »strokovnih predavanjih« *pri tukajšnjih skupinah navadno poročal le o raznih ljubljanskih zakulisnih spletkah, malo pa povedal res stvarnega in strokovnega. Zarad tega nastopanja pri volitvah ne bo dosti vlekel. G. Lešnik je zadnjo nedeljo ob času shoda ministra g. dr. Kreka v Laškem sklical občinsko sejo, vsak mora misliti, da iz nagajivosti, a so prišli le trije odborniki, vsi ostali pa so ga pustili na cedilu.*

Razkrižje je slovensko

V nedeljo, 13. t. m., je imela JRZ na Razkrižju svoj volivni shod. Ljudstvo je z navdušenjem sprejelo strankinega kandidata g. Franca Snoja iz Gornje Radgone in je z zanimanjem in odobravanjem poslušalo njegov govor, kakor tudi drugi govore.

Ta dan je razkrižje ljudstvo izpovedalo zvestost dr. Korošcu in Sloveniji ter pokazalo, da razen g. Snoja nima na Razkrižju nihče nič iskati.

Dr. Spaho o Mačkovih zaveznikih

Preteklo nedeljo je minister dr. Spaho v Sadejstvu imel shod svojih volivcev, kjer je dejal med drugim tudi to: »Ko bi danes na listi dr. Mačka bili tisti ljudje, s katerimi smo pri zadnjih volitvah na Mačkovi listi nastopili tudi mi, bi mi danes temu ne ugovarjali. Ljudje naj svobodno glasujejo za to ali ono listo ter naj dajo svoje zaupanje tistemu, ki ga imajo za najboljšega. Toda na tej sedanji Mačkovi listi so gg. Peter Živkovič, Jevtič in Velja Popovič, to so prav isti možje, ki so tedaj nad nami in dr. Mačkom izvrševali najhujši teror, ter nasilje. Vendar, smo mi preveč svobodoljubni, da bi mislili na to, kako bi gg. Jevtiču in Popoviču vračali milo za drago. Ko smo se tedaj za petomajske volitve zbrali na Vračniku, da bi se pogovorili na volivnem shodu pred 5. majem, so nas tedaj razgnali. Danes pa se Jevtič in Velja Popovič lahko svobodno sprehajata.«

No, če je dr. Maček pozabil na tiste čase in če so pozabili na tiste čase njegovi sedanjí zavezniki, ljudstvo pa ni pozabilo strašnih krivic in nasilja. Zato tudi ni dvoma, da si je dr. Maček s takimi zavezniki močno škodoval ne le na Hrvaškem, marveč tudi drugod.

Kaj pravi »opozicionalna levica«

V okviru združene opozicije vodi dr. Ivan Ribar, bivši predsednik ustavotvorne skupščine, katere je izglasovala tudi centralistično ustavo, svojo skupino, katero on imenuje »opozicionalno levico«. Torej 43 povabljenih mož te levice se je v nedeljo zbralo v Belgradu, kjer so zborovali od 9 dopoldne do 3 popoldne. S te svoje seje so izdali poseben komunik, v katerem pravijo: »Konferenca je obravnavala vprašanje političnega stanja in taktičnega nastopa opozicionalne levice pri volitvah 11. decembra. O tem vprašanju so konferenci poročali gg. dr. Ivan Ribar, Života Milojevič in dr. Dragoslav Smiljanić. Na konferenci se je manifestirala soglasnost vseh delegatov o vseh aktualnih političnih vprašanjih, kakor tudi o vpra-

šanju taktičnega nastopa opozicionalne levice pri volitvah 11. decembra. Vsa poročila in vsi govorniki, ki so se udeležili pretresa, so se izrekli zoper volivno sodelovanje med strankami Združene opozicije in JNS, ker je to sodelovanje škodljivo za demokratski pokret združene opozicije. Na koncu je konferenca izvolila odbor, ki je pooblaščen, da v duhu poročil in govorov na konferenci izdela resolucijo in jo izroči javnosti.

Zveza združene opozicije z JNS dela torej njenim tvorcem hude skrbi in težave.

Pravijo, da nočejo z dr. Mačkom

List »Hrvatski borac« *prinaša članek znanega Joe Matošića, ki piše: »Čutimo, vidimo, opažamo in smo vedno bolj prepričani, da vodstvo HSS zapeljuje hrvaški narod in da ne vodi politike v duhu in interesu hrvaškega naroda, marveč da tisto nekoliko pokvarjene gospode dela politiko le za svoj žep. Zato se je razočarani in ogorčeni hrvaški kmet odločil, da ne bo več glasoval za dr. Mačka, ker se je prepiral, da on ni pravi vodja ter da je izgubil legitimacijo, zastopati Hrvate. Ko bi bil dr. Maček pravi vodja hrvaškega naroda, bi bil — preden se je odločil vzeti na svojo listo prekletega in zloglasnega Jevtiča — sklical glavni odbor HSS in vse narodne zastopnike ter se z njimi posvetoval, kaj in kako je treba ukrepati... Dr. Maček je s svojo politiko dokazal, da z njo razdvaja in razbija složne vrste HSS, katere je s svojo genialno politiko zbral Stjepan Radić. Dr. Maček je tukaj Radićevu dediščino razmetal ter danes nima niti polovice pristavev, tistih pravih, navdušenih pristavev, ki jih je imel Stipica Radić... Dr. Maček ni znal izkoristiti petomajskih volitev, ko so mu vsi Hrvati enodušno dali svoje glasove, pa gotovo tudi sedaj po teh volitvah ne bo vedel, kaj naj počne. Zato Hrvatje 11. decembra ne bodo volili ne dr. Mačka, ne Jevtiča.«*

Socialisti na Hrvaškem ne postavijo kandidatov

»Slobodna Rijeka« *poroča: Po posvetovalenju vseh zainteresiranih krogov je akcijski odbor za obnovo bivše socialistične stranke v Zagrebu sprejel te sklepe:*

1. da socialistična skupina po hrvaških krajih pri sedanjih parlamentarnih volitvah ne postavi svojih samostojnih kandidatov;
2. da ta stranka v teh krajih ne postavi niti skupnih kandidatskih list z drugimi političnimi skupinami;
3. da se bo v pogledu načelnih navodil dala za samo glasovanje voditi po odločbah osrednjega odbora za obnovo bivše socialistične stranke v Belgradu, katere bodo pravočasno sprejete in sklenjene. (Krajevnim činiteljem bo prepuščena svoboda, da se sami lahko opredelijo za enega ali drugega okrajnega kandidata.)

Za tak sklep so bile na eni strani merodajne posebne politične razmere v hrvaških krajih, na drugi strani pa je bil odločilen položaj socialistične skupine v svojem odnosu do drugih političnih skupin, nazadnje pa tudi razbitost delavskega razreda v teh krajih, ki zanjo socialisti ne prevzamejo nobene odgovornosti.

Najbolj zanimiva je »razbitost delavskega razreda v hrvaških krajih«, kar se po domače pravi, da tamkaj rdeči sodrugi med delavstvom nimajo nikogar za seboj. Zato res ni kazalo, da bi svojo socialistično listo pri volitvah dali preštevati, ker ne bi bilo nič šteti.

KULTURNI OBZORNIK

Slovstvena zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov v vprašanjih in odgovorih

Po osnutku dr. Ivana Preglja priredil za tisk dr. France Tomšič, Jugoslovanska knjigarna 1938, str. 163.

Slovenske šole že več let pogrešajo primerne slovenske zgodovine, odkar je popolnoma pošla Grafenauerjeva Kratka zgodovina slovenske književnosti. Nujno potrebujemo nove šolske slovenske zgodovine in čudimo se, da je še nihče doslej ni napisal. Pred leti je prof. dr. Pregelj napisal priročni repertorij poetike in stilistike, ki naj bi bila nekaka priročna ponavljalna knjiga za dijake višjih šol. Toda še pred svojo boleznijo je zasnoval podoben priročnik o slovenski književni zgodovini, ki bila prokrojena sedanjim učnim načrtom, obenem pa primerna maturantom za ponovitev slovenskega gradiva, v obsegu, kakor ga terjajo gimnaziji. Tako je Pregelj dal zasnutek in pripravil vprašanja, po katerih je potem prof. dr. F. Tomšič uredil ali pa morda tudi napisal odgovore. Snov je tako razdeljena po dobah slovenske slovenske zgodovine, v drobnem tisku pa je dodana snov iz srbohrvaške književnosti. Tako je vsa knjiga tipično šolsko razdeljena po literarnih oznakah kot: pismenstvo (1000—1551), protestantska verska obnova (1551—1600), katoliška verska obnova (1600—1768), prosvetljenstvo (1768 do 1819), romantika (1819—1848), poetični realizem (1880—1895), naturalizem (1895—1899) do sodobnosti (1899 do danes). Po teh v naši literarni zgodovini že utrjenih razdobjih in terminih podajata sestavljavca svojo snov v obliki maturitetnih vprašanj ter obenem že tudi odgovore. Razumljivo

je, da bodo zato ti odgovori kar najkrajši in skušali povedati snov tako, da bo dijaku razumljiva, da pa se ne bodo spuščali v kakšno globokejšo problematiko ter ne reševali kakih spornih vprašanj. Vendarle pa so vprašanja, še bolj pa odgovori nekajkrat le preveč zunanega značaja, biografskozgodovinskega in filološkega, zaradi česar ne pridejo pesniške postavbe do take izrazitosti, kakor bi sicer morale, oz. niso poudarjene tiste stilne ali notranje pomembnosti del, kakor bi pri podrobnejši obravnavi in morda drugačnem gledanju prišlo do večje veljave. Vsa knjižica je izrazito šolskega značaja z vsemi takimi dobrimi in slabimi stranmi, vendar je ob današnjih razmerah nujno potreben repertorij slovenskemu dijaku, ki nima sistematične knjižne zgodovine od začetka do današnjih dni. Nujno potrebna pa je tudi vsakemu, ki bi se hitro hotel vsej najnujnejše poučiti o kakem vprašanju iz jugoslovanske književnosti, toda zavedati se mora, da iz nje dobi več materialnih podatkov kot pa podobne in povezanosti duha. Kajti vprašanja so komponirana po stereotipnih šolskih »problemih«: Kdo je kdo? in Kaj je napisal? Globlje pa po navadi sestavljavca, praktična profesorja ne segata, razen v oznakah knjižnih struj in raznih literarnih definicij.

Knjižica, ki ima priročno obliko, je nujno potrebna vsakemu slovenskemu dijaku ter dozdaj nadomestuje šolsko književno zgodovino. td

Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta

Res je razveseljivo dejstvo, da so člani Ljubljanskega godalnega kvarteta (gg. Pfeifer, Stanič, Sušteršič, Müller) tako zelo oneutrudljivi in da s tako vztrajnostjo goje svojo komorno umetnost, ki nam jo vedno znova nudijo v okviru rednih sezonskih koncertov.

Tokrat so nastopili zopet že ob pričetku sezone in koncertirali v veliki Filharmonični

dvorani. Njihov spored je bil mikaven po svoji posebni barvitosti. V sredi je kot umetniško ranovesje stal Beethovnov kvartet v e-molu, na uvodnem mestu je bil novi kvartet R. Zike, ki je bil nagradjen na mednarodnem natečaju, zaključil pa je spored kvartet G. Verdija, ki nam je drugače na komornem glasbenem polju povsem nepoznan.

Zikov kvartet je umetnina svoje vrste. V slogovnem, arhitektonskem in kompozitornem tehničnem pogledu sicer ne prinaša nič posebnega. V osnovi je naslonjen na pozno impresionistično smer, mešano iz usodlin francoskih, nemških in čeških glasbenih svojstev; stilu primerna je tudi zgradba, ki se naslanja na krajše, ostro izdelane motive, mozaično nanašane v celoto, ki je zopet zaključena v bolj ali manj simetričnih ponovitvah. V ostalem pa je skladba pretežno homofona, dasiravno se instrumenti gibljejo povsem samostojno in predrejo glasbeno tkivo tudi v krajših fugalnih členih ter se s posebno naslado oklepajo ostinotov in ležečih tonov, ki pa so večinoma ritmično razčlenjeni. Melodije imajo v osnovi romantični značaj, ritem je zelo pisan, harmonija pa je barvno nasičena. Prav v harmonskem sestavu pa je umetnina svojstvena, in sicer v nekem silno stvarnem razčlenjevanju. Vtis imaš, kot da je skladatelj ujel snovno tonsko sestavo do kraja in jo podčrtal ter potisnil v zavest vse odtiske tonskega utripa, ki se drugače neopazno zlijejo v en sam tonski vtis. Če smem rabiti primer: skladatelj je dal ton pod drobnogled in to povečano naslikal. S tem pa je v bistvu ton še bolj posnovil. Dosegal pa je posebno nenavaden in slikovit zven, ki zamašja poslušalca s svojo čudno nenavadnostjo. Da je to v tolikšni meri dosegel, mu je nedvomno pomagala dolgoletna izkušnost na polju godalne glasbe (saj ga poznamo kot prvega violinista »Zikovega kvarteta«*) in podrobna poglobljenost v odtiske tonske zvočnosti.*

V to smer je zastavljen ves pomen opisane umetnine. — Beethoven je kot prvi glasbeni romantik in kot mejnik v dobo glasbenega razvoja do danes nakazal novo pot predvsem v svojih kvartetih. V njih vlada sicer še vedno neka klasična kristalnost in nadosebna oblikovna zakonitost, pri tem je redko kje zajet človek z svojo osebno neresenostjo vprašanj tako globoko, kot prav v teh umetninah. Te poteze je jasno nakazal tudi tokrat izvedeni kvartet v e-molu. — Verdi je prav gotovo izrazil operni skladatelj in zato so tudi njegove umetnine na drugih popriščih malo znane. Njegov godalni kvartet, ki je nastal že v poznejši dobi življenja (nekako ob »Aidi«*), smo slišali sedaj prvič in le značilno je, kako se nas je umetnina dojmila. Delo je grajeno v izrazito romantičnem slogu in hodi po poti, ki jo je zastavil že končni Beethoven; in ko si poslušal prvi del kvarteta, si kar težko verjel, da je to Verdi. Kvečjemu staccatirani akordi in njih značilna vezava ter še ustroj melodije so spominjali na skladatelja. Toda v tretjem stavku se ljubezni mojster le ni mogel več potajiti, in v vsej širini se je razlila tu njegova značilna fantazija (kot jo poznamo iz kakega »Rigoletta« *ali »Trubadurja«*) in tudi arija se je razpela v vsem svojem zanosu. Pač pa se je v zadnjem stavku mojster zopet potuhnil in se skril za izrazit in jasno grajen fugato, ki bi ga italijanskemu mojstru komaj prisodili. — Tako je bil izvedeni spored res mikaven sestavljen in vreden pri javnosti več pozornosti, kot jo je dokazal skromni obisk.*

Pa tudi izvedba sama je bila skrbno pripravljena in igra vseh je bila ubrana in zlita. Že takoj pri prvem kvartetu je bila nakazana poglavitost v zvočni utrip; če zahteva že umetnina sama nenavadno tanko občutka za najmanjše zvočne podrobnosti in če je v svojem pravem učinku sploh od teh potankosti zavisna, potem ni čudno, da je človek mimogrede



Devetletna Tončka Krajnik iz Godešič, župnika Reteče pri Škofji Loki, ki je bila popolnoma hroma in o kateri smo včeraj poročali, da je preteklo nedeljo na Brezjah med sv. mašo sprehodila. Na sliki, ki jo je posnel radovljiški fotograf g. Slavko Vengar takoj, ko je deklica prišla iz cerkve, sta tudi oče in mati deklice.

Koledar

Sreda, 16. nov.: Otmar, opat; Neža Asiška, d. Cetrtek, 17. nov.: Gregorij Cudodelnik, škof; Saloma, devica.

Novi grobovi † Štefan Eržen

Včeraj dopoldne je v Ljubljani umrl gospod Štefan Eržen, sprevednik državnih železnic v pokopju, ki je bil pa naši deželi, zlasti po Gorenjskem, splošno znan in zelo ugleden slovenski in krščanski mož. Kremenitga značaja, pravičen in srčno dober, je več kot 25 let bil zvest naročnik našega lista. Kot sprevednik je tako sodeloval in bil tako uvažen zaradi svoje strokovne službene izveženosti in točnosti, da so mu poverjevali vlake, s katerimi so se vozile najvišje osebnosti bivše Avstro-Ogrske, njegov direktor na tržaskem železniškem ravnanstvu pa ga je imenoval »najzanesljivejšega sprevednika državnih železnic«. V pokopju je bil zaposlen do zadnjega pri Strojnih tovarnah in imel velik krog dobrih prijateljev in znancev; po svoji ženi, gospe Ivanki, ki ji izrekamo svoje globoko sožalje, je bil svak njenemu bratu, dolgoletnemu stavcu g. Feldsteinu, ki tudi že uživa zasluženi pokoj. Pokosila ga je kratka bolezen na splošno žalost njegovega sorodstva in prijateljev, ki jih je smrt krepkega moža v 64. letu starosti zelo iznenadila in potrla. Mož, gorenjska korenina iz Čepul pod Sv. Joštom pri Kranju, bo ostal vsem znanec in v častnem spominu, duši njegovi pa večni pokoj pri Bogu!

Osebnosti

— Z Zagrebške univerze: Na seji medicinske fakultete v Zagrebu dne 11. t. m. je bil izbran za rednega profesorja za socialno medicino g. dr. Andrija Stampar. Na isti seji je bil sprejet g. dr. Leo Trauner kot klinični asistent in mu je bilo poverjeno vodstvo instituta za fizikalno terapijo in balneologijo na živčni kliniki v Zagrebu in pa predavanja iz te stroke.

— Na tehnični fakulteti Aleksandrove univerze v Ljubljani je bil promoviran za gradbenega inženirja gosp. Tone Fatur iz Ljubljane. Čestitamo!

— Za slušatelja železniško-prometne šole je določen peh. poročnik Ivan Geržina.

— Izpit so opravili: za lekarniškega majorja stotnika I. razr. Bogdan Krajiš Pin Ferdo Pifat; za čin inženirja stotnika II. razr. niž. tehnične stroke inženir-poročnik Bogomir Pust; za čin topniškega stotnika II. razr. poročnik Branko Urban, Vladimir Osmak, Georgij Krestinski, Leonidas Pahani in Ignac Kranje in za čin rez. peh. stotnika II. razr. poročniki Roko Brant, Anton Gabron, František Bizjan, Janko Zupanc, Ivan Kron, Josip Pintarič, Zvonimir Bijuk in Gradimir Šojat.

zaslužil še najgloblje in najtanjše tonske utripe in si jih požel, v kolikor so jih izvajali le nakazali. Uravnovešeni je bil Beethovnov kvartet in dosegel pravo lepoto v »adagio«, dočim je manj gotovo in manj jasno zvenel »allegretto«. Verdijev kvartet je dobil v obrisu dosledno podobo. V celotnem obsegu se je izvedba dvignila do večje ubranosti. Izmed posameznih instrumentov se človeku vtisne zlasti viola, ki ji pa tudi violini v izrazu toplo sledita. Violončelo se je po tonu sedaj bolj privilo k zgoranjemu tretcu in se z njim ubralo, a zdi se, da je značaj instrumentov barve same malce vsiljiv in se mestoma iz celote preveč odraža. Kaže, da se razvija kvartet nasproti možatemu umetništvu, kjer si bo izklesal svojo končno podobo.

Koncert je bil slabo obiskan; neka notranja lenivost vodi današnjega človeka vse raje k prireditvam z oprijemljivejšo vsebino (zlasti kino), kot pa je odmaknjena lepota čiste glasbe, za katero je treba pač nekaj več notranje dejavnosti. Toliko bolj odkrito pa je bilo v priznanju prisotno poslušalstvo. V. U.

K današnji premieri Strindbergove »Labodke«

Iz razgovora z režiserjem Debevcem.

Prav gotovo je Strindberg najgenialnejši duh svoje dobe, ki je ohranil udarnost in veljavo do današnjega dne in jo bo imel še, ko že davno ne bo več sledu o marsikaterih sodobnih dramatikih. Tehtnost njegove problematike, ima v sebi vse prvine večnih del, ki jih dajejo in ji bodo dalje veljajo tudi v bodočnosti. Pranačuna človeštva, kot etal ljubezen in iz nje izvirajoče sovraštvo, sta vedno povračajoča se motiva v njegovi tvornosti. Noben pisatelj ju ni preživel s tako neugnano silo svoje narave kot on in nihče ju ni znal tako živo zajeti v višjo umetniško obliko.

Zlata poroka

Dne 7. t. m. smo obhajali v Jarenini zlato poroko cerkovnika v Jarenini, 88 letnega Kupčiča Karla, in njegove 79 letne žene Rozalije, rojene Donko. K njegovi zlati poroki so se zbrali na njegovem domu, kjer zdaj gospodari sin Albin, vsi njegovi sinovi, šest po številu, in njegovi vnuki. Slovesnost je posebno poveljalo to, da so pri sveti maši na koru peli sami njegovi sinovi in vnuki. Vsi šest sinov so izborni pevci, trije so organisti; sin Ivan je v Rušah organist, Stanko v Breznem ob Dravi, Karel pa je bil dolga leta organist pri Sv. Jakobu v Slovenskih gorah in pozneje v Jarenini, sedaj se pa peča s kmetovanjem. Sin Franc je na pošti v Ljutomeru pismonoša, sin Alojz pa je mizarski mojster v Jarenini. Pri sveti maši ob zlati poroki sta ministrirala njegova vnuka. Vnučak Silvo, sin Karla, ki je letošnjo pomlad absolvirao na fakulteto ljubljanske univerze, je ugleden katoliški akademik, ki sedaj dela izpite za doktorat. — Naj oba zlatoporočca Bog ohrani še mnogo let!

Ne dovolite, da Vam kukačica zneso
tace v Vaše zdravje!

Radenska
originalna, naravna in zdravilna
Je samo ena,
ona z rdečimi srci. Zdravje in užitek!

— Hrvatski škofje pri papežu. V nedeljskem »Slovenec« smo poročali, da je papež sprejel v avdienco zagrebskega nadškofa dr. Stepinca, dja-koveškega škofa Aksamovića in grškokatoliškega škofa dr. Njardija in ljubljanskega škofa dr. Rožmana. To včeraj moramo popraviti v toliko, da ljubljanski škof g. dr. Rožman je dne 1. sploh ni bil v Rimu in tedaj tudi ni bil sprejet od papeža.

— Štipendije in podpore iz fonda za finančno kontrolo. Finančno ministristvo je razpisalo natečaj za štipendije in podpore aktivnih in upokojenih organov finančne kontrole. Prošnje je vložiti najkasneje do 1. decembra t. l. Podrobnejša navodila dobe upokojenci pri oddelkih finančne kontrole.

Da omogočimo obisk vsem slojem, bomo predvajali ta vefilm še dalje ob znižanih cenah!!!
Zato naj nihče ne zamudi tega remek dela svetovne filmske produkcije o zemlji in njenih zakladih

Od danes naprej
najnoviji Metrov
tehtnik

Sadovi zemlje

Kino Matica 21-24
Ob 16, 19,
in 21. uri

Znižane cene veljajo za vse predstave tega filma!

— Kletarstvo. Spisal Bohuslav Skalicky. — Knjiga ima 192 strani in 85 slik med besedilom. Cena broš. knjigi je 60 din. v platno vezani pa 72 din. — V zalogi Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani 1924. — Kletarstvo je nauk, kako pravilno pripraviti iz grozdičja vino in kako ga oskrbovati, spravljati, negovati in kakšna naj bosta čistota in red v kletih. Knjiga se temeljito bavi z umnim kletarstvom, kajti brez dobrega, smotrnega kletarstva ni uspešnega vinogradništva. No-vodobno kletarstvo zahteva poleg obilne skušnje tudi temeljito poznavanje vinske kemije in bakteriologije. Važno je poglavje o negovanju sodov in vina sploh; dalje poglavje o napakah in boleznih vin. — Knjiga bo izborna služila ne le vinogradnikom, potrebna je tudi vinskiim trgovcem in gostilničarjem, ker bodo našli vsi v njej obilo praktičnih nasvetov in navodil pri ravnanju z vinom. K pravilnemu tolmačenju navodil bodo dobro služile mnogoštevilne slike (85). — Knjigo toplo priporočamo.

— Huda prometna nesreča. Dne 10. novembra smo poročali o prometni nesreči na banovinski c. Guštanj—Dravograd, ki se je zgodila dne 7. nov. Ugotavljamo, da omenjenega dni ni vozil niti avto tvrdke »Motoroil« niti avto tovarnarja g. Golla iz Dravograda po banovinski c. Guštanj—Dravograd in torej niti prvi niti drugi ni mogel povzročiti karambola. Kdo se je zaletel v g. Breznika, pa bo dognala oblast. Pri tej priliki še pripominjamo, da je g. Goll v Dravogradu samostojen tovarnar, tvrdka »Motoroil« pa samostojna trgovska družba v Mariboru.

— Lovei in turisti! Hubertus za plašče, ne-premočljivo blago za vetrne jopice, loden za

obleke v vseh barvah in kvištetah: Manufakturna trgovina Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva.

— Razpisana je služba cestarja pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru, in sicer na banovinski cesti št. 1/21 Maribor-Marenberg-Dravograd-državna meja, za progo od km 12.000 do km 16.500. Prošilci za to mesto morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbe o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 let in ne starejši od 30 let. Lastnoročno pisane in z banovinskim kolkom za 10 din kolkovane prošnje, opremljene s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilagami je vložiti najkasneje do 10. dec. 1938 pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru.

— Čigani ropajo po vojvodinskih cerkvah. V Bački se je pojavila ciganska tolpa, ki je oblasti do sedaj še niso mogle ujeti. V Novem Vrbasu je na predzen način ta tolpa oropala vso ulico, medtem ko je občinstvo gledalo pleša ciganskega medveda na ulici. Čigani so vlomili v hišo alepega Miloša Isakova v Kuli, mu odnesli 3000 din gotovine, dve vreči moke in mosko obleko. To so napravili vprico Miloševih sinov, od katerih je eden gluho, drugi pa hrom. Skupno z očetom so bili vsi trije nezmožni, da bi se upirali čiganom. Se istega dne so čigani oropali katoliško cerkev v Kuli in odnesli z oltarja nekaj dragocenosti. Oblasti odločno zasledujejo to cigansko tolpo.

— Trdiko, oziroma šolo, ki je inserirala v avgustu oglas pod šifro »Garantirano zanesljivost, prosimo, da se zgleda v upravi »Slovenec«.

— Pretresljiva družinska žalost v Murski Soboti. Okrožno sodišče v Murski Soboti je te dni sodilo proti 40 letnemu brezposelnemu, invalidu Ivanu Gabusu iz Rakičana. Ta nesrečen se je hotel dne 11. septembra tega leta v obupu, ker je bil deložiran iz stanovanja z dvema malima otrokoma, vreči pod vlak. Ulegel se je na progo, tako da bi ga povozil vlak, ki prihaja iz Beltincev v Mursko Sobotu. Oba svoja otroka je vzel v naročje in tako objeli so ležali na progi. K sreči pa se je strojevodji posrečilo, da je v zadnjem trenutku ustavil vlak in preprečil to strašno dejanje. Gabos je izjavil, da je že l. 1920. pri neki malčki zgubil levo roko in kot invalid ni mogel nikjer dobiti dela. Dobival je le 230 din mesečne invalidnine, od tega pa ni mogel živeti. Njegova žena je sezonska delavka v inozemstvu, denar pa, ki ga zasluži tam, je potreben za vzdrževanje družine. Usodnega dne je bil sodniško deložiran iz svojega stanovanja in tako je sklenil iti v smrt s svojim 5 letnim sinom Stefanom in 6 letnim Ivanom. Ta pretresljiva drama je ganila tudi sodnike, ki so Gabosa obsodili na 6 mesecev zapora po-

gojno. Hudo pa je to, da se še sedaj nobeden ni zavel za uboga invalida.

— Najboljše surovine, največja izdatnost in polna teža so odlike terpentinovga mila »Oven«. Za svoje perilo rabite samo ta odlični domači izdelki.

— Kriminalno leposlovje kvari mladino. Mestna policija v Vinkovcih je na kolodvoru prijela tri dijakke 4. razreda gimnazije v Novem Sadu, ki so pobegnili od doma zaradi slabih šolskih ocen. Prijazilani su »mladi begunci« izjavili, da so pobegnili od hiše, ker jim ne ugaia učenje in šolska disciplina ter so željni pustolovščin, o kakršnih so dosti brali v raznih romanih ter jih videli v kinematografu.

Hitite in ne zamudite! Samo še par dni predvajamo najlepši film sezone Disneyevega umetništvu po pravljici bratov Grimm

Snegulčica

KINO UNION tel. 22-21

Predstave ob 16, 19. in 21. uri

— Čar ženskih ust je vsemogočen — v starih časih so ga opevali pesniki in ga prikazovali v idealni dovršenosti slikarji in kiparji. Lepota zob in negovana usta, igrajo pri kulturni ženi glavno vlogo. Svetleča se belina zob napravi usta bolj rdeča in izrazitejša, ker negovana usta izpopolnjujejo lepoto kulturne žene. Ako negujete usta z ODOL-om, boste obdržali Vaše zobe sveže in zdrave do visoke starosti.

— Strašen zločin pred sodiščem. Pred okrožnim sodiščem v Petrinji se je pričela te dni razprava proti 34 letnemu Lazi Eremiji, očetu treh otrok iz vasi Oblaja, in 32 letnemu Simi Djakovi-

KAJ PRAVI Dr. A. C. Röttinger

sod. izpr. autor, večak



„Malki“
pomaga
pri kašlju in
hripavosti!

Pravi dunajski »Malki« se spoznaio po črki »M«, Tovarniški licenc za Jugoslavijo »Jadrana«, Zagreb

ču, trgovcu iz Gline. Eremija je obtožen, da je v noči na 30. april po nagovoru trgovca »Sime Djakovića omamili Djakovićevo ženo s tem, da ji je poveznil lonec čez glavo, jo polil s petrolejem in zažgal hišo, v kateri je zgorela Djakovićevo žena in služkinja Francka Belinić, sosedom pa se je še posrečilo, da so rešili Djakovićevega otroka iz požara. Oba zločinca pred sodiščem tajita krivdo in se izgovarjata drug na drugega. Državni tožilec zahteva za oba zločinca smrtno kazen.

**Zvečer potrebno
zjutraj pravilno:**

zobna pasta Chlorodont

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Bogati okradel reveža. V neki vasi pri Daruvarju je kmet Tomo Popović ponoči obral jablano svojega sosedu Nikola Momića. Ko je zjutraj Momić opazil tatvino, je takoj zahteval od sosedu Popovića odškodnino za pokradena jabolka. Popović, ki je bogat kmet, medtem ko je Momić revež, pa je Momiću dejal, naj ga toži, pa bo videl, kaj zmore Popović s svojim denarjem in zvezami. Popovićevi trije sinovi so se navali na Momića s sekirami. Momić je prišel bežati, toda padivjani Popovićevi sinovi bi ga nedvomno ubili, če ne bi k sreči prišel mimo neki kmet, kateremu se je komaj posrečilo ubraniti Momića pred napadalci in preprečiti prelivanje krvi.

Jesenice

Drevi ob 8 bo otvoritveni prosvetni večer KPD v Domu. Petje, godba, predavanje (Kraljestvo Dolomitov — Janko Mlakar), in kulturni film. — Vstopnina običajna.

Izredno suho vreme je skoraj posušilo strugo Save. V tovarni to hudo občutijo, ker pomeni zanjo zgubo cene pne pogonske sile.

Za veliki šhod JRZ v nedeljo, dne 27. nov. na Jesenicah (za ves gorenjski kot), so priprave v polnem teku. Ojačevalci in zvotniki so že zagotovljeni. Na shodu bo govoril tudi minister za socialno politiko g. Cvetkovič.

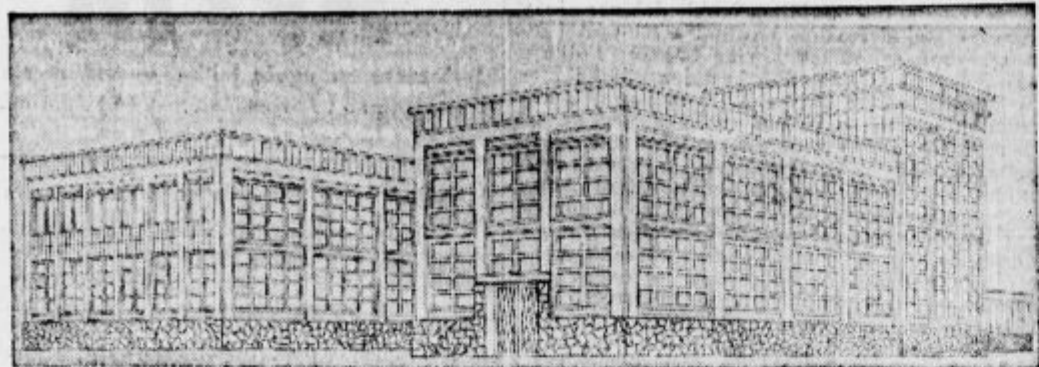
»Ob dvajsetletnici Jugoslavije«, uredil L. Kramolc. Pesmarica prinaša izvirne prigodne skladbe za proslavo 20 letnega obstoja naše države, ter raznovrstne izrazite narodne napeve iz vseh slovenskih pokrajin. Pesmarica je dragocen prinos k naši pevsko-glasbeni literaturi vobče, zlasti mladinski. Dobrodošla pa bo prav tako vsem ženskim zborom, nekaj pesmi bodo mogli rabiti tudi mešani in moški zbori. Skladbe za pesmarico, preproste in teže vokalne in s spremljevanjem klavirja, so prispevali naši skladatelji: pokojni Emil Adamič, Jobst, Premrl, Škerjanc, Santel, Mirk, Kramolc, Kimovec in Svara. Pesmarico je založila »Banovinska založba šolskih knjig in učil« v Ljubljani. Dobi se pri založnici in po vseh knjigarnah. Cena 28 din.

Svojevrsen rekord je dosegel pisatelj in pesnik Vjekoslav Majer, ki je v enem mesecu izdal kar dva romana. Društvo hrv. književnika je izdalo njegov humoristično-satični roman »Život puža«, Hrvatska književna naklada nezavisnih književnika pa »Dnevnik Očenaševak«. Razen tega je pred kratkim izšla pri Matici hrvatski zbirka Majerjevih pesmi »Svirac i svijet«. Vjekoslav Majer uživa sloves dobrega hrvatskega književnika in bomo o teh njegovih delih še spregovorili, če bo le mogoče. Majer je tudi plodovit feljtonist.

Naše poročilo o monumentalnem Budakovecu romanu »Ognjište«, ki je izšlo v »Slovenec« 12. oktobra (»Kulturni obzorje«), je v celoti prinesel »Hrvatski dnevnik« 18. okt. t. l. (I. III, št. 880), kjer je že nekaj tednov urednik kulturnega dela priznani pisatelj Ivo Kozarčanin. Prevod je prav dober in se gladko bere, nekaj manjših napak je povzročila naglica, s katero se dela v uredništvu časopisa. Kraški posnetek našega članka je izšel tudi v »Jutarnjem listu« (18. okt. dr. Ivo Esih), nekaj odlomkov pa bo prinesla prihodnja številka »Hrvatske Revije«, ki jo izdaja »Matica Hrvatska«.

Maša Sl.

Načrti za napredek naše univerze



Zivahna gradbena delavnost pri različnih vseučiliških zavodih je nad vse razveseljiv dokaz, da je minila doba, v kateri smo se skoraj vedno tako okrog božiča razburjali zaradi raznih vesti, ki so obetale, da bo naša največja znanstvena ustanova — univerza — kakorkoli okrnjena. Strahu, kateri institut ali katera fakulteta naše univerze se bo ukinila, res ni več. Pa ne samo to, da je ta mora izginila, nastopil je tudi čas, ko so se začele posamezne visokošolske institucije uspešno razvijati. Sedanja vlada, posebno pa naša dva ministra gg. dr. Korošec in dr. Krek, posvečajo največjo pozornost naši najvišji znanstveni in kulturni ustanovi ter ji nudijo ob vseh priložnostih obilo dragocene pomoči. Da je bila ta pomoč prav v zadnjih letih nad vse uspešna, jasno govore dejstva. Kmalu bo dograjena Vseučiliška knjižnica, gradi se že zgradba Zavoda za strojništvo in gradba Kemičnega instituta tehnične fakultete.

Kaj je pridobila univerza letos?

Naša univerza dolgo vrsto let ni dobila izdatnih podpor in je zato razumljivo, da je zaostala v naravnem razvoju in da ji še danes manjkajo najrazličnejši objekti in zavodi. Toda to, kar je bilo zamujeno v preteklosti, se z veliko uvidevnostjo naglo popravlja. Saj je naša univerza samo v letošnjem letu dobila toliko gnetnih sredstev za zgraditev najpotrebnejših zgradb, kakor jih ni prejela v vseh prejšnjih letih od začetka. Za dograditev vseučiliške knjižnice je bil letos dovoljen naknadni kredit 5.500.000 din. Zavodu za strojništvo je bilo danih na razpolago 8 milijonov din, za budočo Akademsko menzo pa je pripravljenih 1 milijon din. Kemični institut, ki se bo v kratkem začel graditi, je dobil za sedaj 2 milijonov din.

Priloge za bodočnost

Jasno je, da naše univerzitetne oblasti z veselo spremljajo te razveseljive pojave in da pripravljajo program, ki naj bi v bližnjih letih omogočil univerzi razvoj, kakršnega si za uspešno znanstveno delo zamašljajo. Tako je univerza letos pripravila gradbeni program za zgradbo Naravoslovnega instituta, za katerega se izdelujejo že podrobni načrti in proračuni. Že večkrat je poročalo časopisje o velikanskim stiski, v kateri je naravoslovni institut, ki gostuje v glavnem univerzitetnem posloppju, kjer ima polovico svojega inventarja na hodnikih. Da je v taki stiski znanstveno delo hudo ovirano, ni treba posebej dokazovati. Zato je prva in najvažnejša točka programa v nadaljnjem razvoju univerze zgradba Naravoslovnega instituta. Pa tudi drugi zavodi so deležni skrbri univerzitetnih oblasti in tako so v delu vse predpriprave za zgradbo novega Rudarskega instituta, za katerega so načrti že pripravljani. Ta zavod naj bi stal poleg Zavoda za strojništvo ob Aškerčevi cesti in Cesti rimskih legij. Izdelani so tudi že idejni osnutki za zgraditev Elektrotehničnega instituta tehnične fakultete. Ta zavod naj bi dobil svoje poslopje v bližnji sedanje fakultete ter imel tudi poseben laboratorij za visoko napetost do 1 milijona volt. Zavod naj bi stal ob Cesti rimskih legij ob Aškerčeve ceste v smeri proti rimskemu zidu na Mirju.

Stara želja — laboratorij

Zavod za strojništvo je stremel že več let za tem, da si pribori za posamezne stroke strojništva potrebne laboratorije, v katerih bi se mogli raziskovati najrazličnejši problemi in ustvarjati znanstveni izsledki v istem amisu, kakor se na vseh visokošolskih zavodih drugih držav to dela. Že v letu 1934 je skupno s takojšnjim Zavodom za vodne zadržke iskal možnosti za ustvaritev omenjenih raziskovališč. Mestna občina ljubljanska je to akcijo podpirala in je odstopila prikladno zemljišče ob regulirani Gradaščici, na katerem naj bi stal Hidrotehnični laboratorij. Ustanovilo se je tudi društvo za doseg odgovarjajoče zgradbe in opreme laboratorija. Oba zavoda sta predložila na odločujočih mestih v Belgradu vse potrebne načrte in proračune, ki pa, žal, v oni dobi niso bili upoštevani, ker se niso našla potrebna denarna sredstva za realizacijo vseh zamisli. Društvo za zgradbo Hidrotehničnega laboratorija pa ni mirovalo ter je zgradilo in opremilo provizoričen Hidrotehnični laboratorij. Na ta način je bilo naši tehniki omogočeno raziskovanje na področju gradbene hidraulike. Pokojni g. prof. Žnidaršič je kot predstojnik Zavoda za vodne zgradbe žrtvoval mnogo truda za ta provizorij ter je velika škoda za našo mlado tehniko, da je izgubila tega neumornega delavca.

Hidrodinamični laboratorij

Zavod za strojništvo pa se ni mogel zadovoljiti s kakim provizorijem, ker zahtevajo raziskovališča hidrodinamičnih problemov večje preiskovalne objekte in solidnejšo zgradbo. Na zemeljski visokih solah so se v novejši dobi priključila hidrotehničnim laboratorijem tudi aerodinamična raziskovališča, ker se v mnogih primerih morejo primerjati premikanja vodnih tokov v turbinskih strojih z gibanjem zračnih tokov. Zato je Zavod za strojništvo prvotno zasnovano Hidrotehnični laboratorij spremenil in dal izdelati nove načrte za oba laboratorija. Te načrte je izdelal po osnutkih predstojnika Zavoda za strojništvo g. inž. F. Lobeta g. arh. inž. Mušič. Aero- in hidrodinamični laboratorij naj bi bil zgrajen v železobetonski konstrukciji ter naj bi bil urejen tako, da bi v polni meri mogel služiti vsem sodobnim nalogam takega raziskovališča.

Zavod za strojništvo si je pridobil, kakor je že znano, potrebna denarna sredstva za matično zgradbo zavoda ter se že prav živahno kopljejo jame za temelje in kletne prostore. Zavod bo imel v matični zgradbi laboratorije za mehansko tehnologijo ter za kalorične pogonske stroje. Za študij in raziskovanje hidrauličnih pogonskih strojev, (vodnih turbin, vodnih črpalk, cevovodnih konstrukcij, zapornih in merilnih naprav itd.) ter komično za raziskovanje aerodinamičnih problemov pa sta potrebna še laboratorija, kakršne kaže naša slika. Šele s tema objektoma bo strojništvo

vod naše tehnike popoln. Laboratorija bi bila izredne važnosti za našo tehniko pri pouku in znanstvenem delu. Še večji pomen pa bi imela praktično za našo narodno gospodarstvo, kakor tudi za našo narodno obrambo. To bi bil najbližji gradbeni program za bodočnost naše univerze in lahko upamo, da se bodo naša sredstva za njegovo uresničitev v prihodnjih letih.

Velika zgradba

Kakor je bilo že omenjeno, bo stal hidrodinamični laboratorij strojnega zavoda na parceli ob Gradaščici in ob Gunduličevi ulici. Parcela ima obliko klina in meji s svojo najkrajšo stranico na začasno igrišče SK Jadrana. Na tej parceli bo zgrajen tudi hidrotehnični laboratorij gradbenega oddelka tehnične fakultete, katerega provizorij že uspešno deluje. Hidrodinamični laboratorij bo imel dva glavna trakta. V 27 metrov dolgem in 8 m širokem traktu bo raziskovališče za vodne toke, v drugem 23 m dolgem in 14 m širokem traktu pa bo raziskovališče za zračne toke. Oba trakta bosta zvezana z vmesnim poslopjem, kjer bodo nameščeni vsi potrebni stranski prostori in preizkuševališče za merilne aparate. Ta vmesni trakt bo dolg 18 m, širok pa skoraj 9 m. Na to preizkuševališče pa bo priključen 4 m širok in 51 m dolg merilni kanal za umerjanje brzicomernih aparatov. Glavna laboratorija in vmesni trakt bosta pritična in deloma enonadstropna in visoka okrog 10 m. Gradbeni stroški so glede na to, da bo matični Zavod za strojništvo sam v lastni režiji izvršil nekaj strojnih naprav, potrebnih za laboratorije, preračunani na okrog 3 milijonov din.

Prepričani smo, da se bo važna zamisel zgradbe teh laboratorijev v bližnji bodočnosti izpolnila, s čimer bomo dobili do potankosti izpeljan in sodobno urejen Zavod za strojništvo.

Železniška konferenca držav balkan. sporazuma

Ljubljana, 15. novembra. Danes dopoldne se je v Ljubljani pričela konferenca železniških strokovnjakov držav balkanskega sporazuma. Jugoslavijo zastopa šef transportnega oddelka v glavnem ravnateljstvu v Belgradu, višji svetnik Franjo Podbregar, ki predseduje konferenci, in uradnik Živojin Milošević iz glavnega ravnateljstva, ki je tajnik konference. Romunijo zastopa šef komercialnega oddelka inž. Liveseu, Grčijo pa šef komercialnega oddelka inž. Canelopolus. Zastopnik Turčije je v zadnjem trenutku bil zaradi narodne žalosti v Turčiji zadržan. Udeležence konference je pozdravil ravnatelj inž. Kavčič kot domačin. Izrekel jim je dobrodošlico ter jim želel pri tem poslu kar največ uspehov.

Višji svetnik Podbregar je kot predsednik konference in zastopnik našega glavnega ravnateljstva izrazil v imenu vseh udeležencev sožalje, ker je eno članico držav balkanskega sporazuma zadela tako huda izguba. Odredil je v počastitev epomina pokojnega predsednika turške republike enominuten molk.

Železniški delegati držav balkanskega sporazuma nadaljujejo delo na enotni ureditvi tarife za prevoz potnikov, priloge in blaga, ki bo veljala za vse železnice v državah balkanskega sporazuma.

Konferenca bo trajala teden dni in bodo delegati ob tej priliki obiskali tudi nekatere naravne krasote Slovenije.

Sledovi stare Emone



»Slovenec«
je že poročal o zanimivih odkritjih, ki so jih napravili pri zgraditvi Zavoda za strojništvo ob Aškerčevi ulici v Ljubljani. Danes prinašamo nekaj slik, ki naj pokažejo, kako lepo so se ohranili skozi 1500 let ostanki porušene Emone. Zgornja leva slika nam kaže lepo ohranjen prag pri vratih v palačo, ob njem pa še del ohranjenega zidu, na katerem je ostal tudi omet. Slikarje na zidu so pod vodstvom kustosa g. dr. Ložarja sneli z zidu in prenesli v muzej. Zanimivo je, da so našli več kosov ometa, ki dokazuje, da so rimski zidarji ometavali zid s posebej napravljenim ometom in barvah, tako kakor so začeli v zadnjem času tudi pri nas ometavati stavbe z barvanim in prav trdnim ometom. Desna slika zgoraj nam kaže ostanke rimskega kanala, ki so ga tudi odkrili na stavbišču Zavoda za strojništvo. Delavec čisti kanal in dviga velike iz gline žgane

plošče, s katerimi je bil kanal tlakovan. Plošče so izredno skrbno izdelane in imajo tudi žlebove. Dolge so okrog 70 cm. Spodnja slika nam kaže v ospredju ostanke hipokausta, nekakšne naprave za gretje dvoran. Peč je bila postavljena tam, kjer je videti stebriče iz peščena, katere odkopava delavec. V ozadju vidimo, kako delavec dviga lončeno ploščo, s katero je bil tlakovan kanal. Dodatno k našemu večeršnjemu poročilu o izkopavanju na Mirju navajamo še, da je opravil vsa merjenja na ostankih rimskih zidov predstojnik geodetskega oddelka na univerzi g. inž. Černjač s svojima asistentoma. Prav tako je imenovan napravil vse risbe in tlorisne skice najdenih zgradb, tako da bo za znanke ohranjeno to odkritje rimske palače. Odkrite sledove si je ogledal tudi univ. prof. dr. Balduin Saria.

Novi železniški ravnatelj v Ljubljani

Kakor smo včeraj na kratko poročali, je bil na predlog prometnega ministra imenovan za novega ravnatelja državnih železnic v Ljubljani dosedanji pomočnik ravnatelja inž. Rudolf Kavčič.

S tem imenovanjem stopa na to važno mesto strokovnjak in izvrsten uradnik, znan daleč čez naše meje. Njegovega imenovanja so se najbolj razveselili železničarji, tako uradniki kakor nižji uslužbenci, ki so že do sedaj videli v inženirju Kavčiču izvrstnega in blagohotnega predstojnika ter koncilijantnega človeka. Inž. Rudolf Kavčič se je rodil 15. aprila 1885 v stari železničarski družini v šempetrskem okraju v Ljubljani. Po dovršeni osnovni in srednji šoli se je vpisal l. 1902 na graško tehnično fakulteto, kjer je bil l. 1907 diplomiran



iz gradbeno-inženirske stroke. Še kot mlad inženir je že naslednje leto vstopil v službo pri gradbenem oddelku južne železnice na Dunaju. Tedaj so pričeli izmenjavati železniški gornji stroj na progi Zidani most—Ljubljana in mladi inženir je pri tem sodeloval. Že marca istega leta je prestopil iz službe pri južni železnici v službo pri državnih železnicah, in sicer k direkciji za gradbo novih železnic na Dunaju.



V tej službi je bil do prevrata. Inž. Kavčič je v tej službi pokazal velike svoje zmožnosti. Tako je v letih 1908 do 1914 trasiral progo Novo mesto—Metlika, v letih 1914 do 1917 je trasiral zgradbo proge Knin—Prijudič v Dalmaciji. Leta 1917 je sodeloval pri razširitvi proge Dunaj—Krakov iz dvotirnega v štirirtni sistem. L. 1918 je inž. Kavčič že trasiral in pričel graditi progo Logatec—Ajdovščina ter so že prevrtali neki predor. Povojne razmere so zgradbo te proge preprečile. Pred koncem vojne je bil prestavljen k sekciji za vzdrževanje železnic v Novem mestu. Tukaj ga je našel preobrat. Tedanja narodna vlada ga je postavila za gradbenega načelnika v novo ustanovljeno direkcijo za državne železnice v Ljubljani. Po ukinutvi te direkcije je bil imenovan za šefa za trasiranje. Med drugimi je izdelal načrte za trasiranje proge St. Janž—Sevnica, ki bo l. decembra slovesno otvorena, pri trasiranju železnice Ormož—Murska Sobota, ki je tudi že dalj časa v obratu, dalje pri trasiranju železnice Kočevje—Lukov dol—Vrbovsko, odnosno Črnomelj—Ogulin. L. 1923 je bil imenovan tudi v likvidacijsko komisijo za podržavljenje južnih železnic in ko je bila južna železnica leta 1924 podržavljena in ustanovljena nova direkcija državnih železnic, je inž. Kavčič delal kot šef raznih oddelkov v vseh strokah, dokler ni bil 11. maja 1936 imenovan za pomočnika ravnatelja, sedaj pa za ravnatelja.

Novi ravnatelj inž. Kavčič je v teku svojega dolgoletnega dela pri železnici opravljal tudi mnoge druge zasluzne posle, tako mnogolične upravne funkcije, funkcije strokovnega šefa pri mnogih važnih delih, me drugim je vodil tudi zgradbo novega železniškega mostu v Zidanem mostu. Poleg teh železniških projektov je sodeloval tudi z inž. Klodičem in univ. prof. Hrovatom pri izdelavi načrta za gradnjo še drugih železniških zvez z morjem, kakor na primer za progo Ogulin—Drežnica—Vinodol—Sušak—Reka, oziroma za Malinsko na otoku Krku.

Sedanji železniški ravnatelj je zelo mnogo potoval ter si pridobil ogromno strokovno in splošno izobrazbo. Studiral je najnovejšo pridobitve tehnike po Nemčiji, Franciji, Italiji in Angliji. Slovensko vseučilišče mu je izreklo kot strokovnjaku priznanje, ko ga je imenovalo leta 1926 za honorarnega docenta na tehniki, kjer je g. ravnatelj iz bogate zakladnice svojihkušenj in znanja delil znanje našemu tehničnemu naraščanju.

Osebnost inž. Kavčiča vrl in odkrit značaj, ljubeznivega nastopa, dobrodušen in značajan mož, ki zna ceniti disciplino, pa tudi uvaževati skrb podrejenih. K njegovemu imenovanju mu iskreno čestitamo!

Novi pomočnik železniškega ravnatelja



Hkrati z imenovanjem inž. Kavčiča za ravnatelja državnih železnic v Ljubljani je bil imenovan za pomočnika ravnatelja g. Franc Hojs, dosedanji načelnik komercialnega oddelka železniškega ravnateljstva.

G. Hojs je eden najbolj zmožnih uradnikov tukajšnjega železniškega ravnateljstva, v Ljubljani pa ugledna in vplivna osebnost.

Rodil se je 8. septembra 1882 v Dragotinčih v občini Sv. Jurij ob Ščavnici. Pravne študije je začel v Gradcu, dokončal pa v Ljubljani. Že prej, l. 1907, pa je vstopil v železniško službo pri južni železnici, in sicer najprej na postaji Dravograd-Meža. Služboval je po mnogih slovenskih in nemških krajih, l. 1919, pa je bil poklican k ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani, kjer je postal šef komercialnega oddelka, lani pa načelnik istega oddelka ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani.

Imenovanje g. Hojsa za pomočnika železniškega ravnatelja v Ljubljani pomeni odločen korak naprej za odpravo raznih nepravilnih razmer med železniškim osebjem, kajti novi pomočnik je znan kot resen, objektiv in energičen uradnik, ki pozna železniško službo v vseh potankostih.

Železniško osebje pozna v novem pomočniku sebi naklonjenega in socialno čutečega predstojnika, ki pozna dodobra naporno in odgovorno službo tega stanu, zato je z veseljem sprejel vest o njegovem imenovanju na mesto, kjer ga čaka veliko dela za sanacijo že nevdzdržnih razmer v območju ljubljanskega železniškega ravnateljstva. K imenovanju g. Rojsu iskreno čestitamo.

Ljubljanske novice

I Motoklub Zagreb je podaril veliko bronasto plaketo najboljšemu ljubljanskemu dirkaču na cestni dirki Motosekcije Avtokluba, ki je bila 6. novembra 1938 na Večni poti. Plaketa je originalno delo v bronu in je razstavljena v izlozbi tvrde Lojze Smuc na Aleksandrovi cesti.

I Razširitev železniških zatvornic na Zaloški cesti. Po Zaloški cesti čez železniško križišče se je zadnja leta razvil izredno velik vozovni in avtomobilski promet. Regulacija na mnogih krajih preozke Zaloške ceste je bila poleg Karlovske in Dolenjske nujno potrebna. V načrt pa je bila vzeta tudi razširitev železniških zatvornic na križišču. Mestna občina je od posestnika in gostilničarja Petra Koška in njegova soproge Josipine odkupila primeren svet za razširitev ceste in zatvornic v obsegu 93 m². Kupnina je znašala 9800 dinarjev. Svet je bil te dni v zemljiški knjigi prepisan na mestno občino.

Za pranje

Vašega perila je sredstvo

PERION

odlično! Domač slovenski izdelek je!

I Posestne spremembe. V Zgornji Hrušici stanujoča posestnica Terezijsa Baš in mož Ivan Baš, mesar, sta prodala posestniku in gostilničarju Rudolfu Babniku z Bizovika št. 55 par. št. 246/2 k. o. Udatat vrt v izmeri 243 m² in par. št. 246/2 z mesnico ob Povšetovi ulici za 41.500 din. — Za Bežigradom stanujoča zasebnica Rozalija Turkova je prodala priv. uradniku Ignaciju Možini in soprogi Antoniji za Bežigradom hišo št. 13 z dvoriščem in vrtom za 214.000 din. — Eleonora Vernier por. Sušnik, soproga trgovskega poslovođa na Medvedovi cesti št. 23, je prodala Leopoldu Kranerju, trgovskemu potniku, en tretjino posestva vl. št. 422 k. o. Spodnja Šiška (hiša št. 23 na Medvedovi cesti) za 80.000 din. — Komanditna družba, tvrdka I. Knez, je prodala hišniku Ivanu Prosenču par. št. 844/1, travnik, k. o. Trnovsko predmestje, v izmeri 1843 m² za 27.645 din.

— Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krci, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda mlo učinkuje in sigurno odvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

I Ureditvev potov in parkov na Gradu. Mestna občina Ljubljana je odkupila od mnogih lastnikov grajskih parcel svet, da bo mogla urediti razna pota, urediti parke in napraviti razne nasade. Mnogi posestniki so prodali obični svet, tako v Zeleni jami št. 7 stanujoči posestnik Ivan Petič par. št. 254/1 v izmeri 825 m² za 8.250 din. Bela Marija, stanujoča na Lončarski stezi 8, par. št. 254/6 in 254/28 v skupni izmeri 990 m² za 9900 dinarjev. V Gosposki ulici št. 19 stanujoči Milan Jevnikar par. št. 254/35 in 254/51 v skupni izmeri 189 m² za 1890 din. Mnogo sveta so odprodali solastniki: Josipina Lundrova roj. Skušek, Strmi pot št. 4, Platner Cilka roj. Skušek, Subičeva št. 3, in Znidaršič Malči roj. Skušek, Matenja vas pri Postojni, namreč dve parceli 254/29 in 254/32 v skupni izmeri 2567 m² za 25.670 din. — Vse parcele spadajo pod k. o. Poljansko predmestje. Svet je bil po 10 din za kvadratni meter. V zemljiški knjigi so bile te dni parcele prepisane na mestno občino Ljubljano.

I Tečaj za esperanto se bo začel jutri ob 19.30 pri Lovšini, Gradišče 13. Kdor se zanima za učenje, naj prinese s seboj papir in svinčnik, zakaj s poukom se bo takoj pričelo.

I Psi in torbe. V Ljubljani imamo zadnje čase tatinsko sodrgo raznega kalibra, pred katero ni varen ne človek, pa tudi — pes ne! Odkar imamo n. pr. pasji kontumac v »drugi izdaji« in pse dekorirane z dragimi »torbami« (nagobčniki), se ti naenkrat pojavi za ogrom pasji gangster, zvabi psa k sebi, pa mu — sname torbo (ali pa zraven še ovratnik in markol), pa si ob 30 do 40 din; če pa takega »oropane« psa slučajno še konjač zaloti, si pa lahko še ob psa!



Gledališče

Drama. Sreda, 16. novembra: Labodka. Premiera. Premierski abonma. — Četrtek, 17. nov.: Car Fjodor. Red Četrtek. — Petek, 18. novembra, ob 15: Izsiljena ženitev, Ljubzen zdravnik. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.

Opera. Sreda, 16. novembra: Don Kihot. Red Sreda. — Četrtek, 17. novembra: Poljub. Red A. — Petek, 18. novembra: zaprto.

Predavanja

Na III. prosvetnem večeru Prosvetnega društva Trnovo, drevi ob 8 v društvenem domu bo imel skioptično predavanje g. p. Roman Tominec pod naslovom »Povest o dveh mestih« (Benetke-Firenca).

Ljudska univerza v Ljubljani. Drevi predava dr. Vladimir Mučko, kaj mora vsakdo vedeti o vrednostnih papirjih. Predavanje bo v mali dvorani Filharmoničnega društva (Kino Matica). — Pričetek ob 20, vstopnine ni.

Društvo absolventov drž. trg. šol v Ljubljani sporoča, da danes zvečer ne bo strokovnega debatnega večera, kakor je bilo prvotno objavljeno, da bo vsako sredo, temveč bo tak debatni večer vsako drugo sredo, torej sedaj dne 23. nov. ob 8 zvečer v Delavski zbornici. Predaval bo dr. Joža Bohinjec o OUZD. Vabljeni vsi zainteresirani brez izjeme.

Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica ima predavanje drevi ob 7 v kemični dvorani na I. drž. realni gimnaziji (realni) v Vegovi ulici. Predaval bo g. nadzornik mestnih nasadov Anton Lap o »Pomenu vrtnarstva za meščana«. Vstop prost. Člani in gostje vabljeni.

Sestanki

Barjansko okrožje ZFO ima drevi ob 8 okrožni fantovski sestanek v prosvetnem domu na Viču. Sestanek je strogo obvezen za člane FO Vič. Trnovo, Sv. Jakob in Ljubljana mesto. Drugi odseki BO naj po možnosti pošljejo na sestanek svoje zastopnike. Pridite točno in polnoštevilno!

Drevi ob 8 bo seja M. J. R. Z. sa Kodelfjevo-Štepanja vas v društvenih prostorih. Predsednik.

Naše dijaštvo

Akademsko kongregacija pri oo. jezuitih ima drevi svoj redni sestanek točno ob osmih v običajnih prostorih, Zrinjskega 9. Vsi stari in novi člani ter novinci vabljeni!

Na 13. rednem obnem zboru JDKA »Savice« dne 10. novembra 1938 je bil izvoljen sledeči odbor: predsednica Grgiž Hermina, fil.; podpredsednica Lavrič Natalija, iur.; tajnica Traun Ančka, fil.; blagajničarka Gunde Malči, fil.; odbornice: Levec Ivanka, fil.; Jenčič Jela, fil.; Jazbec Frida, fil.; nadzorni odbor: Pavlica Ina, fil.; Smolej Mira, iur.; razsodišče: Klopčič Karla, iur.; Pajk Angela, fil.; Span Štefka, iur.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Šelenbovca ulica 7.

Poizvedovanja

Izgubljena je bila dne 1. t. m. zvečer med potjo Vrhnika-Ljubljana kolesna pokrovka (Radkappe) od avtomobila z znakom Terreplane. Najditelj naj jo vrne proti nagradi v trgovini A. Zilbert, Ljubljana, Prešernova ulica.

Po nesreči ga je obstreli

Na Martinovo nedeljo okrog 11 zvečer je v Zdolah pri Brezjah obstreli iz lovške puške v desno nogo 36-letnega Rožmana Antona iz Gor. Pohance v občini Sromlje posestnik K. in ga hudo poškodoval. Rožman se je vračal po poti domov iz Zdol, kamor je spremlj svoja prijatelja Pajduha Vinka. K. je po pripovedovanju poškodovanega že večkrat grozil Pajduhu. Zato je verjetno v nedeljo na poti čakal na Pajduha; gotovo je vedel, da ga ni doma in da se bo ponoči vrnil. Ker pa je bila noč zaradi meglice temna, najbrž ni videl, da gre Rožman sam nazaj domov, pa je ustrelil in ga zadell v desno nogo. Pajduh, ki je slišal strel, je prihitel z drugimi pogledat in našel Rožmana ranjenega ter ga prepeljal v bolnišnico v Brezjah, dočim je K. izginil.

Maribor

m Slava 45. pehotnega polka v Mariboru bo 23. novembra dopoldne ob pol 11 na dvorišču vojašnice kralja Aleksandra na Meljski cesti. Popoldne ob treh bo na dvorišču iste vojašnice vojaška veselica.

m Visok življenjski jubilej. V krogu svojih sinov in hčera je te dni obhajala 75 letnico svojega življenja ga. Marija Amalistic, vdova po železniškem uradniku, še na mnoga leta!

m Ljudski oder ima drevi ob osmih na odru važen sestanek. Razgovor o izletu in bodočem delu.

m Žetev smrti. Na Zrkovski cesti na Pobrežju je umrl 78 letni šol. sluga Jakob Obrat. Naj v miru počiva, sorodnikom naše sožalje! m Sklad za azil za jetične bolnike je nastal na 448.095 din. Med drugimi so za sklad darovali družina Prec 100 din, trgovec Huber 120 din, inž. J. Jež 50 din, prof. Ostrovska 100 din, neimenovan 100 din. Uradništvo jugoslov. združene banke je namesto venca na grob g. J. Kristofica darovalo 300 din.

m Kongregacija za gospe ima jutri ob 4 popoldne sestanek in slovesen sprejem novih članic.

m Izobraževalno društvo v Studencih priredi v nedeljo 20. novembra ob 6 zvečer v prostorih gostilne Špurej Martinov večer s petrim sporedom.

m Izmišljene vesti »Jutra« in »Delavske politike«. »Delavska politika« in »Jutro« sta v svojih zadnjih številkah poročala, da je tovarna Hutter & Co. kupila tekstilno tovarno Doctor in drug, ki je v zadnjem času zaposljevala okoli 1000 delavcev. S takim nakupom bi Hutterjeva tovarna postala ena največjih tekstilnih tovarn v državi. »Delavska politika« in »Jutro« pa sta se s to »originalno« in »senzacionalno« vestjo temeljito uredala. Vest o nakupu Doctorjeve tovarne s strani g. Hutterja je namreč popolnoma izmišljena. Med obema tvrdkama ni bilo niti pogajanj za nakup, še manj pa je prišlo do nakupa.

m Sodišče brez dostavljaja. Pri mariborskem okrožnem sodišču je že dolgo služboval 74 letni Adolf Haetzl, ki je dostavljal sodna pisma v kraje, kamor pošta s svojimi organi ne seže. V nedeljo bi Haetzl moral nekemu posestniku na Pohorju nad Hočami izročiti važno pošto. Na poti na Pohorje ga je napadel neznanec ter ga po njegovi izjavi vrgel v globoko jamo, v kateri je bilo precej ostrega kamna. Haetzl je dobil tako hude poškodbe, da zdaj ne more opravljati svoje službe.

m Nesreča pri popravljanju mariborske stolnice. 63 letnemu krovskemu delavcu Francu Semenici, ki je zaposlen pri popravljanju mariborske stolnice, je iz velike višine padel na glavo kos opeke. Poškodba, ki jo je dobil, je tako huda, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

m Ukradena jabolka prodajali na mariborskem trgu. Posestnik in župan Franc Fras iz Pesnice je prijavil, da sta mu posestnikova hči Alojzija Judar in Marija Matela, obe iz Gradiške, ukradli v zadnjem času skupno okoli 500 do 600 kg jabolk. Obe tatvino sadja deloma priznava in pravi, da sta sadje prodajali na mariborskem trgu. Fras ima okoli 1800 din škode.

m Najdena listnica. Franc Bratuša je na Zrinjskega trgu našel črno usnjato listnico, v kateri je bila železniška legitimacija dr. A. Labischa iz Grada in razni nemški papirji. Denarja v njej ni bilo. Listnico hrani mariborska policija.

m Na tuj račun kupoval. V trgovino Medić & Zankl na Glavnem trgu je prišel 26 letni Mirko Kožuh iz Košakov in nakupil za mesarja Rudolfa Weleja v Košakah raznih barv in lakov za 378 din. Izjavil je, da bo račun plačal njegov gospodar Wele. Kmalu pa se je izkazalo, da Kožuh ni več v službi pri Weleju, ki tudi nobenega blaga ni naročil.

m Tat na plesni vaji. Policija je dobila prijavo, da je bila v gornji dvorani Narodnega

doma trgovski pomočnici Rozaliji Mesarič pri plesni vaji ukradena rdeča ženska ročna torbica, v kateri je imela en bankovec za 100 din, legitimacijo in druge predmete. Škode ima 250 dinarjev.

m Zagonetna najdba. Neki delavec je v grmovju pod državnim mostom na levem bregu Drave našel nekaj ženske obleke. Policija zdaj poizveduje, odkod bi najdena obleka mogla izvirati: ali iz tatvine ali samomora, o katerem do sedaj še ni nič znanega.

m Surov napad z nožem. 41 letni železničar Simon Kotnik iz Pragerskega je brezskrbno sedel v gostilni pri pragerskem kolodvoru. Kar na lepe je stopil k njemu pijan moški ter ga brez besede z nožem sunil v prsa in mu zadal hudo rano tik pod srce. Kotnika so takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico, surovega napadala pa so orožniki prijeli in izročili sodišču.

Gledališče

Sreda, 16. nov.: Zaprto. — Četrtek, 17. nov., ob 20: »Prevarac. Red B. — Petek, 18. nov.: Zaprto. — Sobota, 19. nov., ob 20: »Boccaccio. Red C.

Celje

c Proslava praznika narodnega zedinjenja v Celju. V ponedeljek ob 6 zvečer je bil v posvetovalnici mestnega poglavarstva sestanek vseh celjskih društev. Vodil ga je župan g. Alojzij Mihelčič, ki je predlagal, da bi se praznik narodnega zedinjenja praznoval skupno z vsemi celjskimi društvi. Predlog je bil soglasno sprejet. Skupna proslava praznika narodnega zedinjenja bo 1. decembra ob 9.30 pred mestnim poglavarstvom. Proslavi bodo prisostvovala vsa celjska društva in v primeru lepega vremena tudi vse šole, ki bodo do tega časa tudi že končale svoje šolske proslave. Fantovski odsek in Dekliški krožek bosta praznovala praznik narodnega zedinjenja že v torek 29. novembra in sicer s kratko polurno proslavo v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Sokol pa bo priredil 30. novembra, na predvečer, akademijo v mestnem gledališču. Na praznik narodnega zedinjenja v četrtek pa bodo celjska pevstva društva Celjski zvon, Celjsko pevsko društvo in Oljka priredili velik koncert ob 8 zvečer v mestnem gledališču.

c Lep jubilej težke službe. Včeraj je obhajal tržni nadzornik Poznič Jakob 40 letnico svoje službe na mestni občini. Celjanom in okoličanom je g. Poznič prav dobro znan, saj že 40 let opravlja težko in odgovorno službo, pri kateri pride prav posebno veliko med ljudi. G. Poznič je bil pred vojno policijski nadzornik in je to službo opravljal še nekaj časa po vojni, dokler ni bila policijska služba preurejena. Nato je nastopil službo kot uradnik na mestni občini. Opravljal je težko službo tržnega nadzornika in je bil pred leti tudi upokojen. Toda ni hotel svoje pokojnine mirno in brez dela preživeti. Prevzel je službo kot honorarni namestnik in še sedaj opravlja posle tržnega nadzornika z vso vestnostjo in marljivostjo, ki je za posebnost njegova odlika. Vsako jutro ga na vse zgodaj vidimo na trgu, vidimo ga zopet v lokalih, kjer pregleduje jestvine, vidimo ga zopet v pisarni na mestnem poglavarstvu. Vestnemu uradniku in dolgoletnemu naročniku »Slovenca« ob pomembni in častni obležitici iskreno čestitamo!

c Redni in strogo obvezni sestanek FO bo drevi ob 8 v Domu.

c Tatvine cementa in železa v cinkarni. V času od aprila do avgusta je bilo ukradenih iz cinkarne 60 vreč cementa po 50 kg in večja količina železa. Posrečilo se je, da so tata prišli in ju izročili sodišču. Sta to 42 letni H. Franc, zidarski polir iz Creta pri Celju, in 41 letni delavec P. Karel iz Lave pri Celju. Skupna škoda ukradene blaga znaša 3200 din. Sodišče je obsodilo Francu na podrglji mesec zapore, na 250 din povprečnine in plačilo stroškov, Karla pa na 20 dni zapore.

c Tudi to je kaznivo. Pred celjskim sodiščem se je včeraj zagovarjal 34 letni progovni delavec H. Alojzij iz Zagorja ob Savi. V Dobovi, kjer je kupoval vino, se je pri nekem posestniku precej nasrkal dobrega vina. Spil ga je kar dva litra, poleg tega pa še kot približek 4 večje kozarce žganja. Vinjen se je usedel na vlak, da bi se peljal domov. V Loki pri Zidanem mostu pa je poleg svoje steklenice in nahrbtnika pograbil na hodniku kovček inž. Sajnoveskega, vrednega okoli 2500 din. Sopotniki so ga opozorili, da to ni njegovo, on pa v vinjenosti ni popustil in izstopil na nasprotni strani postaje. Kovček je nato hotel izročiti garderobi. Sodišče ga je oprostil obtožbe po § 816, obsodilo pa ga je po § 168, ki pravi, da je dejanje, ki ga stori kdo v stenoj nevratun-

Artin

1—2 zrna, omogoča lahko, normalno stolico.
2 kom Din 1'50, 12 kom. Din 8'—, 60 kom. Din 27'—.
Reg. S. br. 31888/38.

Ijivosti, kaznivo. Obsodilo ga je na 500 din denarne kazni.

c Kolesarski nesreči. Na Frankolovem pri Celju je padel s kolesa 35 letni raznašalec peciva Seniž Alojz z Miklavževga hriba pri Celju. Pri padcu si je zlomil levo roko. S kolesa je padel v Lesičnem 53 letni podpredsednik finančne kontrole v Kozjem Bavčar Anton. Pri padcu si je zlomil levo nogo v gležnju.

Trbovlje

Za brezposelne sta posredovala na banovini kandidata JRZ za naš okraj g. Bitenc in namestnik Deželak. Radi opustitve dnevnega kopa je bilo okoli 300 odpuščenih od podjetja Dukič, TPD pa tudi reducira na separaciji spomladi začasno sprejete na delo. G. ban je obljubil dati sredstva za nadaljevanje javnih del v okolišu Trbovelj, dokler bo le vreme dopuščalo in da se odpuščeni vsaj delno zaposlijo.

Ne razumemo in obsojamo. V nedeljo se je pri rudniku polno delalo. V torek pa je bil objavljen odpust (redukcija) 38 delavcev na separaciji, češ da ni več dela. Res, da so bili ti spomladi le začasno sprejeti na delo. A če je toliko potreba po premogu, da se tudi v nedeljah obratuje, dasi bi ljudje radi bili prosti, bi bilo socialno in pravilno, da se dela le v delavnikih, zato pa se bo lahko zaposlili delavoljni in potrebni vsaj čez zimo. Pričakujemo, da bo TPD odpuste preklicala.

Št. Vid nad Ljubljano

Blaz Potočnikova čitalnica ima svoj II. prosvetni večer drevi ob 8. Predaval bo g. V. Zor o XXXIV. svetovnem evharističnem kongresu v Budimpešti. Predavanje bodo pojasnjevale lepe ekioptične slike.

Dobrepolje

Roditeljski sestanek. Preteklo nedeljo po rani sv. maši je bil v novi šoli na Vidmu prvi letošnji roditeljski sestanek. Udeležili so se ga poleg našega učitelja tudi g. duh. svetnik Mrkun z g. Kaplanom, dalje g. župan in mnogo staršev. Po lepem predavanju je v imenu staršev izrazil posestnik g. Prijatelj iz Kopolj več želja in koristnih predlogov, med drugim, naj se ustanovi v naši dolini pripravljalni kmetijski tečaj. Vsekakor razveseljuje dejstvo, da tako vzajemno in složno delujejo pri nas cerkev, šola in dom za vzgojo naših kmečkih otrok in za napredek naše doline.

Tatvine koles. V zadnjih dneh se neprestano pojavljajo pri nas tatvine koles. Preteklo soboto v mraku je bilo izperd pisarne g. šolskega upravitelja ukradeno 1400 din vredno moško kolo. — Splošno domnevajo, da je na delu zopet večja tatinska tolpa, kot je bila lanske leto v Ponikvah, ki so jo naši orožniki razkrinkali.

Nova cerkev pri Celju

Dan po svojem godu je umrl na svojem posestvu v Polžah Majcen Martin, stara korenina, mož poštenjak. Bil je zelo skromen, celo življenje ni bil nikoli v krčmi, a za vsako dobro stvar iskreno vnet in dobitljiv. Večkrat je povedal kako modro pa tudi muhavito eodbo. Ko so ga nagovarjali koncem vojske za vojno posojilo, se je kratko odrezal: Kaj hodijo k meni po papirnat denar, saj imajo sami stroje za njegovo izdelavo, naj si ga pa napravil! Imel je dobro in rodovitno kmetijo. Večkrat je rekel: »Ko bi mi kdo daroval še drugo kmetijo pod pogojem, da jo moram sam obdelovati, ga takoj izimim!« — Bil je miroljuben in dober sosed, pošten možakar in dober kristjan! Imel je krasen pogreb. Svetila mu večna luč!

Od mnogih strani se eliši, da so bili pokradeni doma skriti prihranki. Kmetije, bodite pametni in vlagajte denar v domače zavode, ki bodo nove vloge izplačevali ob vsakem času. Obenem pa bodo mogli dati resnično potrebni mala posojila proti primerno malim obrestim! Več skupnega in vzajemnega duha!

Kako se godi trgovskim pomočnikom

Zveza Pomočniških zborov Združenj trgovcev v dravski banovini je v nedeljo 13. t. m. imela v Ljubljani zanimivo sejo, katere so se udeležili zastopniki vseh Pomočniških zborov v Sloveniji.

Zastopniki, ki so sami trgovski pomočniki, so povedali prav zanimive stvari iz svojega življenja. Za človeka, ki pozna trgovske pomočnike samo po lepih manirah in oblekah, so te stvari odkritja.

Trgovski pomočniki, zlasti pa pomočnice, so pravcati umetniki in skromni življenju. Trgovske pomočnice v nekaterih večjih ljubljanskih tvrdkah služijo že po 5 let, pa imajo po 300 ali 400 din mesečne plače. Nič bolje niso plačani pomočniki, ki imajo po 600 din plače. Zares mora biti človek umetnik, da s tako plačo živi in se oblači. Prav tako so revne plače tudi v podeželskih mestih.

Pod črnimi haljami trgovskih sotrudnic se torej spretno skrivajo velika revščina, saj take revce zaslužijo komaj 1.50 din na uro. Take mezde pri nas nima niti najslabši težak, saj zanj velja uredba o minimalnih mezdah.

Za tak zaslužek se je bilo treba 4 leta učiti in dovršiti še meščansko šolo. Zato ni nič čudnega, če nekatere trgovske pomočnice raje gredo delat v tovarno, kjer imajo vsaj 3 din na uro in delajo 8 ur na dan.

Zastopniki trgovskih pomočnikov so na tej seji sklenili, da bodo g. banu predložili zahtevo, da se tudi za nje določijo minimalne mezde.

Da so zaslužki tako beraški, pa je krivo dejstvo, da je v trgovini zaposlenih vedno več ne-kvalificiranih ljudi. V Ljubljani, ne samo na deželi, imamo trgovine, ki za streženje strank nimajo izučeni nameščenec. Taki ljudje delajo seveda za vsako plačo, gospodar pa z njimi izenači tudi druge nameščenice. Za tak reven zaslužek pa je treba delati ne samo 8, ampak tudi po 10 do 13 ur na dan. Nikjer in v nobeni drugi stroki ni toliko nerada v delavnem času kakor ravno v trgovski stroki. Zanimivo je bilo slišati, da v nekaterih trgovinah nameščenici že ob 4 jutraj pridejo na delo.

V podeželskih mestih, kjer je v veljavi popoln nedeljski počitek, trgovci vabijo stranke ne samo v svoje lokale, ampak prenašajo blago v druge

hiše in tam kupčujejo. Zato ni čudno, če si ob taki umazani konkurenci tudi dobri in socialno čustvi trgovci prizadevajo, da bi odpravili popoln nedeljski počitek.

Slabi so zdravstveni pogoji v nekaterih špecerijskih trgovinah. Vlažni in zatohli prostori, neurejena razporeditev blaga, dolgi delavni čas, vse to kvarno vpliva na zdravje trgovskih nameščenec. Toda inspekcija dela nadzira industrijske obrate, za trgovine pa se ne zanima.

Obupen pa je položaj ostarelih trgovskih pomočnikov. Kar so imeli prihrankov, so jih ob času inflacije izgubili. Mnogi so se skušali osamo-evojiti, toda gospodarska kriza jih je poglala na boben. Starejša »komijax« ne gleda rad za pulom niti trgovci niti kupec. Ko bi ti ljudje bili vsaj za starost zavarovani pri Pokojniškem zavodu! Tako pa na stara leta nimajo od nikoder pričakovati pomoči. Trgovski pomočniki se bodo odločno borili, da se obvezno pokojninsko zavarovanje pri Pokojniških zavodih za nameščenice raztegne tudi na trgavske pomočnike.

Z veliko ljubeznijo so razpravljali o sanatoriju »Slajmerjev dom«. Pri skromnih zaslužkih so socialne dajatve zanje veliko breme, vendar radi plačujejo za višje zavarovanje 30 din mesečno pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu v Ljubljani. Pripravljeni so tudi plačevati po 5 din več, samo da se sanatorij izpopolni in razširi in da se jim ne bo treba pokoriti v ljubljanski bolnišnici.

Koliko je še med trgovskimi pomočniki brezposelnosti, pa se najbolj vidi z dejstva, da je bilo v ljubljanskem Pomočniškem zboru razdeljenih v zadnjih dveh letih nad 20.000 din brezposelnih podpor. Toda odbor daje podpore samo takim, ki so brez lastne krivde brezposelni in ki znajo pametno porabiti podporo.

Precejšnja je še vrsta vprašanj, ki jih bodo morali rešiti ob sodelovanju vseh članov. Zato bo prihodnje leto poteklo v znamenju anket o položaju trgovskih pomočnikov. To pa bo samo priprava na velik kongres vseh trgovskih pomočnikov iz Slovenije, ki bo ob času jesenskega vele-sejma 1939 v Ljubljani.

Dr. Janko Grampovčan:

Gospodarska Turčija

Kemalov režim je pospeševal tudi žebelarstvo; voska se pridelalo letno okoli 400 ton. Za pogozdovanje turških krajev je izdal ogromne vsote. V okolici Ankare je zasajenih okoli 100 milijonov akacij. Zivinareja je napredovala tako številčno kakor kakovostno. Število ovc je naraslo od 9 milijonov v letu 1923 na 13 milijonov v letu 1937, koz od 5,8 milij. na 6,7 milij., kamel od 85.000 na 94.000, konj od 538.000 na 600.000, mežr od 32.000 na 51.000; samo število bivolov je padlo od 556.000 na 540.000 in oslov od 989.000 na 978.000. Poznana je mohainska koza zaradi svoje dlake (6000 ton izvoza v letu 1937). V času desetih let so odgojili 42.000 plemenskih konj in žrebet. 534.000 glav goved, ki je bilo degenerirano, je bilo skopljeno, zato pa je vlada dala v zameno brezplačno 2120 bikov in tisoče telic najboljših pasme. Letno je cepljenih nad 100.000 raznih domačih živali proti raznim boleznim. Razni živalski proizvodi se danes izdelujejo v mnogostevilnih tovarnah. Poznan je sir »Kašer«, »Salamura«, »Tulum« in beli sir (izvoza z okoli 200 ton letno v vrednosti 1.485.000 tlr.).

Celokupna površina vinogradov znaša 550.000 hektarjev (Izmir, Manisa, Bursa, Tokat, Diyarbakir itd.). Stari vinogradi so obnovljeni s plemenitimi trto in danes izvažajo turčija prvovrstno grozdje v Rusijo, v Egipt, v Sirijo pa celo v — Grčijo. Suhlega grozdja proizvaja Turčija okoli 80.000 ton letno. Iz grozdja takojmenovanega Sultanin stiska prvovrstno vino specialne zelenkasto-rumene barve (do 13%). Orehov izvozi 1000 ton letno (1930: 500 ton). Vrednost izvoza sadja znaša danes dobro ¼ vrednosti skupnega izvoza, zakašer se ima Turčija zahvaliti modri politiki Kemalove vlade, ki je vložila v sadjarstvo velik del javnih sredstev, kar se ji danes obilno vrača.

Ribarstvo je važna pridobitna veja turškega gospodarstva. Izvoz sveže ribe predstavlja danes visoko postavko v trgovinski bilanci. Od 3293 ton v letu 1930 je poskočilo na 6447 ton v letu 1935 in na 7200 ton lani (vrednost 600.000 tlr.).

Kože divjačine so hvaležen predmet izvoza. Od 105 ton v letu 1930 je izvoz poskočil na 138 ton v lanskem letu. Kož od kun se izvozi letno 30 do 35.000. Produkcija lisicah kož znaša 200.000 letno, zajčjih 700.000, šakalov 5 do 6000 itd. Skupna vrednost lova na divjačino znaša poprečno 500.000 tlr. letno.

Proizvodnja lesa znaša letno okoli 500.000 m³ (od tega smreke 14%, gabra 12%, cedre 9%, hrasta 5%, kostanja 5% itd.). Cena gradbenega lesa je variirala lani med 30 in 32 tlr. za m³. Lastna produkcija drv za kurjavo je poskočila od 35 milijonov kg v letu 1925 na 52 milijonov kg leta 1929, ali je zopet znatno padla v letu 1937, ker se gozdovi močno ščitijo. Produkcija oglja znaša letno okoli 90 milijonov kg. Rezerve kamnitega premoga se nahajajo v predelih Zonguldak-Eregli. Cenijo se na 7½ milijard ton. Letna produkcija je narasla od 600.000 ton v letu 1923 na 2.350.000 ton lani. Lignita pridobiva zaenkrat še malo (okoli 70.000 ton letno) ker še niso dovolj preiskani vsi predeli. Zelezo stoji med industrijskimi kovnicami na prvem mestu (Torbali; 45 do

68%). Od 400.000 ton svetovne produkcije kroma je dala Turčija lani 40% kroma. Turčija ima poleg tega še boksit, svinec, baker, antimon, mangan itd.

Prerepublikanska Turčija ni imela svoje industrije. Šele z nastopom Kemala se je to stanje temeljito spremenilo. Danes zaposluje Turčija 280 tisoč delavcev v industriji, ki jo je zgradil Kemalov režim. Celokupna vrednost industrijskih proizvodov je znašala lani okoli pol milijarde turških lir (15 milijard dinarjev). Industrija ekstraktov zaposluje 20.000 delavcev, poljedelskih proizvodov 120.000, tekstilna 50.000, lesna 24.000, papirna 3000, kovinska 35.000, gradbena 13.000, kemična 3000, elektrotehnična 1500 itd. 5000 strojev, ki so nameščeni v industriji, proizvaja skupaj okoli 200.000 PH.

Turčija, kot smo že na svojem mestu omenili, proizvaja prvovrstno svilo. Dalje se je zelo razširila tudi industrija rožnih esenc, ki ima svoj sedež v Isparti. Lani je znašala produkcija rožnega olja okoli 200 kg. Turške esence imajo tipičen močan vonj.

Na področju prometa je Kemalov režim napravil velika dela. Ob svojem nastopu je našel 4083 km precej zanemarnjenih železniških prog. Leta 1937 je znašala skupna dolžina železniških prog že 7890 km. Leta 1937 so železnice prevozile okoli 3 milijone ton blaga in 10 milijonov potnikov. Železniški promet stalno raste in ni v preteklih letih zaznamovati silnih pretresljajev kot pri železnica evropskega kontinenta. Celokupna dolžina cest in potov znaša okoli 38.000 km. Kemalov režim je zgradil skupaj okoli 11.000 km cest in potov. Mnogo je storil Kemalov režim tudi na področju namakanja suhih predelov in narobe osuševanja močvirnatih. Poseben velik uspeh je dosegel z osuševanjem barja v bazenu Kütük-Menderes, kjer se je pridobilo dobre zemlje za 738.900 ha. V Čubuku pri Ankari so zgrajeni jezi v višini 100 metrov, ki preskrbujejo prestolnico s najboljšo vodo v Turčiji (11 milijonov m³). Elektrifikacija dežele je v polnem razmahu. 22 turških mest ima lastne električne centrale. V industriji je vpeljan električni pogon. Cestni promet v mestih oskrbujejo električne cestne železnice v skupni dolžini 15 km. Turčija je zelo privlačna za tujce, ki iščejo v njej romantiko. Tujski promet je narasel v zadnjih letih za 100%. Mnogostevilne moderne urejene plaže, prijetne obale in velika in razmeroma cenena udobnost privlačijo vsako leto tisoče in tisoče tujcev iz vseh delov Evrope in Azije. Toplih kopeli ne manjka (Dad, Hanuli, Halvali, Calvala, Pata, Corba, Cezme, Bergama, Calipoli itd.), ki so znane še iz starih časov.

Kamorkoli pogledamo, povsod se opaža velika podjetnost, velikopoteznost in napredek. Ankara, prestolnica, je danes najmodernejše mesto v Turčiji. Starega Orienta na zunaj ne najdemo več. Ze pri prihodih nas iznenadi najmodernejša železniška postaja v Evropi. Njena veža, visoka 20 m, je vsa iz marmorja. Čakalnice hipermoderne: saj nas čakajo tamkaj klubske mizice za igranje, časopisi in knjige. Postaja ima trojno kurjavo: na topli zrak, parno in električno. Pod zemljo so zgrajena varna zavetja proti zračnim napadom...

gospodarstvenike, da so osnovali v okviru Mestne hranilnice ljubljanske posebno kreditno društvo, ki se je brigalo predvsem za osebni kredit obrtnikov in trgovcev.

Društvo se je lepo razmahnilo in je znašalo konec leta 1937 število članov 395, izrabljenih kreditov pa je bilo 9,4 milij. (1936 10,34 milij.) din. Založba Mestne hranilnice ljubljanske je znašala na koncu leta 1937 7,87 milij. din, lastna sredstva društva so znašala 2,38 milij. din, poslovni uspeh pa 138.390 din (leta 1936 130.627 din).

Za svojo tridesetletnico je izdalo društvo posebno spomenico (kakor ob svoji 20 letnici), v kateri prinaša podatke o ustanovitvi in delu društva, nadalje tri članke o našem obrtništvu izpod peres g. Alojzija Strojca, g. Josipa Rebeke in g. Josipa Reiserja. V spominski knjigi je tudi več uspešnih slik (uprava društva, Ivan Hribar, dr. Kamušič Josip, Pauli Anton, Pretnar Fran, Jeruc Oton).

V proslavo 30 letnice obstoja priredi društvo slavnostno zborovanje, ki bo v četrtek, 17. novembra t. l., ob 15. v posvetovalnici Mestne hranilnice ljubljanske.

Zaposlenost v Sloveniji

Po podatkih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je število njegovih članov padlo od septembra na oktober od 103.972 na 102.899, vendar je bilo letos v oktobru število zavarovancev višje kot v oktobru lani, in sicer za 2044. Da zaposlenost ni bolj padla, je pripisati izredno lepemu vremenu.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je narasla od septembra na oktober od 25,49 na 25,50, torej za 0,01, dočim se je od oktobra lani do oktobra letos povišala za 1,18 din. Skupna zavarovana mezda je znašala v oktobru letos 2.622.301,20 din (t. j. 170.526,80 din več kot oktobra lani).

Zdravstvene razmere delavstva so ugodnejše kot lani.

Pogajanja z Italijo

Trgovinska pogajanja med našo državo in Italijo, ki so se dne 3. novembra začela v Rimu, uspešno napredujejo in pričakovati je, da bodo končana najkasneje 17. novembra. Iz dosedanjih poročil je razvidno, da se more pričakovati znatno izboljšanje trgovinskih odnosov med obema državama in da bo posebno narasla naš izvoz v Italijo, ki je letos zaradi plačilnih težko znatno padel. Pričakovati se more povečanje izvoza lesa, živine, perutnine in jaje.

Trgovinska pogajanja s Francijo. Po zaključku trgovinskih pogajanj z Italijo je pričakovati, da se bodo takoj začela pogajanja med našo državo in Francijo za sklenitev nove trgovinske pogodbe.

Državne ceste v moravski banovini. Za državne ceste v moravski banovini je določenih 165 milijonov din, in sicer se ta znesek razdeli takole: (Požarevac)-Zagrebica-Brestovska Banja-(Zaječar) 15 milij. din, Golubac-Donji Milanovci-Kladovo 40 milij. din, Razbojina-Brus, Mramor-Blazovo-Leposavič 20 milij. din, Krulovac-Razbojina-Kursumlija-Podujevo-(Priština) 60 milij. din, in skozi mesta na državnih cestah 30 milij. din.

Ladje naročamo v Angliji. Po poročilih angleških listov je naša država naročila v Glasgowu pri znani tridki Yarrow & Co. 3 ladje v skupni vrednosti 300.000 funtov šterlingov ali 75 milij. din.

Belgijska narodna banka izkazuje od 1. do 8. novembra 1938 povečanje zlatega zaklada za 133 na 16.985 milij. frankov, istočasno pa se je zmanjšal obtok bankovcev za 117 na 22.708 milij. frankov.

Zmanjšanje obtoka bankovcev na Madžarskem. Od 31. oktobra do 7. novembra se je obtok ban-

All so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravlila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmanna. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano s Din 2-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & CO., BERLIN 615, Müggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socialne politike, sanitno oddeljenje S. br. 2416 od 12. XII. 1933.

kovec Madžarske narodne banke zmanjšal za 50,6 na 742,84 milij. pengő.

Dobave. Ravnateljstvo drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 21. novembra ponudbe za dobavo raznih časopisov in revij; gradbeni oddelek istega ravnateljstva pa do dne 22. novembra za dobavo žice in kretniških ključavnic, kompletnih zapornice za cestni prelaz; do 25. novembra tračnih križišč, raznega kretniškega materiala in gornjega gradbenega materiala. — Ravnateljstvo drž. rudnika v Velenju sprejema do dne 30. novembra ponudbe za dobavo 8 rešet za klasiranje premoga.

Licitacije. Dne 18. novembra bo pri intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo večje množine fižola, testenin, svinjske masti, jedilnega olja in kavinskih konserv. — Dne 21. decembra bo pri upravi smodnišnice v Kamniku licitacija zaradi nabave 75.000 kg navadne smole in dne 22. decembra za 1500 kub. metrov jelševine in 500 kub. metrov krljikovine.

Borza

Ljubljana, 15. nov.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237,20—238,80.

Nemški čeki so ostali v Ljubljani neizpremenjeni na 14,23—14,43, nadaljnje blago pa 14,33, v Zagrebu so narasli na 14,24—14,44, v Beogradu pa na 14,30 denar.

Grški boni so beležili v Zagrebu 36,15—36,85, v Beogradu 35,15—35,85.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.078,475 dinarjev, v Beogradu 3.343.000 din. V efektil je bilo v Beogradu prometa 900.000 din.

Ljubljana — tečajsi primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2383,80—2398,46
Berlin 100 mark	1763,03—1776,91
Bruselj 100 belg.	745,69—750,76
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	207,41—209,46
Newyork 100 dolarjev	4383,50—4419,82
Pariz 100 frankov	115,86—117,30
Praga 100 kron	150,93—152,04
Trst 100 lir	231,45—234,53

Curih. Beograd 10, Pariz 11,655, London 20,81, Newyork 443,50, Bruselj 75, Milan 23,30, Amsterdam 239,62, Berlin 177,37, Stockholm 107,37, Oslo 104,75, Kopenhagen 93,05, Pariz 15,15, Varšava 82,95, Budimpešta 87,50, Atene 395, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 919, Buenos-Aires 102.

Sport

Po športnem svetu

Akaderske svetovne igre 1. 1939 na Dunaju.

Osme svetovne igre akademikov, ki bodo prihodnje leto, bo izvedla — kakor znano — Nemčija. Vršile se pa bodo v času od 20. do 27. avgusta 1939 na Dunaju. V Nemčiji je že enkrat vršila taka prireditev in sicer v Darmstadtu leta 1930, zimski del pa se je odigral leta 1937 v »Zell am See«.

Brazilija pride v Helsinki.

Prihodnjih olimpijskih iger leta 1940, ki bodo na Finskem v Helsinki, se bo udeležila tudi Brazilija z močno ekipo. Potrebne priprave so že v teku in vlada je že zasigurala veliko podporo.

Nemški plavač Balke je postavil nov svetovni rekord.

Znani nemški plavalec Joachim Balke je potaval v Bremenu nov svetovni rekord v prsnem plavanju na 100 m, katero progo je preplaval v času 1:09,5 min., kar je za tri desetine sekunde boljše od dosedanjega rekorda Francoza Cartoneta. Amerikanec Casley je že prej dosegel sicer še boljši čas, namreč 1:08,6 min., vendar njegov rekord ne bo priznan, ker ni bil postavljen v predpisnem bazenu. Balke je rabil za prvih 50 m, katere je preplaval v »metuljčkovem« stilu, 31 sekund.

Moto Hermes je polagal račune

V nedeljo dopoldne se je vršil občni zbor motosekcije Hermes, katerega so se med drugimi udeležili tudi delegati tiska, centralnega odbora in mnogostevilno članstvo. Posledično predsednik je otvoril zbor, pozdravil navzoče ter pozval referente, da podajo svoja poročila. Izbrano poročilo je podal blaginjak ter opisal celokupni denarni promet, ki izkazuje sprito velike delavnosti kluba znatno aktivno. Zatem je podal svoje poročilo tehnični referent ter poročal o vseh letošnjih prireditvah. Motosekcija je v letošnji sezoni priredila 7 uspešnih prireditev s skupno udeležbo 130 vozačev. Razen tega je motosekcija Hermes pošiljala na prireditve bratskih klubov izdatno število svojih vozačev ter tako aktivno sodelovala trikrat v Zagrebu, v Mariboru, na Pohorju, na Jezerskem, na Lubelj in preteklo nedeljo na Večni poti v Ljubljani. Po številu prireditev lahko smelo trdimo, da je motoklub Hermes najagilnejši klub ter je tako zavzel prvenstveno vlogo motošporta v Jugoslaviji. Moto Hermes pa je poslal svojega priznanega in edinega jugoslovanskega mednarodnega dirkača Stariča na 6 prireditev izven Jugoslavije, kjer je žel splošno priznanje. Posebno v Trstu ga ne morejo pozabiti ter so si že za bodoče leto zasigurali njegovo sodelovanje. Revizorjevo poročilo je podalo izbrano sliko klubskega gospodarstva, ki je nad vse vzorno. Predlagana je bila razrešnica odboru, ki je bila soglasno sprejeta, nato pa se je prešlo na volitve novega odbora. Predlagani sta bili dve listi: lista, vložena po gos. Ogrinu, je bila z veliko večino sprejeta. Novi odbor Moto Hermes je takle: načelnik gos. Miloš Stare, odvetnik; podnačelnik Gregar Franc, veletrgovec; tajnik Maher Rado, stud. jur.; blaginjak Lukež Sandi, dentist; tehnični referent Zaje Jože, dentist; gospodar Kelnerič Jože, poslovođa; odborniki pa gg.: Ogrin Stane, dipl. tehn., Seunig Vital, trgovec, in Starič Ludvik, mehanik.

Na občnem zboru se je dalje sklenilo poslati na merodajna mesta spomenico proti previsokim

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 98—100, agrariji 59—61, vojna škoda promptna 467—470, begl. obv. 90—91, dalm. agrariji 89—90, 8% Bler. pos. 96,50—98, 7% Bler. pos. 90,75—91,50, 7% pos. Dr. hip. banke 100—102, 7% stab. posojilo 97—98,50. — Delnice: Narodna banka 7,350—7,400, Trboveljska 185—195.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 98—99, agrariji 59—61,50, vojna škoda promptna 468—470 (468), begl. obv. 89—90,50, dalm. agrariji 89—90, 4% sev. agrariji 58,50—60, 8% Blerovo posojilo 96,50—98, 7% Bler. pos. 90,50—91 (90,50, 91), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 den., 7% stab. posojilo 97 blago. — Delnice: Narodna banka 7,350 den., Priv. agrarna banka 220—225, Trboveljska 180—195, Narodna šumska 20 blago, Gutmann 50—60, Isis 20 den., Osj. sladk. tovarna 75—100, Osješka livarna 160 den., Jadranska plovba 360 denar.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. posojilo 99,50—100, agrariji 60,25—60,75, vojna škoda promptna 470—470,50 (472, 471), begl. obveznice 9,75—90 (90), dalm. agrariji 89,25—89,75 (89,25, 89), 8% Bler. pos. 97—98, 7% Bler. pos. 90,25—90,75 (90,50), 7% posojilo Drž. hip. banke (100). — Delnice: Narodna banka 7,400 denar, Privilegirana agrarna banka (226).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: slav. 148—150, ostala pšenica Prizadove cene. — Tendence neizpremenjena; promet srednji.

Sombor. Oves: bč., srem., slav. 141—143. — Tendence mirna; promet slab.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Maribor levi breg dne 9. novem. t. l. Voli 1. vrste 5 din, 2. vrste 4, 3. vrste 3; telice 1. vrste 4 din, 2. vrste 3, 3. vrste 2,50; krave 1. vrste 4, 2. vrste 3, 3. vrste 2,50; teleta 1. vrste 7, 2. vrste 6; prašiči špeharji 8, pršutarji 7 din za kilogram žive teže. Goveje meso 2. vrste 10—12, 3. vrste 8—10 din.; svinjina 14—16, slanina 16, svinjska mast 17, čisti med 12—15; goveje surove kože 9,50, telečje 10,50, svinjske 7 din za kilogram. — Pšenica 200 din, ječmen 170, rž 200, oves 200, koruza 150, fižol 225, krompir 75, seno 75, slama 30; jabolka 1. vrste 300, 2. vrste 200, 3. vrste 100; pšenična moka do 350, koruzna moka 150 za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 5—6 din za l. finejši sortirano vino pri vinogradnikih 7—8 din za liter.

Zbornični obračun za 1939

Finančni odsek Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je izdelal predlog proračuna zbornice za leto 1939, iz katerega je razvidno, da so potrebne proračunane na 3.783.459 din, kritje pa na 3.790.142 din, kar da 6683 din prebitka. Novi zbornični proračun določa isto doklado in iste prispevke kot za leto 1938. Gibanje zborničnih proračunov v zadnjih treh letih kaže naslednjo sliko (v dinarjih):

	pokritje	potreščine
1937	3.168.000	3.168.000
1938	3.772.500	3.761.058
1939	3.790.142	3.783.459

Iz tega pregleda je razvidno, da se je zbornični proračun le malenkostno povišal.

Trgovski odsek

Pod predsedstvom g. Albina Smrkolja je imel v torek, dne 15. novembra, svojo sejo trgovski odsek Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Po predsedstvenem poročilu je podal poslovno poročilo o delovanju zbornice tajnik g. dr. Ivan Pless. Odsek je soglasno sprejel po finančnem odboru izdelani zbornični proračun za leto 1939. Veliko je odsek razpravljal o trgovskih potnikih in je sklenil zahtevati, da bo moral vsak, kdor prosi pri Zbornici za legitimacijo, dokazati, da je bil najmanj 5 let zaposlen v trgovini. Nadalje je bilo sklenjeno predlagati, naj se inozemskim potnikom sploh ne izdajo legitimacije, izjema pa velja samo za inozemce naše narodnosti. Odsek je mnogo razpravljal tudi o avtonomiji zborničnih odsekov. Odsek je nadalje razdelil podpore trgovskim nadaljevalnim šolam in podal svoje mnenje v številnih obrtnopravnih zadevah.

Pred uredbo o samoupravnih hranilnicah

Maribor, 15. novembra.

Včeraj so bili pri upravniku Hipotekarne banke g. Vojnu Gjuričiču zastopniki samoupravnih hranilnic ter se z njim sporazumeli glede naložbe pupilno varnega denarja. Kakor znano, je bila doslej le Drž. hipotekarna banka upravičena sprejemati pupilarno varen denar. Po sporazumu bodo občinske hranilnice dobile sedaj nazaj pupilni denar, in sicer do vsote 5000 din, za neomejene vsote pa bodo morale imeti dovoljenje trgovskega in finančnega ministrstva. Po obisku pri upravniku Hipotekarne banke so zastopniki regulativnih hranilnic bili sprejeti pri trgovskem ministru, ki je uredbo o občinskih hranilnicah podpisal. Ta uredba med drugim določa, da so občinske hranilnice nekih vrst davkov proste, kar doslej ni bilo. Uredbo je podpisal tudi finančni minister. Zastopniki občinskih hranilnic so se z upravnikom Hipotekarne banke sporazumeli tudi o sodelovanju med občinskimi hranilnicami in Hipotekarno banko pri finansiranju občin.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

Letos praznuje Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske svojo 30 letnico. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1908. Tedaj namreč je za zaradi septembrskih dogodkov začelo v Ljubljani, pa tudi drugod veliko gibanje, da bi Slovenci svoj denar nalagali predvsem v slovenske denarne zavode, katerih je bilo že lepo število. Nato so nemški denarni zavodi reagirali z odpovedjo kreditov slovenskim posojiljojemalcem. To je napotilo tedanje

taksam za izpite ter se je vzela za primero taksa za amaterske izpite v ČSR, kjer znaša samo 30 Kč. Slična spomenica je bila poslana zaradi previsoke carine na motocikle in zaradi poviševanja cen gorivu.

Ker je bil dnevni red s tem izrpan, je predsednik zaključil občni zbor.

Gozdni tek smučarjev

Smučarski klub Ljubljana priredi v nedeljo, dne 20. novembra t. l., medklubski gozdni tek s startom ob 10. dopoldne na strelišču pod Rožnikom. Starta se v treh kategorijah, in sicer: 1. naraščaj do 16. leta na progi 2 km, 2. juniorji od 16. do 18. leta na progi 4 km in 3. seniorji na progi 6 km. Nesmučarjem start ni dovoljen. Prvi trije v vsaki kategoriji prejmejo diplome. Prijavo od 8.30 do 9.30 v gostilni Strelišče pod Rožnikom. Prijavnine ni.

Lista golgeterjev po zadnjem kolu

V desetem kolu so zabili 22 golov tako, da jih je doslej skupaj 217. Tile može so jih pa največ dali:

- 10 golov: Matošič 2 (Hajduk) in Petrovič (Jugoslavija);
- 9 golov: Kacijan (Hašk);
- 7 golov: Wölfl (Gradjanski Z.), Glišovič (Bsk), Pavletič (Slavija V.) in Rajlič (Slavija S.);
- 6 golov: Zivkovič (Jedinstvo) in Lečnik (Gradjanski Z.);
- 5 golov: Božovič (Bsk) in Čemerikič (Gradjanski S.);
- 4 gole: Antolkovič (Gradjanski Z.), Lazič (Sparta), Podgradsky (Bsk), Medarič (Hašk), Sarič (Bask) in Šipoč (Gradjanski);
- po 2 gola so dali med drugimi od Ljubljane: Grintal, Erber ter Pupo;
- po 1 gol so dali od Ljubljane: Janežič, Rataj in Serčer;
- avtogole so pa dali tile igralci Ljubljane: Berčancelj, Boncelj in Zitnik.

10.500 gledalcev in 193.000 din dohodkov

Na nedeljskih dveh liga tekma v Beogradu, ki so bile odigrane na igrišču Bska, je bilo samo 10.500 gledalcev, ki so plačali vstopnino. Kasirali so namreč le 193.000 dinarjev.

Razpis

V strahu pred vojno so odpovedali živci

Pred kratkim so radijske postaje v Newyorku oddajale med svojim programom dramatisiran roman, ki silno živo popisuje fantastičen napad prebivalcev Marsa na ameriško mesto New Jersey. Zaradi trajnega pričakovanja nekega težke-



sega izbruh tihih sovražnosti v mednarodnem svetu in zaradi nazornega podajanja so poslušalci kmalu izgubili izpred oči, da je vse skupaj samo radijska igra, zlasti tisti, ki so sredi igre odprli aparate. Nastala je zmeda, da bi ob resničnem napadu sovražnega zračnega brodograja ne mogla biti večja. — Na sliki napovedovalka Carolin Cantlon, ki je bila ob oddajanju tega dramatisiranega romana prosta in je doma poslušala pri svojem aparatu. Dasi je po glasu poznala ostale napovedovalce in sodelujoče, jo je kljub temu popadel tak strah, da je bežala pred domnevanimi sovražnimi bombniki in si pri tem zlomila roko in se poškodovala na kolenih. Podobnih nesreč, in tudi še hujših, pa je bilo v tej zmedbi še več.

»Noetova barka« našega časa

Vojna bolezen je začela močno razsajati tudi v Londonu, kjer je marsikdo, ki je bolj tankih živcev in ga vleče le v črno, že zbolel na njej. Ko je bil mednarodni položaj najbolj napet, so se Londončani oskrbeli s protiplinskimi maskami, vsak je poiskal kak kotiček, kamor bi ob prvem brnenju letal smuknil in pazil, da bi kdo ne izvedel za njegovo resnično skrivališče. Kljub temu, da se je Chamberlain vrnil iz Monakovega z zmagošlavim nasmeškom in je na Hestonskem letališču ob prihodu dejal: »Jaz mislim, da ta dogovor pomeni mir našega časa, se vsi duhovi še niso pomirili. Ta njegov »mir našega časa« — peace in our time — na vseh straneh povzroča razpoloženje in priprave, ki so v resnici značilne za ta

kojljivi »naš čas«. Strokovnjaki se čisto resno pe-
čajo za načrti, da bi zgradili podzemeljske garaže
za avtomobile, ki bi v »našem času« mogle spre-
jeti do 500 voz, v tistem času, ki se ga bojimo, pa
3500 do 4000 ljudi — brez voz seveda. Rešiti je le
vprašanje, kako gradnjo in porabo organizirati, da
bi se naprave tudi gospodarsko izplačale.

Anglikanski pater John Ward, škof anglikan-
ske »bratovščine božjega kraljestva« v mestecu
New Barnet, nekaj kilometrov zunaj Londona, pa
rešuje obrambo pred napadi iz zraka na povsem
svojevrsten način. Kakor sam pripoveduje, je imel
leta 1928, ko je bil še skromen angleški carinski
uradnik v Burmi, prikazni, ki so mu napovedo-
vale, »da se bliža konec našega časa in da je za-
hodna civilizacija obsojena na pogubo«. Poznejše
prikazni so ga spodbudile, da je ustanovil po-

sebno versko sekto, ki ima v območju njegovega
mesta že nekaj občin. Za svoje pristaše je po na-
vodilih prikazni na vrtu svoje vile zgradil moder-
no »Noetovo barko«, kamor bodo pribežali bratje
iz njegove sekte, kadar pride tisti vesoljni potop,
ki bo uničil našo civilizacijo in današnje člove-
štvo. Je to posebna stavba, zgrajena deloma po
načelih protiplinskih zavetišč, deloma pa po nje-
govih domislekih, ki so mu jih dale prikazni, to
je njegovi razboleli živci, ali pa morda tudi vsi-
ljivi spomini na njegovo morda prestrogo ali celo
kruto carinsko službovanje v Burmi. Londončani,
ki še vedno po svojih predalih prekladajo proti-
plinske maske, seveda ob vsaki taki iznajdbi na-
pno ušesa in prislusnejo, dasi ni mogoče reči, da
bi jih prav veliko računalo na rešitev v »Noetovi
barko«.

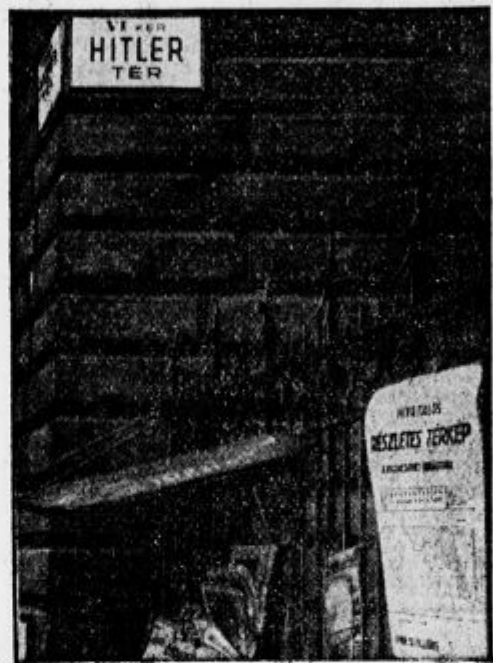
Zgodovina črne kave

Marsikak ljubitelj črne kave ob srebanju te za-
peljive kapljice pač ne pomisli, kako dolgo pot
je že napravil ta sad, preden je prišel v Evropo,
in kako pisano preteklost ima. Najbolja črna kava
je znana pod imenom »Mocca«, po mestu Mocca,
majhnem priistanišču v pokrajini Jemen v južnoza-
hodni Arabiji, odkoder je kava nastopila svojo
zmagošlavno pot po svetu. Mokka je najstarejše
priistanišče za izvoz kave, ki se goji daleč v notra-
njosti dežele. Od tu je kavina drevesca neki Ho-
landec leta 1615 prenesel v Batavio, odkoder se
je kmalu potem razširilo tudi po Aziji.

Kdaj je prišla kava v južno Arabijo, ni točno
znano. Najstarejši islamski zgodovinarji pripove-
dujejo, da jo je prinesel v 15. stoletju derviš Dha-
bani iz Abesinije. Ta derviš je bil predstojnik neke
skupine verskih gorečnikov »sufi« in je uživanje
vpeljal v njihovih zaprtih bivališčih, ker »duha
ohrani čilega in budnega, preganja utrujenost in
vernikom pomaga, da z večjo vnemo in bolj ži-
vahno pojejo v božjo čast«. Najstarejše zgodovin-
sko trdno poročilo o uživanju kave pa je zapustil
šeik Abd-el-Kader, ki leta 1487 poroča o učenja-
kih, da so pri verskem pouku na bazarju v mestu
Aden javno pili »črni sok«.

Toda pravoverni čuvarji korana v Meki in Me-
dini se niso mogli ogreti za navade, ki jih je vpe-
ljal derviš Dhabani. Leta 1511 sta teološki fak-
ulteti v teh mestih proglasili, da »uživanje kave
moti možgane in upijani kakor vin«. In paša
Kair-bej je uživanje kave prepovedal pod kaznijo
bičanja, v ponovnih primerih pod kaznijo 25
udarcev na podplate. Sultan Mamelukov v Kairu je
pa vse te prepovedi razveljavil in etarokopitnega
pašo izgnal v pregnanstvo. Kljub temu pa si je
kava le počasi preko Damaska in mesta Aleppo
utirala pot proti Carigradu, kjer ji je znani lju-
bitelj opojnosti sultan Selim II. na široko odprl
vrata v svojo državo. V Evropo so črna kavo pri-
nesli Benečani s svojih trgovskih potov na vzhodu.
Prva javna kavarna pa je bila odprta l. 1671 v
Marseillu, kmalu nato v Parizu. Leta 1693 je imel
London n. pr. že 300 kavarn. Od tod je kava prišla
na Nizozemsko in v Nemčijo, kjer je leta 1686 v
Nürnbergu nastala prva kavarna. Države so se
nove pijače od začetka močno branile in ji zapirale
meje s carinami in tudi znanstveni razlogi, toda

čas in okus sta premagala vse ovire in danes je
črna kava »Mokka« znana po vsem svetu in men-
da tudi priljubljena. Ker pa je še vedno zelo draga
pijača, je nastalo veliko nadomestkov, ki jo sku-
šajo posneti v barvi in okusu. Največjo konkuren-
co ji je napravil župnik Kneipp, v naših krajih pa
je med vojno skoro popolnoma prišla iz navade.
Takrat je vsaka hiša imela pač tako kavo, kakršno
je gospodinja znala pripraviti s tem, da je opržila
žitno zrnje, ga zmlela, skuhalo in ocedek je bil
— kava. Nato je prišel še saharin, ki je v neki
dobi v dobri meri izpodrinil sladkor in tako nam
je od kave, ki so jo nekaj pili derviši in sultani,
ostalo le še ime, pa smo kljub temu zdravi in tudi
v čast božjo jo zapojemo.



Hitlerju v Budimpešti

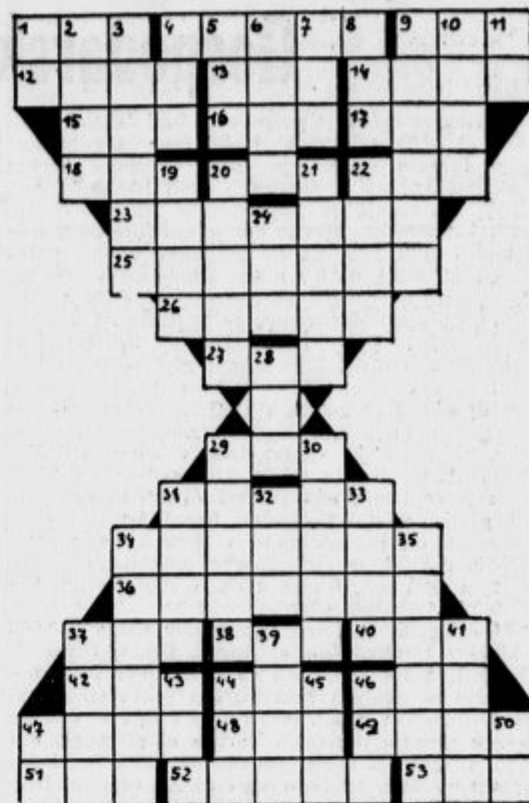
V zunanji točki nemško-ogrskega prijateljstva so
v Budimpešti nekdanji trg »Körönd« na Andrássy-
jevi cesti prekrstili v »Hitlerjev trg«.



Dvakrat smola

»Ni mogoče, gospod! Če bi se pa vi do smrti
ponesrečili, potem bi vam pa zavarovalnica že kaj
več izplačala.«

Križanka: Peščena ura



Vodoravno: 1. stara dolžinska mera, 4.
nekdanje češkoslovaško mesto, 9. naslov Ham-
sunovega romana, 12. kraj pri Cerknici, 13.
ženska svetopisemska oseba, 14. naslov Vom-
bergerjeve veseloigre, 15. skrajšano žensko ime,
16. kraj pri Žužemberku, 17. tujka za razdobje,
18. del suhe zemlje, 20. Gotovčeva operna ose-
ba, 22. kraj nad Tržičem, 23. izraz za oktober,
25. tujka za lekarno, 26. divji poglavar Hunov,
27. finsko obrežno mesto, 29. koroški narodni
pozdrav, 31. beseda za režim, 34. voda preku-
hane klobas, 36. nekdanji akademski naslov,
37. nasprotje od zmecnjave, 38. finski pisatelj
romanov, 40. Machova romantična pesnitev, 42.
gora v Grčiji, 44. prebivalec južne Afrike, 46.
mera za čas, 47. dolgouha domača žival, 48.
naslov turškega gospodarja, 49. največja slo-
venska reka, 51. preprosta ribiška potrebščina,
52. pozitivni električni pol, 53. poljska poroče-
valska agencija.

Navpično: 1. največja italijanska reka,
2. tujka za pravoslovca, 3. največja evropska
reka, 4. desni pritok Volge, 5. reka v Srbiji,
6. pripadnik izumrlega naroda, 7. del vodnega
gibanja, 8. starorimski pozdrav, 9. cerkveno
opravilo, 10. oseba iz sv. pisma, 11. predlog s
tožilnikom, 19. del vodnjane napeljave, 20.
matematični izraz, 21. naslov Shakespearove
tragedije, 22. kraj pri Zidanem mostu, 24. skraj-
šano žensko ime, 28. jugoslovanski rudnik ba-
kra, 29. izraz za koccine, 30. moško krstno ime,
izraz pri šivanju, 32. izraz za predplačilo, 33.
državica Zadne Indije, 34. vrsta okrasov, 35.
najvišja gora Armenije, 37. oblika vode, 39.
francoski pisatelj romanov, 41. otok v Malaj-
skem arhipelu, 43. italijansko mesto ob Adriji,
44. visok jugoslovanski naslov, 45. hrvaška
znanstvena publikacija, 46. kratka Združenih
držav, 47. važen del stroja, 50. starorimska de-
narna enota.

Rešitev križanke: November

Vodoravno: 1. Norik, 5. arena, 8. Ra-
ba, 9. Ur, 11. Amos, 12. ol, 13. osa, 15. as, 16.
mer, 17. Po, 19. Uri, 20. Ub, 23. Ala, 25. Kač,
27. da, 28. Iran, 29. ura, 30. ar, 31. Dan, 32. Aho,
34. se, 36. Ter, 38. tu, 39. Ig, 40. št, 42. os, 43.
edil, 44. Todi, 45. al, 47. Moder, 50. Ajnik, 51.
Bor, 52. aga.

Navpično: 1. november, 2. re, 2. Irak,
4. Kam, 5. Abo, 6. rasa, 7. Američan, 9. USA,
10. Poe, 14. Sol, 17. pa, 18. l. r., 20. Uda, 21. Bar,
22. kilometer, 24. Anatolija, 26. ara, 29. ud, 32.
Atoš, 33. Hus, 34. Sidor, 35. egida, 37. Krim, 40.
Štanga, 41. Krek, 46. Lia, 48. Ob.

Velik okoliš eskimskega zdravnika

Pred kratkim je prišel na obisk v mesto Otta-
wa zdravnik dr. Urquhart, ki je gotovo najsever-
nejši zdravnik na svetu. Dolgih 10 let je bil
okrožni zdravnik v Aklaviku, ki leži 150 km se-
verno od severnega tečaja. V teh letih je napravil
za svojimi daleč raztresenimi pacienti 60.000 km
pota. Pozimi je do 15.000 km prevozil na saneh
s pasjo vprego, poleti je nad 30.000 km prevozil v
čolnih, 15.000 km pa je napravil tudi z letalom.
Sedaj odhaja na novo službeno mesto v mesto
Fort Smith, ki leži 1350 km bolj proti jugu od
njegovega prejšnjega službenega kraja.

Dvorni predpisi ob obisku angleškega kralja v Ameriko

Na prvi letošnji seji angleškega parlamenta,
ki se je začela z vsem starodavnim sijajem, je
angleški kralj v dvornem govoru uradno napove-
dal svoj obisk k predsedniku Združenih držav
verne Amerike Rooseveltu. Ta zunanji izraz pri-
jateljskih vezi med obema anglosaksonskima na-
rodoma, oziroma državama pa je že ob tej napo-
vedi povzročil velike skrbi med protokolisti
angleškega dvora in ameriški ceremoniarji. V
zgodovini se namreč doslej še ni zgodilo, da bi
vladajoči angleški kralj obiskal predsednika Zdu-
ženih držav in tako ni mogoče dobiti nobenega
zgleda, kako naj se ta izredni dogodek izvede.
Čeprav v obeh državah pravijo, da na formalno-
sti in zunanost ne dajo veliko in so na obeh stra-
neh luže zaljubljeni v svojo svobodo, ki jo dopu-
ščajo tudi obnašanju, pa vendar vse skoraj zona
spreleti, ako kdo napravi kak korak proti ne-
pisanim pravilom, ki jih je preteklost neizbrisno
za vsako priliko posebej vtisnila visoki družbi.
Tako mora tudi ta obisk, pri katerem bo na obeh
straneh sodelovalo veliko spremstvo, poteči brez-
hibno, sijajno, na višku etikete in to od najvišjih
udeležencev do zadnjega spremljevalca. In proto-
kolisti na obeh straneh se sedaj ukvarjajo, da bi
ta edinstveni primer v zgodovini obdali s takim
sijajem in etiketo, kakor ga tak dogodek zahteva.
Pri tem pa je vse polno vprašanj, ki so se sedaj
prvič postavila in jih bo treba pravočasno rešiti.
Kje naj stanuje angleška kraljevska dvojica, ker

bela hiša v Washingtonu nima takšnih prostorov,
da bi jih bilo mogoče ponuditi tako visokim gos-
tom? Ali naj žena ameriškega predsednika Ro-
osevelta pozdravi angleško kraljico z dvornim po-
klonom (»kniks«)? Žena predsednika francoske
republike jo je ob obisku v Parizu pozdravila z
dvornim poklonom in protokolisti so se naknadno
zedinili, da je bilo to prav, ker francoska ustava
ne predvideva, da bi bil predsednik republike
poročen in njegovi ženi ne daje suverenih pravic,
torej je bila angleška kraljica tudi pred ženo
predsednika francoske republike — kraljica.
Ustroj Združenih držav pa je popolnoma druga-
čen in njihov predsednik ima v marsikaterem
ozirom pravice pravega monarha. Ameriško časo-
pisje že sedaj ugiha, ali bo angleški kralj ob sre-
canju z Rooseveltom nosil kraljevo krono.

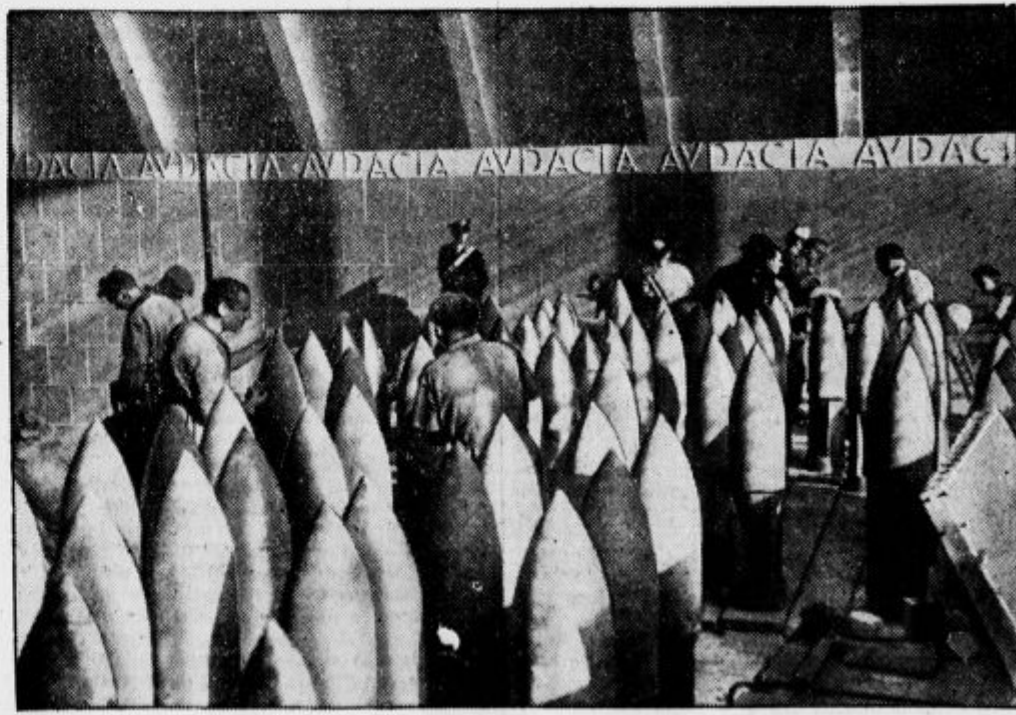
V Londonu sicer prav ta čas pričakuje pri-
hoda romunskega kralja Karla, kjer pa vseh teh
vprašanj ceremoniala ni. V buckinghamski palači
so že pripravljene prostori za kralja in prestolo-
naslednika Mihaela. Obe angleški princesi, Eliza-
beta in Margareta-Rose, sta se v vsej naglici že
naučili nekaj romunskih besed, da bosta mogli
svoje »strica Mihaela« dostojno pozdraviti. Tako
se bo ob tej priliki vse lepo izšlo, kakor zahte-
vajo dvorni predpisi. Najbrž se bodo tudi ob ob-
isku angleškega kralja predsedniku Rooseveltu
protokolisti še pravočasno znašli.

Ob 20 letnici premirja



Parada francoske vojske v Parizu ob grobu »neznane vojaka«, ki je pod velikim slavo-
lokom na »Etoile«.

Razstava italijanskih gospodarskih stremljenj



V Rimu pripravljajo veliko razstavo »Svoje rudnine in avtarkije«. Slika kaže oddelek, ki ga bo
napolnila in opremila italijanska vojska.

ZZD za tekstilne delavke

Murska Sobota, 14. novembra.

Na prošnjo Zveze združenih delavcev je sklical tukajšnje okrajno načelstvo za soboto 12. t. m. poravnalno razpravo zaradi spora, ki je nastal v tovarni perila, katere lastnik je g. Šifnar Ludvik v Murski Soboti.

V podjetju zaposleno delavstvo je 100% organizirano v ZZD. Ko je ta podjetju dostavila osnutek kolektivne pogodbe, se podjetnik ni hotel pogajati. Razen tega je podjetje pretekli teden odpustilo 24 delavk — članic ZZD.

Na razpravi je podjetnik trdil, da je odpustil omenjene delavke, ker ima v tovarni premalo prostora, in mu je zaradi tega referent Inšpekcije dela dal nalog, da mora število delavstva znižati, predvsem onih delavk, ki ne zaslužijo minimalnih plač po akordni postavki.

Vendar se zdi, da je pravi vzrok odpustitve ta, ker podjetju ni všeč, da so delavke organizirane v ZZD. To dokazuje dejstvo, da je sam podjetnik izjavil, da se z zastopnikom centralne ZZD ne bo pogajal. Najbolj jasno pa postaja stremiljenje podjetja s tem, da je danes ponovno odpustilo 10 kvalificiranih delavk, ki so vse v odboru krajevne organizacije ZZD v Murski Soboti in že pet let v službi podjetja. Tem delavkam je služba odpovedana brez zakonitega odpovednega roka. Zato ne more biti nobenega dvoma, da je odpust delavk pripisati le maščevnosti nesocialnega podjetnika.

Delavke se teh represalij niso prav nič ustrašile in se sedaj še bolj oklepajo svoje Sirokovne organizacije ZZD, ker so prepričane, da bodo samo po organizaciji, ki sloni na krščanskih načelih, uspele v boju za svoje najosnovnejše pravice in dobiti zadoščenje.

Ponovna poravnalna razprava bo v četrtek 17. t. m. in je delavstvo soglasno za to, da, če podjetje ne ugodni skromnim in po zakonu upravičenim zahtevam, stopi v stavko in pokaže, da je pripravljeno za svoje stanovske pravice doprinesiti tudi največje žrtve.

Huda nesreča z motornim kolesom

Sv. Lenart pri Vel. Nedelji, 14. nov.

V nedeljo zvečer se je dogodila na državni cesti huda nesreča. V smeri od Ptujja proti Ormožu sta se peljala na motorju 23letni Čuš Drago iz Mežgovca ter njegov tovariš 23letni Sok Ivan iz Sodince. Blizu vasi Osluševci sta dohitela Kelenc Marijo iz Zamušanov. Čuš, ki je vodil motorno kolo pravilno po desni strani, je dajal znake, naj se ogne. Kelenc se je ustrašila ter v prvem hipu skočila pred motor. Čuš je zavil na levo, pa tudi Kelenc je skočila na levo. V tem trenutku jo je motorno vozilo podrla. Tudi Čuš in Sok sta padla z njega. Čuš in Kelenc sta obležala nezvestna na cesti, dočim ni Sok dobil hujših poškodb. Poklicani zdravnik g. dr. Martinec Ivo od Sv. Marjete je nudil ranjenecima prvo pomoč ter ugotovil, da imata oba močan pretres možganov, poleg tega pa Čuš še druge poškodbe. Reševalni avto iz Ptujja je oba zapeljal v pujsko bolnišnico.

Svinjo so ukradli

V noči od sobote na nedeljo je bila ukradena v Brežicah posestniku in gostilničarju Bogoviču blizu 100 kg težka svinja, ki so jo pripravljali za zakol. Izmed 4 svinj, ki so bile skupaj v hlevu, so vzeli najboljšo, jo zaklali in potem del drobovja pustili na Bogovičevem travniku za gospodarskimi poslopji, katera ima ne daleč proč od gostilne ob glavni cesti, kjer ima tudi živino in prašiče. Zaklano svinjo pa so odpeljali. Vse to kaže, da so bile razmere tatu pri Bogoviču dobro znane, da je bilo moč goče tatvino nemoteno izvršiti in so jo opazili šele v nedeljo zjutraj.

Turner priznal 15 vlovov

Ljubljana, 15. novembra.

Policija zaključuje preiskavo proti nevarnemu vlomniku Jožetu Turnerju, ki je bil zasačen pri poskušanem vlovu v Pedzirjevo delikatesno trgovino. Po daljšem tajičenju je Turner od sedaj priznal 15 vlovov, koliko pa jih je še nepojasnjenih, nihče ne ve, morda niti Turner sam ne. Turner je priznal, da je v Celju vlomil v neko trgovino z železnino, v neko mlekarico in še v neko drugo trgovino. V Ljubljani je vlomil v drogerijo »Adriac« v Šelenburgovi ulici, v prostore Navinškove bravnice, v mlekarico Režek v Šiški, v Zavodnikovo mizarsko delavnico v Šiški, priznal je, da je prodajal revolverje, ki jih je pokradel pri Šifrerju na Gosposvetih cesti. Pri njem je policija našla več stvari, o katerih trdi, da jih je kupil, ki pa so v resnici ukradene.

Turner je bil zaljubljen v neko lepo dekle v Celju, kateri se je izdajal za trgovskega potnika.

Ilse von Stach:

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Zdaj šele zapazi prior Baltazar vnete oči fra Giovannija in se spomni, da ni poklical nobenega drugega; da vidi, kot najbolj slepega med brati; atine mu kot prošnjo za oproščenje in emehljaje se roko in zavpije na vse glavo:

»Giorgio, Felice, Francesco! — Bratje, pomagajte mi, da vidim!«

Giorgio je prvi na meatu in potrdi osuplemu prijatelju:

»Ki sloni na topolu, je brat Benjamin!«

Kmalu so polna vsa okna na večerni strani samostana z radovednimi glavami menihov. Eni so žareli od veselja, da se je grešnik vrnil, drugi pa pobledeli, ko so ga z grozo gledali. Vsi pa ponavljajo:

»Brat Benjamin je!«

Komaj je elisal prior Baltazar, kaj praviho bratje, je pozabil na leta in letel po stopnicah, ekoi dvorišče na desno okrog ogla cerkve z razproštrimi rokami po cesti, da je vihrala njegova bela halja v vetru. Mimoidoči so se mu porogljivo emejali, menihom je pa izzval solze ganotja.

Dolgo sta se držala v objemu oči in sin, nepremično, kot ne bi mogel nobeden od njiju govoriti in rabiti udov. Slednjič prime prior Benjamin za roko in bratje pri oknih gledajo, kako korakata dva srečna proti samostau.

Sesto poglavje.

V tihoi bežicih let in v preprostem občevanju z Bogom je prior Baltazar radovedne gone svoje narave premagal, uničil in ugasil, tako je mislil, toda po Benjaminovi vrnitvi je preživel težke dni. Benjamin se je naselil v svoji celici in vztrajal v mirnem molku, priorja je pa mučila stara zvedavost, da bi elišal novice iz Nemčije v eplošem,

Mali oglasi

Prodamo

Šivalni stroj

pogrezljiv, kateri šiva naprej in nazaj ter šlika in šepa, poceni napredaj — Nova trgovina, Tyrševa 36 (nasproti Gospodarske zveze)

VINA

Vam nudi
Centralna vinarna
v Ljubljani

v svoji posodi najugodnejše
TELEFON ŠTEV 25-73

Patent »Kraljica peče«

ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gori ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenčič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-87. (1)

KAPPEL

pisalni stroj je odlično božično darilo in sanje marsikoga. Dobi se zelo ugodno pri

Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

Prvovrstni trboveljski premog

brez prahu
koks, suha drva
nudi

I. Pogačnik
Beharčeva 3 Telefon 10-39

Dokolenice, nabrtnike, aktovke, ročne torbice, kovčke itd. priporočila
IV. KRAVOS
Maribor
Aleksandrova cesta 18

Izbra ni težka

kadar je treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, s katerim bo prišel zagotovo v stik s najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere, posebno ob nedeljah, s malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

Dekle, ki je prejemale darila od njega, niti slutilo ni, da je njen oboževatelj navaden vlomilec. Silila ga je celo, naj si poišče stalno službo, Turnerju pa to seveda niti na misel ni prišlo, ker je vedel, da bi ga policija povsod prišla, kakor hitro bi se kje stalno nastanil. Zato je potoval od mesta do mesta in povsod kradel. Res pa je, da se mu je pripetila smola in da je nekdo, ki ve za njegovo skrivniško blaga, del tega blaga ukradel. Tudi tega ima policija že v pesteh. Turnerja bo policija v kratkem izročila sodišču.

podrobno pa usodo ljubljene sina. Prepodila ga je od molitve, od dela, iz spanja, prignala pred Benjaminova vrata, toda zadržal ga je strah, da ne bi motil njega, ki išče miru. Naj li udere v njegovo samoto s človeško navzočnostjo in vprašanji, ki zaklinjajo duhove? S sklonjeno glavo se je splazil v svojo celico.

Navdajala ga je silna želja, da bi prehodil v duhu duhovita in prav temna pota božja na sončnorni Benjaminovi življenjski cesti. To željo je podprla razburjenost nekaterih bratov in odkrita grenkost njihovih očitani.

S temnimi obrazi in obupno švigajočimi pogledi so prišli trije k prijatelju in eden prične:

»Častiti oče, osvobodil nas dom čistih družbe padlega, ki se do zdaj ni dvignil z nobeno pokoro iz globočine grešnega blata. Naše noči ne najdemo miru; najbolj grozne slike oskrnjenega, Bogu posvečenega telesa prihajajo iz Benjaminove bližine in skušajo naš skromni duh celo v sanje. Častiti oče, — človek, ki ima v tuji deželi ženo in otroka, spi pod našo streho, kleči v našem ožračju pred Najsvetejšim.«

Priorjevo ljubeznivo občutje je bilo samo odpuščanje, samo človečnost, srce mu ni poznalo nobene oti. Prestrašil se je temnih napadov, ki po grešnikovi vrnitvi groze kot volkov njemu zaupani čredi. Odločno obljubi bledim, zaspanim menihom: »Vrnili vam bom mir.« Se isti večer pristili Benjaminu, da gre z njim v njegovo celico, kjer ga očetovali nagovoriti:

»Moj Benjamin, ne maram strašiti tvoje duše, ki potrebuje počitka, s spominom na sedanjosti ali prihodnji nepočitek...«

»Prihodnji nepočitek...« jeclja zavzeto Benjamin.

»Tudi prihodnji...« odvrne prior Baltazar, »ker veš, da si do te ure samo gost v naši hiši. Toda dovolj kmalu te bo prišla želja, da si pridobiš znova ime, sin! Ne boš mislil na težave potovanja in boš sam, moj Benjamin, hrepenel, da se napotiš tja, kjer edino moreš dobiti odvezo in mir. — v Rim.«

Tu v Curaçao v Nizozemski
Zahodni Indiji je Ing. Beddall
našel Silvikrin, potem, ko je
izgubil vse svojih las.

In ko se je Ing. Beddall vrnil
v Norristown u. U. S. A. je
napisal oduševljeno pismo,
ki ga tu reproduciramo.

Celi svet uporablja
Silvikrin

Valley Forge Hotel
Norristown, Pa. U.S.A.

Silvikrin Laboratorium
Cottbus, — Holstein.

Gentlemen:
I am an engineer, traveled the entire South American continent, through tropical conditions I have lost my hair. Being bald at least 75% of my head area.

On my last trip to the West India, Curaçao, I found your Silvikrin Hair-oil and used it for 20 days. I have now 20 days since I have started the treatment, but continue to get your instructions and you would open up your area to see the results. The hair is not thick as yet but it continues to creep up from the sides. Understand I had not cut hair to show when I started.

Now I am addressing you personally to find a way to market this product here or represent your laboratory in this country or a portion of same as you may see fit.

I know I can make a fortune with the sale of this wonderful lotion to grow hair.

Please advise by the fastest method your proposition and will be open for just such a product that I am as much sold on.

Awaiting your prompt reply I am indeed grateful.

Yours truly
Ing. Beddall



Silvikrin se prodaja po celim svetu. Proizvajanje je zavarovano s mednarodnimi patenti.

Skrbite za kožo svoje glave, pa bo tudi koža Vaše glave skrbela za V a š i h las!

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

Kaj Vam je potrebno!

Za vsakodnevno negovanje las
zahtevajte Lotion Silvikrin.

Z vsakdanjo uporabo vzdržuje kožo na glavi zdravo in rodovitno, oživlja tkivo za proizvajanje las, pospešuje rast las in povzroča, da pride do popolnega izraza vsa naravna lepota las.

Manjša steklenica . . . Din 27.—
Steklenica za 2 meseca Din 48.—

Za rast las in proti prhljaju
zahtevajte naravno hrano za las
Neo-Silvikrin.

Nov preparat, ki z zunanjim dovajanjem organske hrane za las uspešno hrani tkivo za proizvajanje las ter ga usposablja za novo, zdravo rast las.

V resnih slučajih izpadanja las, trdovratnega prhljaja, redčenja las in kadar preti plešavost.

Steklenica za 1 mesec Din 66.—

Silvikrin
poživlja rast las

Programi radio Ljubljana:

Sreda, 16. novembra: 12.00 Lulke, tišice in evetke (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Operetni venčki (plošče) — 14. Napovedi — 15. Mladinska ura: a) Opazuj in poslušaj (g. prof. Miroslav Adle) — b) Rečna dela (g. Miroslav Zori) — 15.30 Narodna pesni (plošče) — 16.00 Delavska ura: Ob 50letnici delavskega zavarovanja (g. Rudolf Snersu) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.30 Uvod v prenos — 20. Prenc iz ljubljanske opere gledališča; v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmar); v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi:

Sreda, 16. novembra: Belgrad: 20. Humor, 21. Jazz, 22.30 Beethovenovo trio — Zagreb: 20. Ljubljana — Sotija: 19.25 Smetanova opera — Prodana nevesta — Varšava: 19.30 Pisan koncert — Trst-Milan: 21. Igra, 21.40 Trio, 22.35 Plesna glasba — Rim-Bari: 21. Melodrama — Simona Bocanegra: — Dunaj: 19.10 Benjamin Gigli poje, 20.15 Igra, 22.30 Orkestralni koncert — Königsberg: 21.15 Händlov koncert — Lipsko: 20.10 Requiem — Köln: 21.15 Simfonične skladbe — Frankfurt: 21.15 Brahmsove skladbe — Stuttgart: 21.15 Nove korčnice, 22.30 Beethovenove skladbe — Beromünster: 21. Svicarske narodne pesmi in plesi —

Kot posnemam iz tvoje molčečnosti, želiš pozabiti preteklost, vendar te prosim samo to, privošči mi, ki sem kakor nekoč neka mati za spreobrnjenje svojega sina molil jaz sedem let za tvoje, — privošči mi samo en pogled na orodje, ki se ga je poslužil Goepod, da je preobrnil tvoje srce.

Sele zdaj se usede prior k mizi, Benjamin pa stoji dalje, zapre oči in potuje v mislih od samostana v Vogheri do praga hišice pred wittenberškimi Sračjimi vrati. Ko pride tja, obotavlja se odgovoriti:

»V največji sili je prišel k meni neki italijanski duhovnik, — oče Juan, ki je bil po lastni izjavi prej ljubezenski pustolovec, pozneje ga je pa rešil neki menih za božjo ljubezen, — neki mož, o katerem je govoril goreče kot o svetniku, imenoval se je pa Michele Ghislieri...«

»O moj Bog,« vzklíkne prior in si zakrije z rokami obraz, »jaz nesrečni bedak! Kako sem mogel le trenutek misliti na svoje lastne molitve, da niso nevredne, da jih usliši nebo, ko je samo brat Michele zonet našel tvojo že izgubljeno dušo večnemu usmiljenju!«

Gospod, Gospod, odpusti! Saj ti veš, da teče zmota in človečnost čez moje usnice, da je pa on tvoj pravičnik in izvoljenec...«

Ko eliši Benjamin samoočitožbe in lastna ponižanja priorja Baltazarja, ne da bi razumel zvezo, se vrže priorju pred noge in pravi:

»Moj oče! Naj bo ta brat Michele kdor koli in prijetna njegova molitve in življenje pred Bogom, sem hitel vendar le vaši ljubezni nasproti in v ekrajni zmedbi zaupal ne molitvam kakenga svetnika, ampak vašega očetovskega srca...«

»Počasi,« pravi prior, ko nežno gladi Benjaminu kodre in tudi srečnega nasmeška ne more zadržati, »počasi, moj Benjamin, da znova ne zapelješ neumnega očeta k prevzetnosti...«

Molčečnosti obroč se je zlomil, a katerim se je boječe obdal Benjamin in ga je prior cenil, kakor dobro in kakor dolgo je mogel. Benjamin ni več odlašal, da ne bi pripovedoval skrbno prisluškujo-

čemu predstojniku o počasnem diru wittenberških let, kako mu je tam od večera do jutra minil dan za dnevom brezdušno in ubožno na goreči ljubezni, kako se je vedno bolj brezupno oddaljeval Margareti naklonjenosti, kako je bil mali Martin največjelejša zvezda njegovega življenja. Pripovedoval je o Avini ljubečnosti, kako mu je užitek zemске sreče postal živ vir hrepenenja po neumrljivi blaženosti. Priorjeva ljubezen do Boga je klila kot bel cvet na lilijenem stebelju čistosti, vendar je temu priznanju ponižno odgovoril:

»Božja pots so različna — njegovo usmiljenje bodi češčen!«

Benjamin je nato opisoval svoje potovanje z očelom Juanom, na katerem se je naučil spoznavati Lutrove nauke z druge kot wittenberške strani. Prior je uvidel, da se je izvršilo Benjaminovo spreobrnjenje kot prej nekoč njegov odpad v njegovi krvi in da je šel razum po klicu srca.

Treaso se, kot da stoji še danes njegov ljubljani sin na vseh turinških, frankovskih in švicarskih cestah na razpotju, je potoval v Benjaminovo pripovedovanje od Wittenberga v Voghero, od postaje da postaje, samo v Zenevi je prešlo njegovo strastno sočutje od Benjaminove usode na Sertetovo nesrečo; kajti prior je ohranil na tega krivoverca med vsemi drugimi prikupljiv spomin.

Benjamin je moral prekiniti in pustiti priorju Baltazarju čas za zgovorno žalost, ki je izdonela iz postenege srca v vzdihu:

»O ko bi vendar našel mir na zemlji — mir na zemlji!«

Ko je z dovršenim spominom na grmado v Champelu končal Benjamin pripovedovanje, je začel govoriti prior Baltazar, da bi razložil Benjaminu, da je brat Michele Ghislieri vstopil nekoč hkratu z njim v samostan v Vogheri, da so mu njegovi skrivnostni darovi duha tudi po odhodu iz Voghere zapustili tako neizbrisno vero v njegovo bogoljubnost, da ni vedel v skrbi za Benjaminu nobenega boljšega sveta, kakor da odpolje dva brata k fra Michelu, da ga naprosita nai neprestano moliti za odpadnika.

NOUGAT GALAKIZVRSTNA
SLAŠČICAFINA NAPOL-
NJENA BELA
ČOKOLADA

4 NOVE SPECIALITETE

NESTLÉ**CRAKLAIT CITRA**MLEČNA ČOKOLADA
S PRAŽENO RŽJO,
ZELO REDILNAODLIČNA ČOKO-
LADA S KREMO
OD CITRONE**Izredna prilika ugodnega nakupa knjig!****Pod polovično ceno!**

Zaradi pomanjkanja prostora smo se odločili, da odprodamo naslednje knjige pod polovično ceno:

Germano: Življenje sv. Gabriela din 10.—
Sv. čistost din 5.—
Samec: Za naše male din 8.—
Vole: Roka božja din 10.—
Turšič: Izgubljeni raj din 10.—
Sardenko: Dekliške pesmi din 18.—

sedaj skupno samo
din 15.—

Seharsch: Spoved malih grehov din 25.—
Potočnik: Dobri pastir, I. del din 38.—
Potočnik: Dobri pastir, II. del din 40.—
Potočnik: Dobri pastir, III. del din 40.—

sedaj skupno samo
din 50.—

Teraš: Za visokim ciljem din 24.—
Teraš: Pri studencih zdravja in moči din 24.—
Teraš: Po stezah resnične popolnosti din 24.—

sedaj skupno samo
din 30.—

Vole: Otroci, I. del din 25.—
Vole: Otroci, II. del din 24.—

sedaj skupno samo
din 20.—Prekrasni govori dr. Mihaela Opeke, t. j. 21 knjig,
skupna cena 408 din — — — sedaj pa samosedaj skupno samo
din 200.—Kdor pa kupi v naši trgovini vsaj za din 50.— blaga, dobi
krasno knjigo kot nagrado.

Poslužite se ugodne prilike, dokler traja zaloga!

TRGOVINA H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2**Priložnostni nakup**lepo moško in žensko blago po Din 5.— meter pri
TRPINU, Maribor, Vetrinjska 15Dotrpel je, previden s tolažili sv. vere,
naš ljubljani in nepozabni soprog, dragi
brat, bratranec, nečak in svak, gospod**Ivan Zdešar**

ključavničar drž. železnice

v 32. letu svoje dobe. Pogreb nepozabnega
pokojnika bo v četrtek, dne 17. t. m. iz
mrtnišnice splošne bolnišnice ob 4 popoldne
na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. novembra 1938.

Globoko žalujoča soproga **Francika roj. Ban,**
brat **Stane** in ostalo sorodstvo.**Poizvedbe**Tvrdo oziroma šolo
ki je inserirala v avgus-
tu oglas pod šifro »Ga-
rantirano zanesljivo«, pro-
simo, da se zgleda v upr.
»Slovenca«.**Stanovanja**Podstrešno stanovanje
dve sobi, kuhinja, takoj
oddam. Najrajši upoko-
jencu. Nunska ulica 10.
Obveznost: glavna dela
hišnika (c)**Radio**Radioaparati
rabljen, kupim. Ponudbe
z navedbo cene v upravo
»Slovenca« pod »Radio
1000«. (1)Za vedno nas je zapustila po težki in mučni bolezni naša
predobra, nenadomestljiva soproga, mama in stara mama,
sestra, teta in tašča, gospa**Antonija Dolenc roj. Likon**v starosti 63 let, previdna s tolažili svete vere.
Pogreb drage pokojnice bo v četrtek ob pol 4 iz mestne mrtvaš-
nice na Magdalensko pokopališče.Sveta maša zadušnica se bo brala v petek ob 7 zjutraj v
magdalenski cerkvi.Maribor, Skopje, Postojna, Stara vas, Zalog, Kaštel-Sučurac,
dne 15. novembra 1938.Globoko žalujoči soprog **Jakob; Ivo, Milko, Franjo,** sinovi, **Mira**
por. **Klasinc, Fanci,** hčerki; **Ruža, Ljilka,** snahi; **Karl Klasinc,** zet;
vnuki in ostalo sorodstvo.**Zahvala**vsem, ki so ob smrti naše dobre hčerke, sestre, tete in svakinje,
gospodične**Marije Pajman**

hišne posestnice v Ljubljani

z nami sočustvovali. Prisrčno zahvalo izrekamo č. duhovščini iz
Vojnika, očetom lazaristom iz Celja in vsem prijateljem in znan-
cem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti ter jo posuli s cvetjem, vsem
gg. duhovnikom, ki so ji v dolgoletni bolezni naklanjali verske
tolažbe, gg. zdravnikom, ki so jo zdravili, č. sestram usmiljenkam
in sestram od sv. Križa, ki so jo negovale. Posebno zahvalo pa
amo dolžni gospodu banskemu svetniku Ivanu Pokornu in njegovi
blagi soprogi za pomoč in tolažbo v težki uri, gospodu Ivanu
Gorečanu, poštnemu upravitelju v Vojniku, za vso požrtvovalnost.
Škofja vas nad Celjem-Ljubljana-Zagreb, dne 15. novembra 1938.

Žalujoči ostali.

Mali oglasiV malih oglasih velja vsaka beseda 1 din: ženitovanjski
oglas 2 din. Debele črke na oglasih se računajo
dvojno. Najmanjši znesek za mal' oglas 15 din. - Mali
oglas se plačuje takoj pri naročilu. - Pri oglasih
reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka
petitna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede
malih oglasov treba priložiti znamko.**Službe iščejo****Damski frizer**
sposoben v vseh poslih,
lače službo v Sloveniji. -
Ponudbe z navedbo pla-
če na Ivana Toni, frizer
Jelačičev trg 1, Zagreb.**Posten mladenič**
vojaščin prost — lače
službo kubarskega po-
močnika, najrajši v Ljub-
ljani. Ponudbe v upravo
»Slovenca« pod »Posten«.**Službo dobe****Krojaškega pomočnika**
takoje sprejme Triller Jo-
sip, Stražišče št. 86 pri
Kranju. (b)**Krojaškega pomočnika**
za fina mala in ročna
dela takoje sprejme Franc
Kmetič, Ljubljana, Stre-
liška ulica 24. (b)**Železninar**
z daljšo prakso pri večjih
tvrdkah, zanesljiv, dobi traj-
no mesto. Ponudbe upravi
pod »Ljubljana« št. 17819.**Prodajalko**
dobro izurjeno, sprejem
v specerijsko trgovino v
Ljubljani. Ponudbe upr.
»Slovenca« pod »Specerijs-
ka trgovina 91«. (b)**Kupimo****Med**
vseh vrst, fizol. bel, vi-
soki, večje množine za
izvoz. Kupimo. Ponudbe
podružnici »Slovenca« v
Celju pod »Eksport«. (k)**Železen štedilnik**rabljen, kupim. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»štedilnik«. (k)**Prodamo****Bršljane, oleandre**
in juke v lesenih poso-
dah poceni prodaja Sever
& Komp., Ljubljana. (p)**Globok voziček**
(avto), žensko kolo zn.
»Puch«, omarno prodam.
Novi trg 1. (1)**Akacije**
rdeče cvetoče, japonsko
kutno, sadna drevesa —
večletna, nudi hotel Eri-
ka, Kranjska gora. (1)**Medarna**
Ljubljana, Zidovska ul. 6,
nudi sortirani, prvovrstni
cvetlični med po najnižji
ceni. (1)**Pozor!**Prvovrstni
premog, drva, koks
po najnižjih cenah**Podobnik V.**
Tržaška c. 16 — tel. 33-13Sveže najfinejše
norveško**ribje olje**iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se pripravlja bledim in
slabotnim osebam**Denar****Posojilo**
v gotovini ali vlogah z
vknjižbo na prvo mesto,
lačemo. Plačamo 8% obre-
sti. Ponudbe na upravo
»Slovenca« Maribor pod
»Posojilo« 1675. (d)**Vloge**Zadružne gospod. banke
kupimo najbolje. Ponud-
be upravi »Slovenca« v
Mariboru pod »Višina«
1674. (d)**Posestva****Prodaj hišo**
z velikim vrtom. Rožna
dolina, Zitnikova ulica 8.**Velika trgovska hiša**
dvonadstropna, v sredini
mesta Celja, z velikimi
skladišči, napredaj. Zelo
ugodna naložitev kapita-
la. - Ponudbe podružnici
»Slovenca« v Celju pod
»Ugodno«. (p)**V Brežicah in okolici**
so napredaj hiše, krasna
stavbišča, vinogradi, sa-
dovnjaki in gozdovi ter
zaokroženi deli Attemo-
vega veleposestva. - Po-
jasnila pri inž. Miklau
Otmar, Brežice. (p)**Vnajem****Velike prostore**
primerne za trgovino ali
za vsako obrt, takoj od-
damo. Cerkvena ul. 21. n**Velike prostore**suhe in svetle, pripravne
za skladišča ali večjo
obrt, v bližini gl. kolo-
dvorca - oddam v najem
ali prodam. Resne ponud-
be upravi »Slovenca« pod
»Industrija«. (n)**ISOBE****Opremljeno sobo**
v središču mesta, s cen-
tralno kurjavo, lačem. -
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Soliden«. (s)**Sobico**s posebnim vvhodom, naj-
rajši za takoj — lačem.
Cenj. ponudbe v upravo
»Slovenca« pod »Reden
plačnik« 17.967. (s)**PLOŠČE IZ PLUTOVINE**

IZOLIRAJO

TOPLOTO, HLAD IN ZVOKProizvajal: »HIGIEA« Prva jugosl. tvornica čepova d. d.,
Zagreb, Ivkančeva 48. — Pošt. pret. 318. — Telefon 24-070**STROJNO PODJETJE IN TEHNIČNA PISARNA**
ING. OGNJESLAV BORŠTNAR
LJUBLJANA-ŠIŠKA, JERNEJEVA C. 18., TEL. 45-60izdeluje razne stroje, strojne dele, transmisije,
železne konstrukcije, žagine in mlinske opreme**VODNE TURBINE**zatvornice itd. Montira in popravlja parne
kotle. Izvršuje načrte, proračune in ekspertize**V naši podružnici na Miklošičevi cesti**lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in
dobite razne informacije. — Poslovne ure od
pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop.
Telefonska številka 30-30**Vzajemna posojilnica**

r. z. z. o. z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove
vloge po 4% do 5% po dogovoru.**Nove vloge vsak čas razpoložljive.**

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.Neutolažljiva naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znan-
cem žalostno vest, da mi je umrl danes zjutraj ob 7, previden s
sv. zakramenti za umirajoče, moj dragi soprog, gospod**Štefan Eržen**

sprevodnik drž. železnice v pokoju

Pogreb bo v četrtek 17. t. m. ob 2 popoldne iz hiše žalosti,
Poljanska cesta št. 21, k Sv. Križu.

Ljubljana, Los Angeles, Kranj, dne 15. novembra 1938.

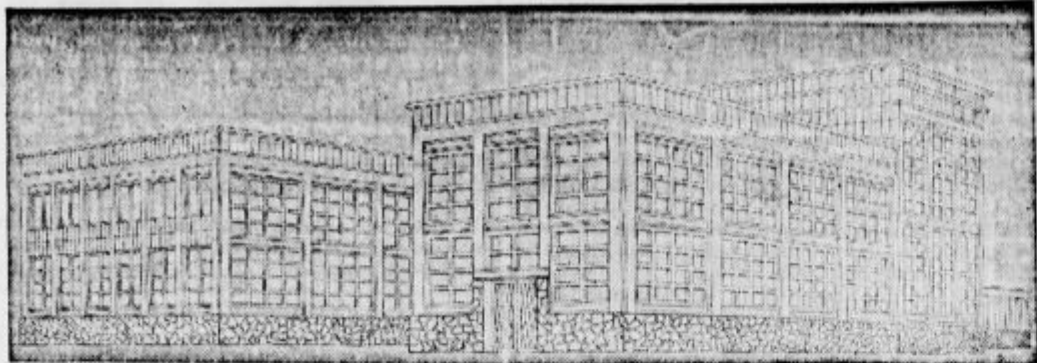
Žalujoči:

Ivanka Eržen roj. Feldstein, soproga; Gašper Eržen, brat;
Franc Feldstein, svak, rodbine Eržen, Kastelic in Balanč,
nečaki in nečakinje.**ZAHVALA**VSEM, KI STE Z NAMI SOČUSTVOVALI OB NENADOMESTLJIVI IZGUBI NAŠEGA
PRELJUBEGA PAPANJA, STAREGA PAPANJA IN TASTA, GOSPODA**KRAKER IVANA**GA POČASTILI S CVETJEM IN SPREMSTVOM NA NJEGOVI ZADNJI POTI —
NAŠA PRISRČNA ZAHVALA.SV. MAŠA ZADUŠNICA SE BO DAROVALA V ČETRTEK, DNE 17. NOVEMBRA 1938,
OB 7 ZJUTRAJ V FARNI CERKVI SV. PETRA.

V LJUBLJANI, DNE 15. NOVEMBRA 1938.

ŽALUJOČI OSTALI

Načrti za napredek naše univerze



Zivahna gradbena delavnost pri različnih vseučiliških zavodih je nad vse razveseljiv dokaz, da je minila doba, v kateri smo se skoraj vedno tako okrog božiča razburjali zaradi raznih vesti, ki so obetale, da bo naša največja znanstvena ustanova — univerza — kakorkoli okrnjena. Strahu, kateri institut ali katera fakulteta naše univerze se bo ukinila, res ni več. Pa ne samo to, da je ta mora izginila, nastopil je tudi čas, ko so se začele posamezne visokošolske institucije uspešno razvijati. Sedanja vlada, posebno pa naša dva ministra gg. dr. Korošec in dr. Krek, posvečajo največjo pozornost naši najvišji znanstveni in kulturni ustanovi ter ji nudijo ob vseh priložnostih obilo dragocene pomoči. Da je bila ta pomoč prav v zadnjih letih nad vse uspešna, jasno govore dejstva. Kmalu bo dograjena Vseučiliška knjižnica, gradi se že zgradba Zavoda za strojništvo in gradba Kemičnega inštituta tehnične fakultete.

Kaj je pridobila univerza letos?

Naša univerza dolgo vrsto let ni dobila izdatnih podpor in je zato razumljivo, da je zaostala v naravnem razvoju in da ji še danes manjkajo najrazličnejši objekti in zavodi. Toda to, kar je bilo zamujeno v preteklosti, se z veliko uvidenostjo naglo popravlja. Šaj je naša univerza samo v letošnjem letu dobila toliko gnetnih sredstev za zgraditev najpotrebnejših zgradb, kakor jih ni prejela v vseh prejšnjih letih od začetka. Za dograditev vseučiliške knjižnice je bil letos dovoljen naknadni kredit 5.500.000 din. Zavodu za strojništvo je bilo danih na razpolago 8 milij din, za bodočo Akademsko menzo pa je pripravljenih 1 milij. din. Kemični inštitut, ki se bo v kratkem začel graditi, je dobil za sedaj 2 milij. din.

Prpriave za bodočnost

Jasno je, da naše univerzitetne oblasti z veseljem spremljajo te razveseljive pojave in da pripravljajo program, ki naj bi v bližnjih letih omogočil univerzi razvoj, kakršnega si za uspešno znanstveno delo zamašljajo. Tako je univerza letos pripravila gradbeni program za zgradbo Naravoslovnega inštituta, za katerega se izdelujejo že podrobni načrti in proračuni. Ze večkrat je poročalo časopisje o velikanski stiski, v kateri je naravoslovni inštitut, ki gostuje v glavnem univerzitetnem posloppu, kjer ima polovico svojega inventarja na hodnikih. Da je v taki stiski znanstveno delo hudo ovirano, ni treba posebej dokazovati. Zato je prva in najvažnejša točka programa v nadaljnjem razvoju univerze zgradba Naravoslovnega inštituta. Pa tudi drugi zavodi so deležni skrbri univerzitetnih oblasti in tako so v delu vse predpriprave za zgradbo novega Rudarskega inštituta, za katerega so načrti že pripravljani. Ta zavod naj bi stal poleg Zavoda za strojništvo ob Aškerčevi cesti in Cesti rimskih legij. Izdelani so tudi že idejni osnutki za zgraditev Elektrotehničnega inštituta tehnične fakultete. Ta zavod naj bi dobil svoje poslopje v bližini sedanje fakultete ter imel tudi poseben laboratorij za visoko napetost do 1 milijona volt. Zavod naj bi stal ob Cesti rimskih legij od Aškerčeve ceste v smeri proti rimskemu zidu na Mirju.

Stara želja — laboratorij

Zavod za strojništvo je stremel že več let za tem, da si pripori za posamezne stroke strojništva potrebne laboratorije, v katerih bi se mogli raziskovati najrazličnejši problemi in ustvarjati znanstveni izsledki v istem smislu, kakor se na vseh visokošolskih zavodih drugih držav to dela. Ze v letu 1934 je skupno s tukajšnjim Zavodom za vodne zadržke iskal možnosti za ustvaritev omenjenih raziskovališč. Mestna občina Ljubljanska je to akcijo podpirala in je odstopila prikladno zemljišče ob regulirani Gradaščici, na katerem naj bi stal Hidrotehnični laboratorij. Ustanovilo se je tudi društvo za dosego odgovarjajoče zgradbe in opreme laboratorija. Oba zavoda sta predložila na odločujočih mestih v Belgradu vse potrebne načrte in proračune, ki pa, žal, v oni dobi niso bili upoštevani, ker se niso našla potrebna denarna sredstva za realizacijo vseh zamisli. Društvo za zgradbo Hidrotehničnega laboratorija pa ni mirovalo ter je zgradilo in opremilo provizoričen Hidrotehnični laboratorij. Na ta način je bilo naši tehniki omogočeno raziskovanje na področju gradbene hidraulike. Pokojni g. prof. Znidaršič je kot predstojnik Zavoda za vodne zgradbe žrtvoval mnogo truda za ta provizorij ter je velika škoda za našo mlado tehniko, da je izgubila tega neumornega delavca.

Hidrodinamični laboratorij

Zavod za strojništvo pa se ni mogel zadovoljiti s kakim provizorijem, ker zahtevajo raziskovališča hidrodinamičnih problemov večje preiskovalne objekte in solidnejšo zgradbo. Na zemljski visokih solah so se v novejši dobi priključila hidro-tehničnim laboratorijem tudi aerodinamična raziskovališča, ker se v mnogih primerih morejo primerjati premikanja vodnih tokov v turbinskih ustrojih z gibanjem zračnih tokov. Zato je Zavod za strojništvo prvotno zasnovano Hidrotehničnega laboratorija spremenil in dal izdelati nove načrte za oba laboratorija. Te načrte je izdelal po osnutkih predstojnika Zavoda za strojništvo g. inž. F. Lobeta g. arh. inž. Musič. Aero- in hidro-dinamični laboratorij naj bi bil zgrajen v železobetonski konstrukciji ter naj bi bil urejen tako, da bi v polni meri mogli služiti vsem sodobnim nalogam takega raziskovališča.

Zavod za strojništvo si je pridobil, kakor je že znano, potrebna denarna sredstva za matično zgradbo zavoda ter se že prav živahno kopljejo jame za temelje in kletne prostore. Zavod bo imel v matični zgradbi laboratorije za mehansko tehnologijo ter za kalorične pogonske stroje. Za študij in raziskovanje hidrauličnih pogonskih strojev, (vodnih turbin, vodnih črpalk, cevovodnih konstrukcij, zapornih in merilnih naprav itd.) ter končno za raziskovanje aerodinamičnih problemov pa sta potrebna še laboratorija, kakršne kaže naša slika. Šele s tema objektoma bo strojni za-

vod naše tehnike popoln. Laboratorija bi bila izredne važnosti za našo tehniko pri pouku in znanstvenem delu. Še večji pomen pa bi imela praktično za naše narodno gospodarstvo, kakor tudi za našo narodno obrambo. To bi bil najbližji gradbeni program za bodočnost naše univerze in lahko upamo, da se bodo našla sredstva za njegovo uresničitev v prihodnjih letih.

Velika zgradba

Kakor je bilo že omenjeno, bo stal hidro-dinamični laboratorij strojnega zavoda na parceli ob Gradaščici in ob Gunduličevi ulici. Parcela ima obliko klina in meji s svojo najkrajšo stranico na začasno igrišče SK Jadrana. Na tej parceli bo zgrajen tudi hidrotehnični laboratorij gradbenega oddelka tehnične fakultete, katerega provizorij že uspešno deluje. Hidrodinamični laboratorij bo imel dva glavna trakta. V 27 metrov dolgem in 8 m širokem traktu bo raziskovališče za vodne toke, v drugem 23 m dolgem in 14 m širokem traktu pa bo raziskovališče za zračne toke. Oba trakta bosta zvezana z vmesnim poslopjem, kjer bodo nameščeni vsi potrebni stranski prostori in preizkuševališče za merilne aparate. Ta vmesni trakt bo dolg 18 m, širok pa skoraj 9 m. Na to preizkuševališče pa bo priključen 4 m širok in 51 m dolg merilni kanal za umerjanje brzicomerilnih aparatov. Glavna laboratorija in vmesni trakt bosta prtilična in deloma enonadstropna in visoka okrog 10 m. Gradbeni stroški so glede na to, da bo matični Zavod za strojništvo sam v lastni režiji izvršil nekaj strojnih naprav, potrebnih za laboratorije, preračunani na okrog 3 milij. din.

Prepričani smo, da se bo važna zamisel zgradbe teh laboratorijev v bližnji bodočnosti izpolnila, s čimer bomo dobili do potankosti izpeljan in sodobno urejen Zavod za strojništvo.

Železniška konferenca držav balkan. sporazuma

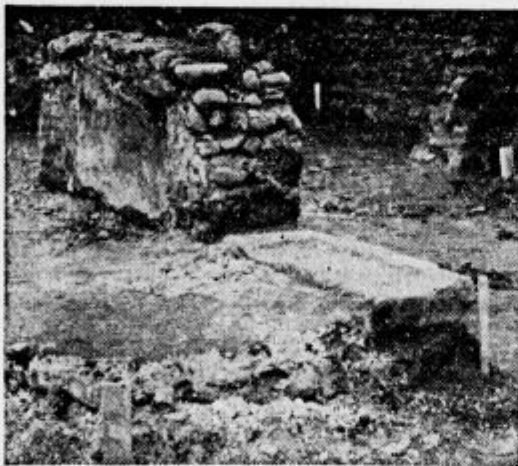
Ljubljana, 15. novembra. Danes dopoldne se je v Ljubljani pričela konferenca železniških strokovnjakov držav balkanskega sporazuma. Jugoslavijo zastopa šef transportnega oddelka v glavnem ravnateljstvu v Belgradu, višji svetnik Franjo Podbregar, ki predseduje konferenci, in uradnik Zivojin Milošević iz glavnega ravnateljstva, ki je tajnik konference. Romunijo zastopa šef komercialnega oddelka inž. Livescu, Grčijo pa šef komercialnega oddelka inž. Canelopolus. Zastopnik Turčije je v zadnjem trenutku bil zaradi narodne žalosti v Turčiji zadržan. Udeležence konference je pozdravil ravnatelj inž. Kavčič kot domačin. Izrekel jim je dobrodošlico ter jim želel pri tem poslu kar največ uspehov.

Višji svetnik Podbregar je kot predsednik konference in zastopnik našega glavnega ravnateljstva izrazil v imenu vseh udeležencev sožalje, ker je eno članice držav balkanskega sporazuma zadela tako huda izguba. Odredil je v počastitev spomina pokojnega predsednika turške republike enominuten molk.

Železniški delegati držav balkanskega sporazuma nadaljujejo delo na enotni ureditvi tarife za prevoz potnikov, prtljage in blaga, ki bo veljala za vse železnice v državah balkanskega sporazuma.

Konferenca bo trajala teden dni in bodo delegati ob tej priliki obiskali tudi nekatere naravne krasote Slovenije.

Sledovi stare Emone



»Slovenec« je že poročal o zanimivih odkritjih, ki so jih napravili pri zgraditvi Zavoda za strojništvo ob Aškerčevi ulici v Ljubljani. Danes prinašamo nekaj slik, ki naj pokažejo, kako lepo se ohranili skozi 1500 let ostanki porušene Emone. Zgornja leva slika nam kaže lepo ohranjen prag pri vratih v palačo, ob njem pa še del ohranjenega zidu, na katerem je ostal tudi omet. Slikarjio na zidu so pod vodstvom kustosa g. dr. Ložarja sneli z zidu in prenesli v muzej. Zanimivo je, da so našli več kosov ometa, ki dokazuje, da so rimski zidarji ometavali zid s posebej napravljenim ometom v barvah, tako kakor so začeli v zadnjem času tudi pri nas ometavati stavbe z barvanim in prav trdnim ometom. Desna slika zgoraj nam kaže ostanke rimskega kanala, ki so ga tudi odkrili na stavbišču Zavoda za strojništvo. Delavec čisti kanal in dviga velike iz gline žgane

plošče, s katerimi je bil kanal tlakovan. Plošče so izredno skrbno izdelane in imajo tudi žlebove. Dolge so okrog 70 cm. Spodnja slika nam kaže v ospredju ostanke hipokavsta, nekakšne naprave za gretje dvoran. Peč je bila postavljena tam, kjer je videti stebriče iz peščena, katere odkopava delavec. V ozadju vidimo, kako delavec dviga lončeno ploščo, s katero je bil tlakovan kanal. Dodatno k našemu veražanju poročilu o izkopavaninah na Mirju navajamo še, da je opravil vsa merjenja na ostankih rimskih zidov predstojnik geodetskega oddelka na univerzi g. inž. Černjač s svojima asistentoma. Prav tako je imenovan napravil vse risbe in toarisne skice najdenih zgradb, tako da bo za znanec ohranjenost to odkritje rimske palače. Odkrite sledove si je ogledal tudi univ. prof. dr. Balduin Saria.

Novi železniški ravnatelj v Ljubljani

Kakor smo včeraj na kratko poročali, je bil na predlog prometnega ministra imenovan za novega ravnatelja državnih železnic v Ljubljani dosednji pomočnik ravnatelja inž. Rudolf Kavčič.

S tem imenovanjem stopa na to važno mesto strokovnjak in izvrsten uradnik, znan daleč čez naše meje. Njegovega imenovanja so se najbolj razveselili železničarji, tako uradniki kakor nižji uslužbenci, ki so že do sedaj videli v inženirju Kavčiču izvrstnega in blagohotnega predstojnika ter koncilijantnega človeka.

Inž. Rudolf Kavčič se je rodil 15. aprila 1885 v stari železničarski družini v šempetrskem okraju v Ljubljani Po dovršeni osnovni in srednji šoli se je vpisal l. 1902 na graško tehnično fakulteto, kjer je bil l. 1907 diplomiran



iz gradbeno-inženirske stroke. Še kot mlad inženir je že naslednje leto vstopil v službo pri gradbenem oddelku južne železnice na Dunaju. Tedaj so pričeli izmenjavati železniški gornji ustroj na progi Zidani most—Ljubljana in mladi inženir je pri tem sodeloval. Ze marca istega leta je prestopil iz službe pri južni železnici v službo pri državnih železnicah, in sicer k direkciji za gradbo novih železnic na Dunaju.



V tej službi je bil do prevrata. Inž. Kavčič je v tej službi pokazal velike svoje zmožnosti. Tako je v letih 1908 do 1914 trasiral progo Novo mesto—Metlika, v letih 1914 do 1917 je trasiral zgradbo proge Knin—Prihudič v Dalmaciji. Leta 1917 je sodeloval pri razširitvi proge Dunaj—Krakov iz dvotirnega v štiristranski sistem. L. 1918 je inž. Kavčič že trasiral in pričel graditi progo Logatec—Ajdovščina ter so že prevrtali neki predor. Povojne razmere so zgradbo te proge preprečile. Pred koncem vojne je bil prestavljen k sekciji za vzdrževanje železnic v Novem mestu. Tukaj ga je našel preobrat. Tedanja narodna vlada ga je postavila za gradbenega načelnika v novo ustanovljeno direkcijo za državne železnice v Ljubljani. Po ukinitvi te direkcije je bil imenovan za šefa za trasiranje. Med drugimi je izdelal načrte za trasiranje proge St. Janž—Sevnica, ki bo l. decembra slovesno otvorena, pri trasiranju železnice Ormož—Murska Sobota, ki je tudi že dalj časa v obratu, dalje pri trasiranju železnice Kočevje—Lukov dol—Vrbovsko, odnosno Črnomelj—Ogulin. L. 1923 je bil imenovan tudi v likvidacijsko komisijo za podržavljenje južnih železnic in ko je bila južna železnica leta 1924 podržavljena in ustanovljena nova direkcija državnih železnic, je inž. Kavčič delal kot šef raznih oddelkov v vseh strokah, dokler ni bil 11. maja 1936 imenovan za pomočnika ravnatelja, sedaj pa za ravnatelja.

Novi ravnatelj inž. Kavčič je v teku svojega dolgoletnega dela pri železnici opravljal tudi mnoge druge zaslužne posle, tako mnogolične upravne funkcije, funkcije strokovnega šefa pri mnogih važnih delih, me drugim je vodil tudi zgradbo novega železniškega mostu v Zidanem mostu. Poleg teh železniških projektov je sodeloval tudi z inž. Klodičem in univ. prof. Hrovatom pri izdelavi načrta za gradnjo še drugih železniških zvez z morjem, kakor na primer za progo Ogulin—Dreznica—Vinodol—Sušak—Reka, oziroma za Malinsko na otoku Krku.

Sedanji železniški ravnatelj je zelo mnogo potoval ter si pridobil ogromno strokovno in splošno izobrazbo. Študiral je najnovejše pridobitve tehnike po Nemčiji, Franciji, Italiji in Angliji. Slovensko vseučilišče mu je izreklo kot strokovnjaku priznanje, ko ga je imenovalo leta 1926 za honorarnega docenta na tehniki, kjer je g. ravnatelj iz bogate zakladnice svojihkušenj in znanja delil znanje našemu tehničnemu naraščanju.

Osebnost je inž. Kavčič vrl in odkrit značaj, ljubeznivega nastopa, dobrušen in značajan mož, ki zna ceniti disciplino, pa tudi uvaževati skrbj podrejenih. K njegovemu imenovanju mu iskreno čestitamo!

Novi pomočnik železniškega ravnatelja



Hkrati z imenovanjem inž. Kavčiča za ravnatelja državnih železnic v Ljubljani je bil imenovan za pomočnika ravnatelja g. Franc Hojs, dosedanjí načelnik komercialnega oddelka železniškega ravnateljstva.

G. Hojs je eden najbolj zmožnih uradnikov tukajšnjega železniškega ravnateljstva, v Ljubljani pa ugledna in vplivna osebnost.

Rodil se je 8. septembra 1882 v Dragotinih v občini Sv. Jurij ob Ščavnici. Pravne študije je začel v Gradcu, dokončal pa v Ljubljani. Ze prej, l. 1907., pa je vstopil v železniško službo pri južni železnici, in sicer najprej na postaji Dravograd-Meža. Služboval je po mnogih slovenskih in nemških krajih, l. 1919. pa je bil poklican k ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani, kjer je postal šef komercialnega oddelka, lani pa načelnik istega oddelka ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani.

Imenovanje g. Hojsa za pomočnika železniškega ravnatelja v Ljubljani pomeni odločen korak naprej za odpravo raznih nezdružljivih razmer med železniškim osebjem, kajti novi pomočnik je znan kot resen, objektiv in energičen uradnik, ki pozna železniško službo v vseh potankostih.

Železniško osebje pozna v novem pomočniku sebi naklonjenega in socialno čutečega predstojnika, ki pozna dodobra naporno in odgovorno službo tega stanu, zato je z veseljem sprejel vest o njegovem imenovanju na mesto, kjer ga čaka veliko dela za sanacijo že nevdružljivih razmer v območju ljubljanskega železniškega ravnateljstva. K imenovanju g. Rojsu iskreno čestitamo.

Nove težave češkoslovaške republike

Praga, 15. nov. TG. Nocoj se je sestala vlada in obravnavala dve točki: 1. zahtevo nemške vlade po ponovnem popravku češko-nemške meje; 2. sporazum med Slovaki in Čehi glede bodoče ustave.

Vlada je sporazum odobrila. Glede prve točke pa se je izvedelo iz verodostojnega vira, da zahtevajo Nemci odatopitev ozemlja, na katerem prebiva 63.000 prebivalcev, ki so skoraj izključno češke narodnosti. To ozemlje se nahaja pri črti Melnik, Starhembach, Plzin in Budějovice. Sklepi vlade glede te zahteve niso znani.

Na tej seji so slovaški zastopniki predložili tudi zahtevo, da morajo Čehi Slovaki plačati odškodnino za to, ker jim 20 let niso dali obljubljenega samoprave. Slovaki zahtevajo, ako so te informacije točne, 20 milijard čeških kron. Na seji

vlade pa so dosednji češki ministri, da je bila ta točka, ki so jo sicer v načelu priznali, odstavljena z dnevnega reda in bodo o njej razpravljali pozneje.

Po dosedanjih vestih bo volitev novega predsednika republike verjetno šele prihodnji torek. Edini kandidat za to mesto je še vedno zunanji minister Chvalkowski.

Češkoslovaški parlament se sestane 17. novembra

Praga, 15. nov. AA. ČTK.: Uradno poročajo: Po današnjem sklepu ministrskega sveta je predsednik vlade general Syrový poslal predsedniku parlamenta in senata pismo, v katerem ju obvešča, da se parlament sklicuje za 17. november.

Bolgarska vlada v sobranju

Sofija, 15. nov. AA. Bolgarska telegrafska agencija poroča: Danes se je predstavila nova vlada sobranja. Predsednik vlade dr. Kjossevanov je prebral ukaz o postavitvi novih ministrov, nato pa predlagal sobranju, da se razprava preloži do prihodnjega četrta. Predlog predsednika vlade je bil sprejet z veliko večino.

Obvezna vojaška služba v Angliji

London, 15. nov. AA. Havas: »Daily Express«² poroča da bo vlada na jutrišnji seji zaradi ponovnega pritiska skupine ministrov obravnavala ponovno vprašanje obvezne vojaške službe. List misli, da bo vlada na tej seji sprejela važen sklep. Deklaracija s tem v zvezi bi bila potem v četrtek prebrana v parlamentu. »Yorkshire Post«² ponovno piše za uvedbo obvezne vojaške službe. Narodi angleškega cesarstva, kakor tudi tuji narodi naj bi enkrat za vselej spoznali, da z vsjo resnostjo obravnavamo ukrepe za našo obrambo.

Vojni minister Pirow:

»Južna Afrika bo ob strani Anglije«

London, 15. nov. AA. Reuter: Južnoafriški vojni minister Pirow je snoti govoril na banketu, ki ga je priredil njemu na čast južnoafriški klub. Pirow je govoril o odnosih med Anglijo in Južno Afriko in podčrtal, da so vse vesti o namenih njegovega potovanja v London popolnoma izmišljene. Pirow je rekel, da je glavni namen njegovega bivanja v Londonu, da se zahvali Chamberlainu v imenu Južne Afrike za vse tisto, kar je storil za mir. Pirow je poudaril, da je treba na tej poti vztrajati, da se ohrani mir, toda ne za vsako ceno. Tak mir bi namreč imel v sebi kralj razdora. Pirow je še poudaril, da znižno za mir za vsako ceno, ampak smo za mir za pametno ceno.

Pirow je nato še govoril o stališču Južne Afrike, če bi Velika Britanija bila zapletena v vojno. Pirow je rekel, da bi južnoafriški parlament v tem primeru sklepal, kaj je treba storiti. Pirow si ne more zamisliti niti enega primera, v katerem bi južnoafriška unija lahko ostala izven spora, če bi se južnoafriška zveza zapletla v vojno. Če bi Južna Afrika ostala ob strani, bi bil to zanj samomor. Naše stališče je popolnoma stališče zdravega razuma.

Pirow bo prišel v Berlin v četrtek ob 14.09 na postajo Charlottenburg. V Berlinu bo ostal več dni. Hitler bo sprejel južnoafriškega ministra, prav tako ga bodo sprejeli tudi generalni feldmaršal Göring, zunanji minister v. Ribbentrop, gospodar-

Maribor

m Slava 45. pehotnega polka v Mariboru bo 23. novembra dopoldne ob pol 11 na dvorišču vojašnice kralja Aleksandra na Meljski cesti. Popoldne ob treh bo na dvorišču iste vojašnice vojaška veselica.

m Visok življenjski jubilej. V krogu svojih sinov in hčera je te dni obhajala 75 letnico svojega življenja ga Marija Amalstič, vdova po železniškem uradniku. Še na mnoga leta!

m Ljudski oder ima drevi ob osmih na odru važen sestanek. Razgovor o izletu in bodočem delu.

m Žetev smrti. Na Zrkovski cesti na Pohorju je umrl 78 letni šol. sluga Jakob Obrat. Naj v miru počiva, sorodnikom naše sožalje! m Sklad za azil za jetične bolnike je nastal na 448.095 din. Med drugimi so za sklad darovali družina Preac 100 din, trgovec Huber 120 din, inž. J. Jež 50 din, prof. Ostrovska 100 din, neimenovan 100 din. Uradništvo jugoslov. združene banke je namesto venca na grob g. J. Kristofića darovalo 300 din.

m Kongregacija za gospe ima jutri ob 4 popoldne sestanek in slovesen sprejem novih članic.

m Tat na plesni vaji. Policija je dobila prijavo, da je bila v gornji dvorani Narodnega doma trgovski pomočniki Rozaliji Mesarič pri plesni vaji ukradena rdeča ženska ročna torbica, v kateri je imela en bankovec za 100 din. Iztimicijo in druge predmete. Škode ima 250 dinarjev.

Trbovlje

Za brezposelne sta posredovala na banovini kandidata J.R.Z. za naš okraj g. Bitenc in namestnik Deželak. Radi apustive dnevnega kopa je bilo okoli 300 odpuščenih od podjetja Dukič, TPD pa tudi reducirana na separaciji spomladaj začasnega sprejete na delo. G. ban je obljubil dati sredstva za nadaljevanje javnih del v okolici Trbovelj, dokler bo le vreme dopuščalo in da se odpuščeni vsaj delno zaposlijo.

Ne razumemo in obsojamo. V nedeljo se je pri rudniku polno delalo. V torek pa je bil obljavljen odpust (redukcija) 38 delavcev na separaciji, češ da ni več dela. Res, da so bili ti spomladaj le začasno sprejeti na delo. A če je toliko potreba po premoči, da se tudi v nedeljah obratuje, da bi ljudje radi bili prosti, bi bilo socialno in pravično, da se dela le v delavnikih, zato pa se bo lahko zaposlili delavoljni in potrebni vsaj čez zimo. Pričakujemo, da bo TPD odpuste preklicala.

Dobropolje

Roditeljski sestanek. Preteklo nedeljo po rani sv. maši je bil v novi šoli na Vidmu prvi letošnji roditeljski sestanek. Udeležili so se ga poleg našega učiteljskega tudi g. duh. svetnik Mrkun z g. kaplanom, dalje g. župan in mnogo staršev. Po lepem predavanju je v imenu staršev izrazil po-

ski minister Funk in vrhovni poveljnik nemške vojske generalni polkovnik Keitel. Vse priprave za sprejem vodi južnoafriški poslanik v Berlinu, ki bo priredil Pirowu na čast velik lov v okolici Berlina.

Berlin, 15. nov. e. V četrtek pride južnoafriški vojni minister Pirow v Berlin, kjer se bo pogovarjal o nemških kolonialnih zahtevah. Nemška vlada misli zaenkrat zahtevati:

1. popolno politično, kulturno in gospodarsko enakopravnost Nemcev v Južni Afriki z Angleži in domačini;

2. nemščina se mora v Južni Afriki priznati za tretji uradni jezik in sicer za angleščino in narječjem domačinov.

Jugoslovanske ženske pri dr. Stojadinoviču in gospej

Belgrad, 15. nov. AA. Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović je priredil včeraj popoldne v hotelu »Srbski kralj«² čajanko na čast zastopnicam Jugoslovanske ženske zveze iz vse države. Nad 200 zastopnic je predstavljalo 430 raznih ženskih društev. Predsednica zveze ga. Petkovičeva je pozdravila ministrskega predsednika v imenu Jugoslovanske ženske zveze. Dr. Stojadinovićev sprejem zastopnic Jugoslovanske ženske zveze najbolj dokazuje, kako se kr. vlada živo zanima za delo naših žensk med narodom. Prav tako se je ga. Petkovičeva zahvalila avspri predsednika vlade Avguštini Stojadinovičevi, da je vedno tolačila želje Jugoslovanske ženske zveze pri predsedniku vlade. Predsedniku vlade se je zahvalila tudi zastopnica iz Zagreba ter ga prosila, naj se zavzame za to, da se popravi položaj žensk v državni službi. Dr. Stojadinović je izrazil svojo hvalažnost za pozdrave in čestitke zastopnicam ženske zveze za sijajno delo, ki so ga storile med ljudstvom. Obljubil ji je tudi, da bo njihove želje upošteval in jih uslišal, kolikor bo mogoče. Dr. Stojadinović se je nato dal časa pristržno razgovorjal s posameznimi zastopnicami. Navzočne delegatije so navdušeno pozdravile predsednika vlade in njegovo soprogo.

Drobne novice

Pariz, 15. nov. AA. Stefani: Državni podtajnik v nemškem zunanjem ministrstvu v. Weitzsäcker, ki je prišel v Pariz na pogreb v. Rathsa, je obiskal francosko zunanje ministrstvo.

Ankara, 15. nov. AA. Anatolska agencija: Velika narodna skupščina je odobrila 500.000 turških lir (17 milijonov din) za pogrebne svečanosti Kemala Atatürka. Na tej seji je govorilo 31 govornikov.

sestnik g. Prijatelj iz Kompolj več želja in koristnih predlogov, med drugim, naj se ustanovi v naši dolini pripravljalni kmetijski tečaj. Vsekakor razveseljivo dejstvo, da tako vzajemno in složno delujejo pri nas cerkev, šola in dom za vzgojo naših kmečkih otrok in za napredek naše doline.

Tatvine koles. V zadnjih dneh se neprestano pojavljajo pri nas tatvine koles. Preteklo soboto v mraku je bilo izperd pisarne g. šolskega upravitelja ukradeno 1400 din vredno moško kolo. — Splošno domnevajo, da je na delu zopet večja tatinska tolpa, kot je bila lansko leto v Ponikvah, ki so jo naši orožniki razkrinkali.

Kako se godi trgovskim pomočnikom

Zveza Pomočniških zborov Združenj trgovcev v dravski banovini je v nedeljo 13. t. m. imela v Ljubljani zanimivo sejo, katere so se udeležili zastopniki vseh Pomočniških zborov v Sloveniji.

Zastopniki, ki so sami trgovski pomočniki, so povedali prav zanimive stvari iz svojega življenja. Za človeka, ki pozna trgovske pomočnike samo po lepih manirah in oblekah, so te stvari odkritja.

Trgovski pomočniki, zlasti pa pomočnice, so praveci umetniki v skromnem življenju. Trgovske pomočnice v nekaterih večjih ljubljanskih trgovskih službi že po 5 let, pa imajo po 300 ali 400 din mesečne plače. Nič bolje niso plačani pomočniki, ki imajo po 600 din plače. Zares mora biti človek umetnik, da s tako plačo živi in se oblači. Prav tako so revne plače tudi v podeželskih mestih.

Pod črnimi haljami trgovskih sodrnic se torej spretno skrivajo velika revščina, saj take revnice zaslužijo komaj 1.50 din na uro. Take mezde pri nas nima niti najslabši težak, saj zanj velja uredba o minimalnih mezdah.

Za tak zaslužek se je bilo treba 4 leta učiti in dovršiti še meščansko šolo. Zato ni nič čudnega, če nekateri trgovske pomočnice rajši gredo delat v tovarno, kjer imajo vsaj 3 din na uro in delajo 8 ur na dan.

Zastopniki trgovskih pomočnikov so na tej seji sklenili, da bodo g. banu predložili zahtevo, da se tudi za nje določijo minimalne mezde.

Da so zaslužki tako beraški, pa je krivo dejstvo, da je v trgovini zaposlenih vedno več ne kvalificiranih ljudi. V Ljubljani, ne samo na deželi, imamo trgovine, ki za streženje strank namaj učencih nameščenec. Taki ljudje delajo seveda za vsako plačo, gospodar pa z njimi izenači tudi druge nameščence. Za tak reven zaslužek pa je treba delati ne samo 8, ampak tudi po 10 do 13 ur na dan. Nikjer in v nobeni drugi stroki ni toliko nereda v delavnem času kakor ravno v trgovski stroki. Zanimivo je bilo slišati, da v nekaterih trgovinah nameščenci že ob 4 jutraj pridejo na delo.

V podeželskih mestih, kjer je v veljavi popoln nedeljski počitek, trgovci vabijo stranke ne samo v svoje lokale, ampak prenašajo blago v druge

Po nesreči ga je obstreli

Na Martinovo nedeljo okrog 11 zvečer je v Zdolah pri Brežicah obstreli iz lovske puške v desno nogo 36-letnega Rožmana Antona iz Gor. Pohance v občini Sromlje posestnik K. in ga hudo poškodoval. Rožman se je vračal po poti domov iz Zdol, kamor je spremljal svojega prijatelja Pajduha Vinka. K. je po pripovedovanju poškodovanega že večkrat grozil Pajduhu. Zato je verjetno v nedeljo na poti čakal na Pajduha; gotovo je vedel, da ga ni doma in da se bo ponoči vrnil. Ker pa je bila noč zaradi megle temna, najbrž ni videl, da gre Rožman sam nazaj domov, pa je ustrelil in ga zadell v desno nogo. Pajduh, ki je slišal strel, je prihitel z drugimi pogledat in našel Rožmana ranjenega ter ga prepeljal v bolnišnico v Brežke, dočim je K. izginil.

Št. Vid nad Ljubljano

Blaž Potočnikova čitalnica ima svoj II. prostvetni večer drevi ob 8. Predaval bo g. V. Zor o XXXIV. svetovnem evharističnem kongresu v Budimpešti. Predavanje bodo pojasnjevale lepe skioptične slike.

Ljubljanske novice

1 Motoklub Zagreb je podaril veliko bronasto plaketo najboljšemu ljubljanskemu dirkaču na cestni dirki Motosekcije Avtokluba, ki je bila 6. novembra 1938 na Večni poti. Plaketa je originalno delo v bronu in je razstavljena v izložbi tvrde Lojze Smuc na Aleksandrov cesti.

1 Razširitev železniških zavornic na Zaloški cesti. Po Zaloški cesti čez železniško križišče se je zadnja leta razvil izredno velik vozovni in avtomobilski promet. Regulacija na mnogih krajih preozke Zaloške ceste je bila poleg Karlovske in Dolenjske nujno potrebna. V načrt pa je bila vzeta tudi razširitev železniških zavornic na križišču. Mestna občina je od posestnika in gostilničarja Petra Košaka in njegove soproge Josipine odkupila primeren svet za razširitev ceste in zavornice v obsegu 93 m². Kupnina je znašala 9800 dinarjev. Svet je bil te dni v zemljiški knjigi prepisan na mestno občino.

Za pranje

Vašega perila je sredstvo

PERION

odlično! Domač slovenski izdelek je!

1 Posestne spremembe. V Zgornji Hrušici stanujoča posestnica Terezija Baš in mož Ivan Baš, mesar, sta prodala posestniku in gostilničarju Rudolfu Babniku z Bizovika št. 55 par. št. 246/2 k. o. Udmat vrt v izmeri 243 m² in par. št. 246/2 z mesnico ob Povšetovi ulici za 41.500 din. — Za Bežigradom stanujoča zasebnica Rozalija Turkova je prodala priv. uradniku Ignaciju Možini in soprogi Antoniji za Bežigradom hišo št. 13 z dvoriščem in vrtom za 214.000 din. — Eleonora Vernier por. Sušnik, soproga trgovskega poslovođa na Medvedovi cesti št. 23, je prodala Leopoldu Kranerju, trgovskemu potniku, en tretjino posestva v št. 422 k. o. Spodnja Šiška (hiša št. 23 na Medvedovi cesti) za 80.000 din. — Komanditna družba, tvrdka I. Knez, je prodala hišniku Ivanu Prosenču par. št. 844/1, travnik, k. o. Trnovsko predmestje, v izmeri 1848 m² za 27.645 din.

— Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krci, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova«² grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova«² voda milo učinkuje in sigurno odvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

1 Ureditve potov in parkov na Gradu. Mestna občina Ljubljana je odkupila od mnogih lastnikov grajskih parcel svet, da bo mogla urediti razna polja, urediti parke in napraviti razne nasade. Mnogi posestniki so prodali občni svet, tako v Zeleni jami št. 7 stanujoči posestnik Ivan Petač par. št. 254/9 v izmeri 825 m² za 8.250 din. Bela

Artin

1—2 srceca, omogoča lahko, normalno stolicco.
2 kom Din 1'50, 12 kom. Din 8'—, 60 kom. Din 27'—.
Reg. S. br. 31888/38.

Nova cerkev pri Celju

Dan po svojem godu je umrl na svojem posestvu v Polzah Majcen Martin, stara korenina, mož poštenjak. Bil je zelo skromen, celo življenje ni bil nikoli v krčmi, a za vsako dobro stvar iskreno vnet in dobrotljiv. Večkrat je povedal kako modro pa tudi muhasto sodbo. Ko so ga nagovarjali koncem vojske za vojno posajilo, se je kratko odrezal: Kaj hodijo k meni po papirnati denar, saj imajo sami stroje za njegovo izdelavo, naj si ga pa napravil! Imel je dobro in rodovitno kmetijo. Večkrat je rekel: »Ko bi mi kdo daroval še drugo kmetijo pod pogojem, da jo moram sam obdelovati, ga takoj tožim!«² — Bil je miroljuben in dober sosed, pošten možakar in dober kristjan! Imel je krasen pogreb. Svetila mu večna luč!

Marija, stanujoča na Lončarski stezi 8, par. št. 254/6 in 254/28 v skupni izmeri 900 m² za 9000 dinarjev. V Gosposki ulici št. 19 stanujoči Milan Jevnikar par. št. 254/35 in 254/51 v skupni izmeri 189 m² za 1890 din. Mnogo sveta so odprodali solastniki: Josipina Lundrova roj. Skušek, Strmi pot št. 4, Platner Cilka roj. Skušek, Šubičeva št. 8, in Znidaršič Malči roj. Skušek, Matenja vas pri Postojni, namreč dve parceli 254/29 in 254/32 v skupni izmeri 2567 m² za 25.670 din. — Vse parcele spadajo pod k. o. Poljansko predmestje. Svet je bil po 10 din za kvadratni meter. V zemljiški knjigi so bile te dni parcele prepišane na mestno občino Ljubljano.

1 Tečaj za esperanto se bo začel jutri ob 19.30 pri Lovšinu, Gradišče 13. Kdor se zanima za učenje, naj prinese s seboj papir in svinčnik, zakaj s poukom se bo takoj pričelo.

1 Psi in torbe. V Ljubljani imamo zadnje čase tatinsko sodrgo raznega kalibra, pred katero ni varen ne človek, pa tudi — pes ne! Odkar imamo n. pr. pasji kontumac v »drugi izdaji«² in pse dekorirane z dragimi »torbami«² (nagobčniki), se ti naenkrat pojavi za oglom pasji gangster, zvabi psa k sebi, pa mu — snamemo torbo (ali pa zraven še ovratnik in markolo), pa si ob 30 do 40 din; če pa takega »oropanega«² psa slučajno še konjače zaloti, si pa lahko še ob psa!

Gledališče

Drama. Sreda, 16. novembra: Labodka. Premiera. Premierski abonma. — Četrtek, 17. nov.: Car Fjodor. Red Četrtek. — Petek, 18. novembra, ob 15: Izsiljena ženitev, Ljubzen zdravnik. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.

Opera. Sreda, 16. novembra: Don Kihot. Red Sreda. — Četrtek, 17. novembra: Poljub. Red A. — Petek, 18. novembra: zaprto.

Predavanja

Na III. prosvetnem večeru Prosvetnega društva Trnovo, drevi ob 8 v društvenem domu bo imel skioptično predavanje g. p. Raman Tominec pod naslovom »Povest o dveh mestih«² (Benetke-Firence).

Ljudska univerza v Ljubljani. Drevi predava dr. Vladimir Murko, kaj mora vsakdo vedeti o vrednostnih papirjih. Predavanje bo v mali dvorani Filharmoničnega društva (Kino Matica). — Pričetek ob 20, vstopnine ni.

Društvo absolventov drž. trg. šol v Ljubljani sporoča, da danes zvečer ne bo strokovnega debatnega večera, kakor je bilo prvotno objavljeno, da bo vsako sredo, temveč bo tak debatni večer vsako drugo sredo, torej sedaj dne 23. nov. ob 8 zvečer v Delavski zbornici. Predaval bo dr. Joža Bohinjec o OUZD. Vabljeni vsi zainteresirani brez izjeme.

Ljubljanska sadjarska in vrtnarska podružnica ima predavanje drevi ob 7 v kmečni dvorani na I. drž. realni gimnaziji (realni) v Vegovi ulici. Predaval bo g. nadzornik mestnih nasadov Anton Lap o »Pomeni vrtnarstva za meščana«. Vstop prost. Člani in gostje vabljeni.

Sestanki

Barjansko okrožje ZFO ima drevi ob 8 okrožni fantovski sestanek v prosvetnem domu na Viču. Sestanek je strogo obvezen za člane FO Vič. Trnovo, Sv. Jakob in Ljubljana mesto. Drugi odseki BO naj po močnosti pošljejo na sestanek svoje zastopnike. Pridite točno in polnoštevilno!

Drevi ob 8 bo seja M. J. R. Z. za Kodeljevo-Štepanja vas v društvenih prostorih. Predsednik.



Naše dijaštvo

Akademski kongregacija pri oo. jezuitih ima drevi svoj redni sestanek točno ob osmih v običajnih prostorih, Zrinjskega 9. Vsi stari in novi člani ter novinci vabljeni!

Na 18. rednem običnem zboru JDKA »Savicec«² dne 10. novembra 1938 je bil izvoljen sledeči odbor: predsednica Grđić Hermina, fil.; podpredsednica Lavrič Natalija, iur.; tajnica Traun Ančka, fil.; blagajničarka Gunde Malči, fil.; odbornice: Levec Ivanka, fil.; Jenčič Jela, fil.; Jazbec Frida, fil.; nadzorni odbor: Pavlica Ina, fil.; Smolej Mira, iur.; razsodišče: Klopčič Karla, iur.; Pašk Angela, fil.; Špan Stefka, iur.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Poizvedovanja

Izgubljena je bila dne 1. t. m. zvečer med potjo Vrhnika-Ljubljana kolesna pokrovka (Radkappe) od avtomobila z znakom Terreplane. Najditelj naj jo vrne proti nagradi v trgovini A. Zibert, Ljubljana, Prešernova ulica.